

ĐỂ LUÔN ĐẠT ĐIỂM 10

Gordon W. Green Jr.

NHÀ XUẤT BẢN
LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

Để luôn đạt điểm 10

GORDON W. GREEN JR

*Để luôn đạt
điểm 10*

Trần Vũ Thạch *dịch*

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

Mục lục

<i>Lời giới thiệu cho lần tái bản</i>	7
---	---

<i>Lời nói đầu</i>	12
--------------------------	----

Phần I

Những nhận xét về giáo dục	14
----------------------------------	----

1 <i>Giới thiệu</i>	15
---------------------------	----

2 <i>Những câu chuyện thành công</i>	23
--	----

3 <i>Tầm quan trọng của học thức</i>	47
--	----

Phần II

Rèn luyện kỹ năng căn bản	62
---------------------------------	----

<i>Khái quát về các kỹ năng căn bản</i>	63
---	----

1 <i>Cách đọc một cuốn sách</i>	65
---------------------------------------	----

2 <i>Phương pháp làm một bài kiểm tra</i>	78
---	----

3 <i>Phương pháp viết bài luận cuối kỳ</i>	111
--	-----

Phần III

Quy trình để đạt toàn điểm 10	125
-------------------------------------	-----

<i>Tổng quan về quy trình</i>	126
-------------------------------------	-----

1 <i>Lên kế hoạch học tập</i>	129
-------------------------------------	-----

2	Hãy chọn giáo viên hướng dẫn cho mình.....	135
3	Không bao giờ bỏ tiết.....	140
4	Luôn ngồi bàn đầu.....	144
5	Hoàn thành bài tập được giao trước khi tới lớp.....	147
6	Ghi bài cẩn thận.....	152
7	Chép lại bài trước tiết học tiếp theo.....	159
8	Bắt đầu ôn bài một tuần trước khi kiểm tra.....	164
9	Làm bài kiểm tra thật tốt và hoàn thành kỳ thi bằng sự tự tin.....	173
10	Cho giáo viên thấy điều bạn đã học được vào kỳ thi cuối kỳ.....	181

Phần IV

	Làm cho quy trình trên hiệu quả đối với bạn	185
1	Tác mero học tập.....	186
2	Tổng kết.....	199
	Giới thiệu tác giả.....	205

Lời giới thiệu cho lần tái bản

T
hư ngỏ gửi các bậc cha mẹ và các em học sinh, sinh viên!

Thế hệ phụ huynh nào cũng đều khuyến khích con cái mình học tập để đạt kết quả tốt ở trường. Tôi vẫn còn nhớ rõ thời còn là học sinh trung học. Tôi học hành ắt ơ và điểm số của tôi phản ánh điều đó. Không ngày nào trôi qua mà tôi không phải nghe bài ca về tầm quan trọng của việc học tập. Cha mẹ tôi nói rằng nó sẽ quyết định công việc tôi làm sau này, sẽ quyết định số tiền lương tôi kiếm được và thậm chí sẽ quyết định cả việc tôi có hạnh phúc hay không. Qua ánh mắt nghiêm trọng và giọng nói khẩn nài của cha mẹ, tôi nhận thấy cha mẹ tôi tin chắc về điều đó hơn bất cứ gì khác trong cuộc sống. Nhưng tôi cứ khăng khăng theo ý mình nên lời cha mẹ chỉ như nước đổ lá khoai.

Bây giờ tôi đã trở thành cha của ba đứa con, tôi nhận thấy cảm giác tuyệt vọng khi là người trực tiếp đưa ra những lời khuyên. Mọi người cho rằng tôi viết sách về giáo dục thì mọi thứ sẽ khác đi đối với tôi và con cái tôi. Nhưng các bạn nên biết rằng đứa trẻ nào cũng có chính kiến và chúng dường như luôn sẵn sàng nghe lời người khác hơn chính cha mẹ mình. Chắc chắn điều này làm cho bạn thất vọng, đặc biệt là sau tất cả những điều mà bạn và tôi, cũng như các bậc cha mẹ khác, đã phải trải qua. Nhưng chúng ta không được bỏ cuộc, bởi những điều chúng ta tin tưởng là đúng đắn. Và nếu chúng ta kiên trì thì một ngày nào đó con cái chúng ta sẽ biết nghe lời.

Ở Mỹ, một hay hai thế hệ trước, học hết bậc phổ thông trung học được coi là một việc xa xỉ. Tốt nghiệp trung học là đủ để đảm bảo một công việc tương đối tốt. Thậm chí, chỉ cần tốt nghiệp phổ thông cơ sở là có thể thăng tiến dần lên đến vị trí quản lý văn phòng. Đào tạo ở cấp độ cao hơn chỉ bắt buộc đối với những ngành nghề đòi hỏi chuyên môn hóa cao như: y, dược, luật, nghiên cứu khoa học... Tuy nhiên, một vài phụ huynh ở tầng lớp bình dân đã hối thúc con cái học lên đại học, bởi họ biết sau này việc đó sẽ mang lại những lợi ích to lớn hơn. Và những đứa trẻ làm theo lời khuyên này đã nhanh chóng có được mức sống cao hơn nhiều so với cha mẹ.

Thế rồi, một vài thay đổi rất quan trọng bắt đầu diễn ra trên quy mô lớn. Khi công nghệ phát triển, nhiều loại công việc khác nhau được chuyên môn hóa thì ngày càng

có nhiều người tìm đến giảng đường đại học để theo học chương trình đào tạo cần thiết. Dần dần, những người có bằng đại học nhận thấy họ dễ dàng tìm được công việc tốt hơn và nhanh chóng thăng tiến sau. Đào tạo bậc cao hơn không chỉ cần thiết cho những người muốn trở thành bác sĩ, luật sư hay kỹ sư mà đã và đang trở thành yêu cầu bắt buộc đối với những người muốn làm một công việc lý thú và hưởng mức sống cao.

Ngày nay, không chỉ nam giới học lên cao hơn mà phụ nữ cũng đến trường đại học và tham gia các hoạt động kinh doanh với số lượng kỷ lục. Đây là một sự phát triển kỳ diệu bởi nó cho phép phụ nữ vào làm ở những loại hình nghề nghiệp mà nam giới thường chiếm ưu thế, làm cho khoảng cách thu nhập theo giới tính thu hẹp lại. Nhưng điều đó cũng có nghĩa là sẽ có cạnh tranh gay gắt hơn trong thị trường việc làm đối với cả hai giới. Khi ngày càng nhiều bà nội trợ học đại học và đi làm, thì gia đình hai vợ chồng đều có thu nhập trở thành gia đình tiêu chuẩn. Những ông chồng và bà vợ có bằng cấp cao cùng làm việc mang lại thu nhập rất lớn cho gia đình, khiến đầu tư cho nhà ở cao lên đồng loạt. Việc mua nhà đang ngày càng trở nên khó khăn đối với giới trẻ và trong một thế giới như vậy, trình độ học vấn càng trở nên quan trọng hơn bất cứ lúc nào.

Trưởng thành trong một thế giới như vậy, con cái chúng ta không chỉ cần có tấm bằng đại học mà còn phải học thật giỏi ở trường. Điểm cao quyết định học sinh nào được vào trường đại học danh tiếng và sinh viên nào có việc làm tốt

sau này. Nếu phải cân nhắc để tuyển một trong số lượng lớn ứng viên vào một công việc nào đó, nhà tuyển dụng sẽ cho rằng ứng viên có kết quả học tập tốt hơn sẽ có khả năng làm việc cao hơn. Điều này không có gì chắc chắn nhưng nhà tuyển dụng đương nhiên sẽ nghĩ rằng một sinh viên giỏi được đào tạo tốt hơn, thông minh hơn và chắc là đáng tin cậy hơn khi gánh vác trách nhiệm được giao.

Chúng ta, với tư cách là các bậc phụ huynh, chỉ khuyến khích con cái mình học tập tốt ở trường thôi không đủ. Lúc nào cũng chỉ nói con phải học giỏi hơn thì không hiệu quả, mà chúng ta còn phải chỉ ra cho con các phương pháp và cách thức để học giỏi.

Đây chính là điều mà cuốn *Để luôn đạt điểm 10* sẽ mang tới cho bạn và con cái của bạn. Kể từ ấn bản đầu tiên năm 1985, cuốn sách đã tái bản 25 lần và bán được hàng trăm nghìn bản. Tôi đã nhận được thư từ rất nhiều học sinh, sinh viên, họ kể với tôi những trải nghiệm và thành công của mình (một vài sinh viên thậm chí còn gửi bảng điểm cho tôi). Tôi đã chứng kiến phương pháp của mình đạt hiệu quả với họ và với cả con gái tôi – nó được toàn điểm 10 trong học kỳ đầu tiên ở trường đại học, cho dù rất ít khi được 8 hay 9 điểm ở trường trung học. Từ đó, tôi đã cải tiến phương pháp học tập mà tôi đưa ra và cập nhật khi cuốn sách được tái bản.

Làm con cái bạn nhận ra điểm số của chúng có thể tăng một cách ấn tượng, dù kết quả học tập trước đây ra sao, là hoàn toàn có thể. Và dù những người hay phê phán nói gì,

con cái của bạn và cả của tôi nữa hoàn toàn có thể tìm được việc làm hấp dẫn và có mức sống còn cao hơn cả chúng ta, bất chấp sự cạnh tranh ngày càng gay gắt. Để đạt được điều đó, cần phải làm việc chăm chỉ, nhẫn nại và khoa học. Đó là điểm trọng tâm của *Để luôn đạt điểm 10*, cuốn sách chỉ đích xác cho sinh viên điều cần phải thực hiện để làm chủ việc học tập của bản thân. Họ sẽ trở nên hứng thú với việc học và được khuyến khích tiến bộ hơn nữa trong tương lai. Tôi sẽ dừng lời với một ý kiến sau cùng mà tôi nghe được từ các sinh viên khác mà bạn có thể áp dụng cho bản thân: “Chỉ đọc cuốn sách này thôi không đủ, bạn phải thực hành theo nó”.

Chúc bạn và con cái bạn thành công trong học tập.

Tiến sỹ Gordon W. Green, Jr.

Lời nói đầu

Nếu bạn mong muốn đạt điểm cao và sẵn sàng thực hiện một khối lượng công việc khổng lồ vì mục tiêu đó thì đây chính là cuốn sách bạn cần. Cuốn sách này được viết cho những người đang học đại học và cả sau đại học. Kinh nghiệm cho thấy cuốn sách cũng mang lại lợi ích không nhỏ cho học sinh phổ thông trung học. Nó dựa trên quy trình học tập đặc biệt mà chính tôi đã xây dựng khi học cao học chuyên ngành kinh tế vào buổi tối, còn ban ngày vẫn đi làm bình thường.

Tôi tin chắc quy trình này sẽ có tác dụng với hầu hết mọi người, bởi hồi đại học tôi chưa bao giờ đạt được điểm 9. Khi áp dụng nó ở bậc cao học, tôi đạt điểm 10 trong mọi bài kiểm tra và trong mọi môn học tôi tham gia. Hơn nữa, tôi còn rất nhiều thời gian rảnh rỗi cho các hoạt động khác. Điều bí mật ở đây chính là tôi biết chính xác mình cần phải làm gì để đạt điểm 10 trong một môn học. Những người

áp dụng theo phương pháp của tôi cũng đều trở thành những sinh viên xuất sắc.

Phương pháp trình bày trong cuốn sách này trên thực tế có thể được sử dụng với bất kỳ môn học nào trong trường đại học và điều chỉnh cho phù hợp với phong cách sống của mỗi cá nhân. Cuốn sách cung cấp cho bạn một số điểm mấu chốt, dù bạn đang là sinh viên hay nghiên cứu sinh, học toàn thời gian hay bán thời gian, hoặc thậm chí là học sinh phổ thông đang chuẩn bị bước chân vào trường đại học. Khi xét mối liên quan chặt chẽ giữa thành công trong trường đại học và cuộc sống sau này, đây có thể là một trong những cuốn sách quan trọng nhất mà bạn đã từng đọc.

Phần I

Những nhận xét về giáo dục

1

Giới thiệu

Đã bao nhiêu lần bạn mang bảng điểm tổng kết học kỳ về chỉ để nhận được những phản ứng sau từ cha mẹ:

“Sao con không học giỏi hơn được nhỉ? Bố mẹ đã bảo rồi, con sẽ phải trả giá đắt cho tất cả quãng thời gian mải chơi trong suốt học kỳ. Thà con giết bố mẹ đi còn hơn là để bố mẹ phải thấy con đang phung phí những đồng tiền bố mẹ khó nhọc làm ra. Với kết quả này, may mà con vẫn được ở lại trường và may mắn lắm con mới kiếm được một công việc bình thường khi tốt nghiệp. Ngày bố mẹ còn đi học ấy...”

Và cứ như thế. Bạn có thấy những lời này quen quen không? Tôi thì chắc chắn rằng tôi đã nghe chúng nhiều hơn là tôi muốn nhớ.

Tất cả chúng ta đều có điểm chung là bị áp lực phải học giỏi ngay từ những năm đầu phổ thông cơ sở. Cha mẹ nói

với bạn rằng cần phải đạt điểm cao để vào đại học và điểm thật sự cao thì mới vào được “trường đại học danh giá”. Và khi đã vào được đại học thì chắc chắn bạn vẫn cảm thấy áp lực phải đạt được thứ hạng cao. Áp lực đó đến từ phía cha mẹ bạn – những người muốn yên tâm rằng mình bỏ tiền ra cho con ăn học là khôn ngoan; hoặc nếu bạn không nhận chu cấp ăn học từ cha mẹ, áp lực có thể đến từ chính bản thân bạn, do bạn tự nhận thức rằng điểm cao không chỉ làm cho bạn cảm thấy hài lòng mà còn là một điều kiện để tìm được “đúng” công việc mong muốn sau khi tốt nghiệp.

Một điểm chung nữa là chúng ta đều muốn học giỏi hơn nữa. Dù là sinh viên yếu kém, trung bình hay sinh viên giỏi, bạn biết mình có thể và nên học giỏi hơn thế. Như nhà thơ người Anh Robert Browning từng viết: “Tâm với của một người nên vượt quá bàn tay anh ta, nếu không thì Thiên đường để làm gì?”

Ai cũng công nhận tầm quan trọng của điểm số cao nhưng rất ít người đạt được điểm cao nhất. Trong một lớp học, thường dễ dàng thấy rõ danh sách xếp hạng trải dài từ sinh viên đội sổ cho tới một hay một vài sinh viên có học lực cao hơn hẳn các bạn cùng lớp. Điều này tương tự như học thuyết cổ đại “Cây sự sống” (Great Chain of Being), trong đó vạn vật được sắp xếp thứ tự rất chặt chẽ từ bậc thấp nhất tới bậc cao nhất. Ngoại trừ việc thứ hạng cao nhất trên lớp không phải do Chúa Trời chiếm giữ mà thuộc về những sinh viên luôn trả lời đúng mọi câu hỏi của thầy cô và được điểm 10 với hầu hết các bài kiểm tra.

Trước kia, tôi đã từng ngưỡng mộ một vài sinh viên tài giỏi nhất như những thiên tài có khả năng làm nhiều việc mà có lẽ tôi không bao giờ làm nổi.

Cho rằng chỉ thiên tài và những kẻ mọt sách mới có khả năng đạt toàn điểm 10 ở trường học rõ ràng là sai lầm. Các thiên tài thường chán ngán với những kiến thức thông thường trên lớp. Như Albert Einstein có kết quả học tập rất kém nhưng đã mở mang kiến thức nhân loại vượt xa khỏi đường biên giới trước đây của nó. Và mọt sách thường là những kẻ đọc do bắt buộc và thường thiếu phương pháp rèn luyện để đạt điểm cao.

Nếu không phải là các bậc thiên tài và những kẻ mọt sách thì ai mới được toàn điểm 10? Quả thật có rất ít người trong khi đáng lẽ ra con số thực tế phải lớn hơn. Cụ thể, chính bạn cũng có thể đạt được điều đó. Cho dù hiện tại đang ở đâu trong bảng xếp hạng của lớp, bạn vẫn có khả năng vươn tới vị trí cao nhất và đạt toàn điểm 10. Tất nhiên, những người có chỉ số thông minh cao sẽ thấy việc này dễ dàng hơn, nhưng những người chỉ có trí thông minh trung bình cũng có khả năng vươn lên vị trí đứng đầu. Hầu hết mọi người không trở thành sinh viên xuất sắc nhất là bởi vì họ không biết cách làm thế nào hoặc vì họ nghĩ cái giá phải trả đắt đến mức không đáng để đổi lấy điều đó.

Vậy để thành công, bạn cần những gì? Điều kiện tiên quyết là nhận thức được rằng dù cho việc này khó khăn thế nào, bạn vẫn có khả năng đạt được nó. Gần hai nghìn năm trước, hoàng đế La Mã Marcus Aurelius đã nhận ra tầm

quan trọng của tư tưởng này: “Đừng tưởng rằng điều người không thể với tới được là không thể đối với con người. Nếu một thứ có thể và chính xác là dành cho con người, hãy tin rằng người có thể đạt được nó”. Quan điểm này cho tới nay vẫn hoàn toàn đúng đắn.

Từ kinh nghiệm thu của bản thân và từ những người đã sử dụng phương pháp của tôi, tôi biết rằng hoàn toàn có thể đạt toàn điểm 10, bất kể kết quả học tập của bạn trong quá khứ như thế nào. Trong các giai đoạn khác nhau của cuộc đời mình, tôi đã từng là một sinh viên tầm thường, trung bình và xuất sắc.

Điểm số của tôi ở trường trung học thấp đến mức tôi suýt nữa không vào được đại học. Tôi đã phải vượt qua một thử thách đặc biệt mới vào được một trường đại học của bang có đầu vào không ngặt nghèo. Ở đó, tôi học được chẳng hay chớ và suýt nữa đã không thể qua nổi năm đầu tiên.

Trong thiên sử thi *Thiên đường đánh mất* (Paradise Lost), John Milton đã viết: “Con đường thật dài và gian khổ, nhưng vượt qua địa ngục là ánh sáng”. Vâng, con đường dài rất gian khổ và cuối cùng tôi đã được thấy ánh sáng.

Tôi vượt lên trên mức trung bình trong hai năm cuối và trở thành học viên cao học xuất sắc. Tôi nhận bằng tiến sĩ kinh tế học sau chương trình nghiên cứu sinh vào buổi tối, trong khi vẫn thường xuyên làm việc hơn bốn mươi giờ một

tuần. Thời gian biểu bận rộn như vậy, cộng với trách nhiệm chăm sóc gia đình, tôi nhận ra mình cần một phương pháp học để khỏi bị thụt lùi. Quy trình tôi phát triển không chỉ giúp cho tôi đứng đầu lớp mà còn cho phép tôi đạt điểm 10 trong mọi khóa học tôi tham gia! Quy trình của tôi hiệu quả đến mức thậm chí với lịch công việc dày đặc như vậy, tôi vẫn còn thời gian cho hoạt động nghỉ ngơi và giải trí.

Tôi biết chắc chắn bây giờ bạn đang nghĩ gì. Đạt điểm 10 cho mọi bài kiểm tra trong các lớp cao học sau khi tưởng như không thể vào được đại học? Tiến sỹ Green hẳn là một trong những kẻ lập dị, quái gở. Quy trình đó hiệu quả với ông ta không có nghĩa là nó sẽ có tác dụng đối với mình. Trước cách suy nghĩ ấy, tôi chỉ có thể trích lại điều Napoleon Bonaparte từng nói với tướng lĩnh của mình: “Người viết cho ta rằng điều đó là không thể, từ đó không hề có trong tiếng Pháp”.

Trong chương tiếp theo, tôi sẽ dẫn chứng cách một số sinh viên, những người vốn có trình độ trung bình hoặc kết quả lên xuống thất thường, đã đạt toàn điểm 10 nhờ sử dụng phương pháp của tôi như thế nào. Điểm chung của chúng tôi là gì? Chúng tôi biết chính xác cần phải làm gì để đạt điểm 10 trong một môn học và sẵn sàng thực hiện những điều cần thiết để đạt được điều đó. Chúng tôi cũng biết rằng mục tiêu của mình hoàn toàn có thể thực hiện được.

Vậy cái quy trình tôi cứ nhắc đi nhắc lại ở đây là gì và nó có gì đặc biệt so với điều mà các nhà giáo dục khác vẫn

cung cấp cho bạn? Trước tiên, chúng ta hãy cùng xem xét những điều người khác nói.

Trên thị trường sẵn bán vô số các cuốn sách hướng dẫn học tập, trong số đó có một vài cuốn được phát hành gần đây. Các cuốn sách này quả quyết rằng chúng sẽ nâng cao hiệu quả đối với bất kỳ kỹ năng học tập nào của bạn: cách đọc một cuốn sách, cách làm một bài kiểm tra, cách trở thành một sinh viên giỏi hơn, v.v... Chúng cung cấp cho bạn thông tin về kỹ năng học tập trên phạm vi rộng lớn, nhưng không chỉ ra cách kết hợp chúng lại với nhau thành một hệ thống để trở thành một sinh viên xuất sắc.

Ai là tác giả của những cuốn sách trên? Thông thường, tác giả là những người hoạt động trong các chuyên ngành hẹp, ví dụ nhà tư vấn hướng nghiệp, nhà tâm lý học và nhà thần kinh học. Các phương pháp học tập của họ thường dựa trên kinh nghiệm của một nhóm sinh viên được theo dõi dưới các điều kiện theo kiểu phòng thí nghiệm. Họ nói cho bạn biết cách nào hữu hiệu nhất đối với các kiểu sinh viên khác nhau trong điều kiện khác nhau. Các thông tin này có ích nhưng tôi lại cho rằng chúng không sánh được với kinh nghiệm của một người đã thực sự trở thành sinh viên xuất sắc nhất.

Theo tôi, vài cuốn sách hướng dẫn học tập kiểu này thậm chí còn gây ra vấn đề nghiêm trọng hơn. Chúng làm sinh viên rối loạn trong mớ thông tin khổng lồ các mẹo học tập và đặt ra một thời gian biểu học tập mà ngay cả các nhà sư Tây Tạng, những người nổi tiếng về khổ hạnh,

cũng chưa chắc đã dám làm theo. Thông thường, nội dung của chúng bao trùm một phạm vi rất rộng và chúng cố gắng dạy bạn mọi thứ, từ việc bạn nên học cái gì trong lớp ngữ pháp cho đến cách làm thế nào để vượt qua kỳ thi tốt nghiệp. Một số lại muốn bạn điền vô số các đồ thị, biểu đồ và lịch công tác để sắp đặt và quản lý hầu như từng giờ một trong suốt học kỳ. Nói tóm lại, chúng vi phạm nguyên tắc cơ bản mà Khổng Tử đặt ra từ xa xưa: “Dục tốc bất đạt”. Theo tôi, thiếu sót nghiêm trọng hơn nữa là một vài cuốn sách hướng dẫn trong số này còn đưa ra những lời khuyên hoàn toàn sai lầm như tôi sẽ trình bày sau này.

Vậy quy trình của tôi nói về cái gì? Nếu bạn là người biết đọc sách, có lẽ bạn biết cách lướt qua mục lục, tiêu đề và tổng kết của từng chương trước khi miệt mài đọc cả cuốn. Việc này không chỉ cho bạn ý niệm tổng quát về nội dung cuốn sách mà còn cung cấp một dàn ý để bạn có thể tổ chức lại thông tin trong quá trình đọc. Tôi đang và sẽ hướng dẫn bạn các kỹ năng cơ bản cần thiết như cách đọc sách, cách làm bài kiểm tra và cách viết luận văn tốt nghiệp để có thể trở thành sinh viên xuất sắc.

Cốt lõi của cuốn sách chính là Phần III, “Quy trình học tập để luôn đạt điểm 10”. Trong đó tôi đã chắt lọc mọi điều tôi biết qua những năm tháng học tập và chỉ cho bạn cách thức hiệu quả nhất để hiểu bài giảng, thu được nhiều kiến thức nhất từ việc học tập để chuẩn bị cho các kỳ thi và đạt điểm 10 trong mọi bài kiểm tra. Phần IV cung cấp kiến thức sâu hơn và các mẹo học tập giúp bạn thành công

trong suốt quá trình học tập và rèn luyện.

Vậy, bí quyết thành công của tôi là gì? Nếu bạn biết mình đang làm gì, nếu bạn làm việc đó chăm chỉ và tin rằng mình sẽ thành công, thì bạn sẽ thành công.

Hơn 2500 năm trước, Lão Tử đã nói: “Cuộc hành trình vạn dặm phải bắt đầu bằng một bước chân đơn lẻ”. Và bạn đã thực hiện bước đi đó khi mở cuốn sách này ra. Toàn bộ cuộc hành trình sẽ tùy thuộc vào bạn.

Nguyên tắc thứ nhất

bạn có thể trở thành một sinh viên xuất sắc nếu bạn biết mình đang làm gì, nếu bạn làm việc chăm chỉ và tin tưởng vào thành công.

2

Những câu chuyện thành công

Mọi người đều thích những câu chuyện thành công. Tại sao vậy? Bởi vì nếu người khác đã làm được thì có nghĩa là chúng ta cũng hoàn toàn có thể làm được. Chúng ta đặc biệt thích những câu chuyện mà trong đó con người đã thay đổi hoàn toàn tình thế và thành công trước nghịch cảnh. Ta không chỉ bị ấn tượng trước những gì họ đã đạt được mà còn vì ta nhận ra rằng thành công cũng không khó khăn như ta tưởng. Quan điểm của chúng ta trở thành một kiểu “nếu họ làm được điều đó, thì tôi cũng có thể”. Đó không phải là một quan niệm xấu, bởi nó chỉ ra rằng bạn đang bắt đầu tự tin – một trong những yếu tố cốt lõi để đi đến thành công.

Sáu hoàn cảnh cụ thể của sáu sinh viên được trình bày trong chương này cho thấy rõ ràng họ có thể nâng thành tích học tập ở trường lên mức cao nhất bằng cách sử dụng phương pháp của tôi. Các trường hợp này bao gồm cả những

trải nghiệm học tập của tôi cũng như kinh nghiệm của năm người khác trong quá trình học đại học. Họ là những ví dụ minh chứng rằng phương pháp này tác dụng đối với cả sinh viên đại học và sau đại học, toàn thời gian cũng như bán thời gian, những người đang học các ngành học khác nhau và cả những người không có nhiều thời gian dành cho học tập. Tất cả chúng tôi đều trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10 nhờ sử dụng các phương pháp được trình bày trong cuốn sách này, dù cho trước đó chúng tôi từng học rất kém.

Tôi sẽ mô tả chi tiết các trải nghiệm của bản thân để các bạn rõ. Mô tả này phần nhiều là sự phê bình những sai lầm của tôi và như bạn sẽ nhanh chóng nhận ra, tôi mắc phải sai lầm nhiều hơn bất kỳ ai. Tôi không chắc rằng các bạn sẽ tránh được sai lầm tương tự chỉ nhờ việc đã nghe tôi kể về chúng. Nhưng tôi sẽ coi nỗ lực của mình là thành công nếu bạn tránh được chỉ một vài lỗi trong số những lỗi lầm tôi đã mắc phải – đặc biệt nếu bạn tránh được những sai lầm bất lợi nhất!

Trước hết, tôi phải nói ngay từ đầu rằng tôi không phải là thiên tài hay một con mọt sách. Tôi chưa từng thấy việc học hành dễ dàng và chẳng thích thú gì việc lúc nào cũng cắm mặt vào quyển sách. Có bao điều hấp dẫn và thú vị hơn để làm. Tôi là người hoàn toàn tin vào tuyên bố của Francis Bacon: “Phải bỏ ra quá nhiều thời gian vào việc học tập thật chán ngán”.

Thật đáng tiếc cho tôi, khi còn học trung học, tôi quan niệm: “Bất kỳ khoảng thời gian nào bỏ ra cho việc học tập

cũng thật uế oải, chán chường”. Tôi rất ít khi chú ý đến học hành và thay vào đó, chỉ bận tâm với những việc tôi thấy hứng thú. Cha mẹ đã khuyên nhủ tôi rằng đi học đại học là vì lợi ích của chính tôi, nhưng tôi cũng chẳng màng tới. Hậu quả là điểm số của tôi ở trên bờ vực thẳm và tôi bị liệt vào loại học sinh kém. Một vài thầy cô nói tôi đủ tư chất học đại học và cố gắng động viên tôi học hành nghiêm túc hơn. Những người khác, kể cả một nhà tư vấn hướng nghiệp, cho rằng tôi chắc chắn sẽ thất bại và thậm chí đã ngăn tôi đăng ký vào đại học.

Và mọi việc cứ như thế cho đến tận năm cuối trung học. Khi đó, tôi bắt đầu chú ý hơn vào việc học tập nhưng đã muộn, khó khăn chồng chất bởi tôi bị hổng phần lớn kiến thức cơ bản từ những năm trước. Tôi chỉ được điểm 5-6 trong hầu hết các bài kiểm tra, năm thứ hai thậm chí còn bị vài điểm dưới trung bình và điểm số chỉ cao lên một chút vào năm cuối. Tệ hơn, dù học tập chăm chỉ hơn, tôi vẫn thấy trường học quả là thử thách gian nan. Tôi đăng ký tham gia các khóa học chuyên sâu nhưng điểm của tôi tệ đến mức tôi tốt nghiệp phổ thông trung học với tấm bằng trung bình.

Cú sốc thực sự xảy đến khi tôi đăng ký vào đại học. Alfred Tennyson đã từng viết trong một bài thơ bằng tiếng Anh cổ xưa: “Đã muộn, quá muộn rồi! Bạn không thể vào được nữa”. Đó cũng chính là câu trả lời tôi nhận được từ nhiều trường đại học.

Sau cùng, trường Đại học bang Maryland cũng đồng ý cho tôi một cơ hội, chủ yếu là do trường này buộc phải chiêu

cố tất cả các thí sinh là cư dân trong bang. Do bảng điểm quá thấp, tôi phải vào học chương trình dự bị đặc biệt dành cho các sinh viên không đạt các điều kiện cơ bản. Đây là một chương trình rất căng thẳng bao gồm các môn học về tiếng Anh và nghiên cứu xã hội được thiết kế nhằm mục đích loại bỏ những người không đủ tư chất học đại học.

Trong vở kịch *Richard II*, Shakespear có nhắc đến “những con sâu trong cộng đồng chung mà ta đã thể phải nhặt sạch và gạt bỏ”. Chúng tôi chính là những con sâu mà trường đại học cố gắng nhặt khỏi cộng đồng của nó và chỉ khoảng một nửa trong số chúng tôi có thể sống sót qua kỳ thu hoạch. Và chính vào thời điểm đó, tôi nhận ra rằng những khóa học phía trước không biết sẽ còn khó khăn tới mức độ nào.

Sau khi vào được đại học, tôi cố gắng nâng cao các kỹ năng đọc hiểu bằng cách tham gia một lớp học đặc biệt rèn luyện khả năng đọc. Nó giúp tôi bù đắp một số kiến thức bị hổng từ thời học trung học, nhưng tôi vẫn còn thiếu quá nhiều điều kiện cần thiết để học tập tốt ở đại học. Tuy nhiên, ít nhất thì chương trình này cũng đã cung cấp cho tôi kỹ năng cơ bản để sống sót qua những thử thách khắc nghiệt trước mắt.

Cũng như nhiều sinh viên mới bước chân vào đại học, tôi không chắc chắn lắm về việc chọn chuyên ngành. Tôi đã khởi đầu với chuyên ngành quản trị doanh nghiệp đại cương, nhưng sau đó chuyển sang kinh tế học. Dù cho kinh tế học thường xuyên được coi là một “môn khoa học

nhàm chán”, tôi lại cảm thấy hứng thú với nó, bởi tôi có thể liên hệ các kiến thức học được với những gì đang xảy ra trong thế giới thực.

Mặc dù tôi thành tâm muốn học tập tốt tại trường đại học, nhưng hai năm đầu tiên của tôi gần như là một thảm họa. Ngoài việc không có sự chuẩn bị thích đáng trước khi vào trường, tôi thậm chí còn không hiểu những điều cơ bản cần thiết để học tập hoặc ôn luyện cho một bài kiểm tra. Hơn nữa, thậm chí nếu tôi có hiểu, tôi cũng không có đủ sự tự giác để thực hiện nó. Thêm vào đó, sống trong ký túc xá của trường đại học còn có vô số những điều làm sao nhãng chuyện học hành. Kết quả là điểm số của tôi rất thấp và tôi đã tới gần mức không đủ điều kiện học tiếp. Tôi bị 5 điểm ở nhiều môn học trong học kỳ đầu tiên.

Không chỉ mình tôi bị như vậy. Nhiều bạn cùng lớp của tôi cũng ở trong tình trạng ngàn cân treo sợi tóc, nhiều sinh viên hiện nay cũng vậy. Thực tế là rất nhiều sinh viên thuộc các thế hệ khác nhau cùng rơi vào cùng tình trạng khó khăn đó; họ lặp đi lặp lại một sai lầm. Họ phạm phải tội lỗi mà Thomas Browne, nhà văn người Anh đã gọi là “lỗi lầm của cả người già và bọn trẻ”.

Nguồn gốc của lỗi lầm này chính là do sinh viên không học liên tục trong suốt cả học kỳ như triết lý “Đừng làm ngày hôm nay những việc bạn có thể để đến ngày mai”. Vấn đề ở đây là tất cả mọi công việc đều bị lùi tới ngày hôm sau, thậm chí cả những việc cần phải được hoàn thành vào hôm nay. Sinh viên thường dành ưu tiên học tập thấp hơn

các thú tiêu khiển dường như không bao giờ dứt và luôn đợi sẵn họ, ví dụ như các sự kiện thể thao, các bữa tiệc, các cuộc hẹn hò và những vấn đề khác vốn chẳng liên quan gì đến học hành.

Tôi thường bắt đầu học khi chỉ còn cách ngày thi hai hay ba ngày và trong tâm trạng hoang mang, hoảng hốt. Bằng cách học điên học cuồng trong hai hay ba ngày, tôi cố gắng nhồi nhét vào đầu mình tất cả các thông tin được trình bày. Việc đó thường đòi hỏi phải nhanh chóng ôn lại tất cả các tài liệu tự đọc, ít nhất là những phần tôi đã đánh dấu bằng bút màu, cũng như phải xem lại vài lần những ghi chép lung tung loạn xạ trên lớp của tôi. Và khi trở nên thực sự lo lắng, tôi sẽ tận dụng từng phút trước khi thi bằng cách thức trắng đêm học bài. Mục đích không phải để lấy kiến thức mà chỉ cố gắng kiếm vừa đủ điểm qua được kỳ thi.

Cơ thể và trí óc ta không thể thích ứng với kiểu nhồi nhét như vậy. Dành ra một vài ngày nhồi nhét kiến thức cho một kỳ thi hay thức trắng đêm học bài gây ra tâm trạng lo lắng, làm giảm sự tự tin của mỗi người và ngăn cản khả năng sắp xếp kiến thức chính xác. Đối với những sinh viên sử dụng ma túy để thức trắng suốt cả thời kỳ thử thách này, khó khăn sẽ chỉ càng trầm trọng hơn. Họ bước vào phòng thi trong tình trạng mụ mẫm, thường chỉ nhớ được các đoạn sau cùng của các kiến thức đã ôn luyện. Họ không thể hiểu rõ ràng, thấu đáo các câu hỏi và thường cố gắng ép các câu trả lời của họ vào trong những kiến thức họ đã nhớ được nhờ học vẹt. Kết quả là họ thường xuyên thất

bại, không trả lời được thỏa đáng các câu hỏi. Cả quá trình diễn ra như một giấc mơ tồi tệ mà đỉnh điểm là ngày, kéo dài cho tới khi bạn nhận được kết quả và lặp đi lặp lại trong những kỳ thi sắp tới.

Chu kỳ học tập đó có đúng với bạn không? Chắc chắn là đúng với đa số các bạn. Nhưng sau khi đọc cuốn sách này, bạn sẽ không bao giờ phải trải qua nó lần nào nữa.

Đó quả là một trải nghiệm khốn khổ ở trường học. Điều an ủi duy nhất là tình đồng đội của những người cùng cảnh ngộ. Chúng tôi thường phàn nàn với nhau về các bài thi quá khó, hoặc về việc chỉ vừa đủ điểm qua môn học. Chúng tôi thương xót lẫn nhau vì đang rơi vào tình cảnh khó khăn và cảm thấy giảng viên đang âm mưu hại mình. Chúng tôi thường xuyên cảm thấy lỗi lầm của mình là do ai đó hoặc cái gì đó: giáo viên muốn lừa chúng tôi, bài thi quá khó hoặc không công bằng, giá mà chỉ bị hỏi về những kiến thức mình biết, và cứ thế... Chúng tôi không bao giờ thừa nhận rằng chính chúng tôi mới là nguồn gốc của vấn đề.

Đối với nhiều sinh viên đi vào lối mòn đó, điều đáng lẽ là một trải nghiệm rất hứng thú đã biến thành ác mộng. Benjamin Disraeli, chính khách vĩ đại người Anh, từng nói: “Trường đại học nên là chỗ của ánh sáng, của tự do và của học hành”. Trong suốt hai năm đầu tiên, tôi có cảm giác trường đại học giống như một căn phòng tra tấn. Tôi có thể nhớ lại rõ ràng cái cảm giác sợ hãi khi đi thi bởi không biết gì về môn học, cũng như cái cảm giác tội lỗi khi xem điểm bởi đã không ôn bài kĩ để làm tốt bài thi.

Nhiều sinh viên không thể chịu được áp lực này. Tỷ lệ bỏ học trong những năm đầu đại học rất cao. Nhiều người bạn của tôi bỏ học do cảm thấy mệt mỏi và họ mong chờ để được đi làm, để họ có thể kiếm được một ít tiền. Tôi đã quyết tâm bám trụ tới cùng và tốt nghiệp. Trong suốt cả năm thứ hai tôi chỉ nâng điểm của hầu hết các môn học lên được mức điểm 5, 6, và chỉ có vài môn được điểm 7, 8. Tôi thiếu tự tin và thường không làm tốt các bài kiểm tra.

Vào năm thứ ba, thói quen học tập của tôi bắt đầu thay đổi và điểm số của tôi khá dần lên. Ít nhất tôi cũng đã học được cách ghi chép trên lớp tốt hơn và bắt đầu ôn thi từ sớm chứ không để nước đến chân mới nhảy. Tôi cũng học thêm nhiều môn trong chuyên ngành kinh tế và tiến bộ dần lên nhờ kiến thức tích lũy trước đó. Tôi nâng điểm lên mức 7-8, thậm chí có vài môn còn được 10. Thời gian ấy, tôi không biết là mình đang xây dựng các phương pháp học tập sau này sẽ trở thành một quy trình hoàn chỉnh. Chính do nó chưa hoàn thiện nên tôi vẫn phải vật lộn với việc học tập và làm việc cật lực.

Hai năm cuối ở trường đại học của tôi hoàn toàn trái ngược với hai năm đầu. Tôi đã vi phạm công thức cơ bản: “Dục tốc bất đạt”. Tôi chăm học tới mức không còn thời gian vui chơi giải trí. Và cuộc sống của tôi vô cùng ảm đạm! Điều đó xảy ra khi bạn dành toàn bộ thời gian cho học hành. Dù học khá hẳn lên, tôi vẫn nóng lòng chờ ngày ra trường để tìm việc và bắt đầu kiếm tiền, bởi toàn bộ quá trình học tập đã qua là một công việc quá cực nhọc. Chắc

chấn khi đó tôi không hề sẵn sàng học tiếp chương trình sau đại học.

Sau khi tốt nghiệp, công việc đầu tiên tôi tìm được là làm thống kê và nhập số liệu đầu vào cho chính phủ Hoa Kỳ. Tôi đi từ ảo tưởng huy hoàng của một sinh viên có kiến thức về kinh tế học tới thực tế công việc của một thư ký làm việc bàn giấy cùng rất nhiều các thư ký khác. Quá độ từ thế giới học đường sang thế giới công việc đặc biệt khó khăn đối với sinh viên kinh tế. Họ làm việc với các mô hình của toàn bộ nền kinh tế và phân tích những thay đổi trước các chính sách quan trọng mới. Công việc duy nhất của tôi khi đó là thẩm tra các số liệu đáng lẽ phải được hệ thống vi tính kiểm tra trước. Và đó là sự thống khổ và mệt mỏi về tinh thần.

Đối với nhiều người, công việc đầu tiên là một dạng trải nghiệm làm họ tỉnh ngộ như tôi vừa miêu tả. Rõ ràng chuyển từ việc mỗi ngày ngồi nghe giảng vài giờ sang ngồi làm việc cả ngày rất khó khăn, càng khó khăn hơn vì không có sẵn những công việc thú vị. Thường ta phải bỏ ra rất nhiều công sức mới tìm được việc làm thích hợp cho mình, và nhiều người còn không bao giờ tìm được cơ.

Tôi đã quyết tâm tìm ra đúng “công việc của mình”. Sau khi trôi nổi vài năm ở các cơ quan của chính phủ, tôi vào làm ở Cục dân số, phụ việc chuẩn bị và phân tích các số liệu thống kê về phân phối thu nhập và về sự nghèo đói. Một công việc lý thú. Tôi nhớ lại kiến thức đã học và bắt đầu nhận ra khả năng áp dụng một vài điều vào thực tế – giúp cho công việc càng trở nên hứng khởi.

Cũng chính vào thời điểm đó, tôi quyết định quay trở lại trường học. Nhưng trước khi học cao học kinh tế, tôi nhận ra rằng mình cần phải có kiến thức vững vàng về toán và thống kê, những môn rất quan trọng đối với sinh viên kinh tế vì mang tính định lượng rất cao. Khi còn là sinh viên, tôi chỉ tham dự một vài lớp học toán và thống kê vốn được coi như những khóa học “dạy nấu ăn” hay “dễ như ăn bánh”, vì chỉ cung cấp thông tin vừa đủ đạt những yêu cầu cơ bản để được tốt nghiệp.

Vậy là tôi tham dự các lớp toán và thống kê buổi tối ở trường Đại học Maryland, trong khi vẫn tiếp tục đi làm. Tôi bắt đầu phát triển quy trình học tập của mình cũng vào thời gian này. Như tôi sẽ miêu tả ở Phần III, tôi đã phát triển một quy trình hoàn chỉnh bao gồm: cần phải học những gì cho một kỳ thi, khi nào thì học và phải học chừng nào để đảm bảo đạt điểm 10 trong một môn học. Tôi đã được 10 cho cả toán và thống kê. Tôi rất tự hào về thành quả của mình, bởi các môn học này mang tính lý thuyết và rất khó vì được thiết kế riêng cho chuyên ngành toán và thống kê. Khi còn ở trường trung học, tôi đã trượt môn lượng giác và chỉ được điểm vừa đủ để qua các môn toán dành cho học sinh không chuyên toán.

Đây là một mốc quan trọng đối với tôi. Tôi đã thành công trong việc đối đầu và nắm vững môn học mà tôi sợ nhất – toán học.

Sau khi hoàn thành khóa học tại Maryland, tôi đăng ký làm tiến sỹ kinh tế học tại Đại học George Washington.

Mỗi kỳ tôi tham gia hai khóa sau đại học trong khi vẫn tiếp tục làm việc như bình thường. Tới thời điểm này, tôi đã hoàn thiện quy trình của mình gần như thành một hệ thống khoa học. Tôi liên tục sử dụng những cách thức đã áp dụng trong lớp học buổi tối thời kỳ học cao học và chúng tiếp tục hiệu quả trong mọi khóa học tôi tham gia, thậm chí cả với các môn không thuộc chuyên ngành kinh tế. Tôi không chỉ đạt điểm 10 trong mọi bài kiểm tra mà còn thừa ra vô số thời gian để làm các việc khác. Tôi thực sự rất cần những khoảng thời gian đó để chăm sóc con cái và gia đình. Cuối cùng tôi đã có thể tận hưởng điều mà Cicero gọi là “thú giải trí chân chính”. Tôi nhận ra rằng đáng lẽ mọi việc đã dễ dàng biết chừng nào nếu tôi biết những nguyên tắc này khi còn là sinh viên.

Hệ thống của tôi đã giúp tôi nhận bằng tiến sỹ kinh tế học. Chủ đề luận án của tôi là *Điều tra sự khác nhau về thu nhập giữa nam và nữ, giữa người da trắng và người da đen mới gia nhập thị trường lao động gần đây*. Luận án này có rất nhiều điều thú vị và được cả nước chú ý tới. Nó xuất hiện trên trang nhất báo *New York Times* (16 tháng 1 năm 1984), trên tạp chí *Fortune* và được báo chí cả nước nhắc đến. Tôi được phỏng vấn trên chương trình thời sự buổi sáng của đài CBS. Tôi quy tất cả sự may mắn này cho quy trình của mình – nếu không có nó, tôi đã không thể đạt được điều gì cả.

Tôi vừa trình bày khá tỉ mỉ kinh nghiệm bản thân bởi tôi nghĩ hoàn cảnh của mình sẽ minh họa một cách thuyết

phục hiệu quả của quy trình học tập này. Nếu một sinh viên suýt nữa không được nhận vào đại học bởi điểm quá thấp có được bằng tiến sĩ và đạt toàn điểm 10, thì quy trình có lẽ sẽ có tác dụng đối với hầu hết mọi người. Nhưng tôi sẽ còn đề cập đến một vài bằng chứng chắc chắn khác cho bạn thấy rằng hệ thống của tôi có thể được phổ cập hóa để ứng dụng cho cả những người khác nữa.

Vài năm trước, tôi có kể cho Tiến sĩ Murray Weitzman, một người bạn thân và đồng nghiệp cũ, về hệ thống học tập mà tôi sử dụng để đạt toàn điểm 10 trong chương trình cao học. Ông đã đề nghị tôi giảng giải nó cho Gary, cậu con trai ông khi đó đang là sinh viên đại học.

Nói chuyện với Gary, tôi nhận ra nhiều điểm tương đồng đáng chú ý trong trải nghiệm và hoàn cảnh của hai chúng tôi. Gary là một chàng trai trẻ, thân thiện và ngoài việc học tập còn có rất nhiều sở thích khác. Ở trường trung học, kết quả của cậu chỉ đạt mức trung bình và cậu miêu tả bản thân mình như một “sinh viên ở trình độ điểm 5, điểm 6”. Ở bậc đại học, Gary chọn học ngành kinh doanh tại Đại học Maryland và sau chuyển sang ngành kinh tế. Trong suốt hai năm đầu, điểm của Gary hầu hết là 5 và 6, chỉ thỉnh thoảng mới có môn đạt 7, 8. Quan trọng hơn, Gary cảm thấy không học được nhiều từ trường đại học như cậu tưởng.

Khi tôi gặp Gary thì đã vào cuối học kỳ mùa xuân năm 1982 nên không đủ thời gian để quy trình có tác dụng trong học kỳ đó. Học kỳ mùa thu năm 1982, Gary bắt đầu áp dụng nó cho các môn chuyên ngành và nhận thấy khả

năng nắm bắt kiến thức của mình đang dần tăng lên. Tuy khi đó điểm số của cậu không nhảy vọt nhưng Gary bắt đầu nhận ra sức mạnh trong quy trình của tôi.

Gary đứng trước một bước ngoặt quan trọng. Cậu có thể hoặc ứng dụng hiệu quả hệ thống đó hoặc giữ nguyên các phương pháp học tập cũ của mình. Cậu đã quyết định chọn cách thứ nhất và áp dụng nó cho tất cả các môn học trong tương lai.

Và đây là sự khác biệt nhờ lựa chọn đó. Học kỳ mùa xuân năm 1983, Gary học kinh tế học, chính trị học và nghiên cứu văn hoá Mỹ. Cậu đã sử dụng quy trình của tôi cho tất cả các môn và đạt được toàn điểm 9 hoặc 10. Với các môn được 9, cậu đều ngấp nghé mức có thể đạt điểm 10. Thành công này khích lệ cậu rất nhiều và cậu quyết tâm sử dụng quy trình đó mạnh mẽ hơn vào học kỳ tiếp theo.

Francis Bacon từng viết: “Tri thức là sức mạnh”. Vâng, đây chính là một ví dụ về sức mạnh của tri thức mà quy trình của tôi sẽ mang lại. Vào mùa thu năm 1983, Gary chọn các môn kinh tế học, xã hội học, giáo dục và phát triển con người, áp dụng quy trình của tôi và đạt được điểm 10 cho tất cả các môn. Một thành tích thật lớn lao so với kết quả trong quá khứ của cậu. Cậu tiếp tục như thế trong học kỳ tiếp theo, cũng như trong học kỳ cuối cùng và chỉ có một điểm 9 trong tất cả các môn học. Gary kể với tôi rằng cậu đã hơi lơ là trong học kỳ cuối cùng, bởi cũng như nhiều người khác, cậu lo lắng cho kỳ tốt nghiệp và vì việc chuẩn bị chuyển sang một giai đoạn mới mẻ hơn.

Có một vài yếu tố khác cần được tính đến khi xem xét thành quả của Gary. Trong học kỳ mà cậu đạt toàn điểm 10, Gary nhận làm thêm một việc mất khoảng 20 giờ một tuần trong khi vẫn theo học đầy đủ toàn bộ các môn. Ngoài ra, tiến bộ trong điểm số giúp cậu được làm trợ giảng trong khóa học nâng cao dành cho sinh viên về mối quan hệ giữa ông chủ và nhân viên. Chưa hết, dù bận rộn như vậy, Gary thấy vẫn còn rất nhiều thời gian theo đuổi các hoạt động vui chơi giải trí khác như bóng rổ và đánh gôn.

Còn một khía cạnh khác thậm chí còn đáng nhắc đến hơn trong thành quả của Gary. Gary nói với tôi rằng quy trình của tôi xây dựng tính kỷ luật, tính tự giác, sự tự tin và thay đổi cách nhìn nhận của một người về việc học đại học. Cậu bắt đầu vui vẻ mong chờ giờ tới lớp và bị việc học tập cuốn hút. Trong lớp, cậu thấy mình lên tiếng thường để trả lời hơn là để hỏi. Toàn bộ trải nghiệm ngày càng trở nên hứng thú và bạn bè của cậu nhận ra sự thay đổi rõ ràng trong cách cư xử và thành tích của cậu. Cậu đứng ở bên đối nghịch hoàn toàn với vô số sinh viên theo học đại học mà chẳng nhận được gì ngoài “một tấm bằng”. Thành tích ở trường cho phép cậu tiếp tục học tiếp lên cao học hoặc tìm được việc trong những ngành nghề có thu nhập cao.

Tiến sỹ Weitzman cũng kể với con gái Paula của ông về quy trình học tập mà tôi đã giảng giải cho Gary. Paula Weitzman Borsos tốt nghiệp phổ thông trung học vào tháng sáu năm 1975. Là học sinh khá, nhưng với mức điểm trung bình là 7 và 8, cô không đủ tự tin để theo học tiếp

đại học. Cô đã không dành nhiều thời gian hay nỗ lực khi ở trường trung học và cũng như nhiều người trong số chúng ta, cô đã phải chịu đựng “nỗi sợ môn toán”. Và kết quả là cô đã không vào đại học ngay sau khi tốt nghiệp mà quyết định đến sống một năm ở Israel và sau đó làm việc trong ngân hàng thêm một năm nữa.

Sau đó, Paula vào đại học nhưng việc học của cô thường bị gián đoạn bởi cô không chắc mình có thực sự muốn học đại học hay không. Cô vào trường Đại học Maryland vào mùa thu năm 1977, nhưng bỏ học sau một học kỳ để vào làm cho một ngân hàng. Mùa thu năm 1978, cô quay lại đại học để học chuyên ngành kinh tế, nhưng lại bỏ giữa chừng và đi làm việc trở lại, lần này trong gần một năm. Không bằng lòng với kinh nghiệm trong thế giới công việc, Paula lại nhập trường Đại học Maryland vào mùa xuân năm 1980, học hai học kỳ liên tiếp chuyên ngành marketing, một học kỳ chuyên ngành dệt may, và rồi cuối cùng bỏ học lần nữa bởi cô không hứng thú với toàn bộ quá trình học tập.

Những gì Paula trải qua trong suốt thời gian này cũng tương tự như nhiều sinh viên khác. Họ không thực sự muốn học đại học và không biết phải chọn lĩnh vực nào làm chuyên ngành. Họ hy vọng tìm thấy một hướng đi và mục đích thông qua những cố gắng của mình. Nhưng trong khi hầu hết họ tiếp tục ở lại trường đại học và chịu đựng, thì Paula đã dừng cảm làm theo trái tim mình: bỏ học vì cô không thực sự muốn học nữa.

Như nhiều sinh viên khác ở trong hoàn cảnh tương tự, điểm của Paula đi xuống trong quá trình học tập không liên tục này. Cô đã học rất tốt trong học kỳ đầu tiên bởi nỗi sợ trường lớp và sự thiếu tự tin khiến cô dành hầu như toàn bộ thời gian của mình cho việc học. Học kỳ thứ hai và thứ ba, khi học chuyên ngành marketing, cô duy trì điểm số trung bình là 7. Lúc cô chuyển sang chuyên ngành dệt may vào mùa xuân năm 1981, điểm trung bình của cô đã rơi xuống 6. Việc học tập của Paula rõ ràng đi theo đường xoáy tròn ốc giảm dần.

Trong hai năm tiếp theo, Paula không đi học mà chuyển tới bang New Jersey, làm việc cho một vài công ty và lập gia đình. Mùa xuân năm 1982, khi Paula về nhà thăm gia đình, Tiến sỹ Weitzman đã giới thiệu quy trình học tập của tôi với cô. Paula đã biết đến thành công của Gary trong trường đại học nhờ sử dụng hệ thống của tôi, và cô nóng lòng muốn thử nó. Mùa xuân năm 1983, Paula cùng chồng chuyển tới thành phố Washington và cô đã quyết định quay lại trường đại học, lần này với quyết tâm cao hơn bao giờ hết.

Khi đến trường Đại học Maryland vào mùa thu 1983, cô là một người hoàn toàn khác và kể từ đó cô đã có những trải nghiệm thành công tuyệt đối. Cô đăng ký học ngành kế toán và trong học kỳ đầu tiên, cô đăng ký một khối lượng học tập bao gồm đầy đủ các môn về kế toán, thống kê và các môn tự chọn khác. Sử dụng các phương pháp được giới thiệu trong cuốn sách của tôi, cô đã đạt được

toàn điểm 10 và 9 trong học kỳ đó. Xuân 1984, Paula lại đăng ký khối lượng học tập đầy đủ các môn về kế toán, tài chính và kinh tế học. Học kỳ này cô ứng dụng các phương pháp của tôi triệt để hơn và đạt được điểm 10 cho tất cả các môn học. Paula trở thành sinh viên nghiêm túc và giỏi giang. Cô tiếp tục học tốt tất cả các môn cho tới ngày tốt nghiệp. Không giống như những gì đã trải qua trong quá khứ, cô thấy thích thú và mong chờ được đến lớp.

Nhiều sinh viên khác cũng đã biết đến thành công tuyệt vời nhờ áp dụng các phương pháp học tập của tôi. Beth Underwood là ví dụ về một học sinh trung bình đã đạt loại xuất sắc ở bậc đại học và cao học. Khi còn là học sinh trung học, Beth hầu như chỉ đạt điểm 5, 6 và 7. Cô chơi tennis và tham gia nhiều hoạt động xã hội, cô thích dành nhiều thời gian cho các hoạt động đó hơn là học tập. Cha mẹ Beth gây áp lực đạt điểm cao đối với cô, nhấn mạnh tầm quan trọng của điểm số trong việc vào đại học. Lời của họ không hề được quan tâm. Điểm số không phải là ưu tiên hàng đầu của cô và cô đã không nỗ lực hết sức để đạt điểm cao bởi thực sự cô cũng không biết phải làm như thế nào. Cô ôn luyện theo cách nhồi nhét vào sát kỳ thi và thỉnh thoảng cũng có được điểm 10, nhưng cô cảm thấy không thể cứ thế rồi sẽ trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10.

Beth gia nhập trường Đại học Tây Virginia sau khi tốt nghiệp phổ thông, chủ yếu do sự khuyến khích của cha mẹ cô đều từng học tại đó. Đại học Tây Virginia có một chương trình đào tạo rất tốt về vật lý trị liệu, ngành mà

Beth rất quan tâm bởi cô thích làm việc với mọi người. Nhưng đó cũng là một chương trình nặng. Trước khi đăng ký theo học nó, các sinh viên phải học các môn bắt buộc trong hai năm. Chương trình lại chỉ nhận một trên bốn sinh viên đến từ ngoài bang (Beth thuộc nhóm sinh viên này), nên điểm cao là điều kiện cần thiết.

Beth gặp phải một vài khó khăn trong năm đầu tiên. Cô học hành rất chăm chỉ, nhưng chỉ đạt điểm phẩy trung bình là 6,0 trong học kỳ đầu. Nhiều môn bắt buộc thuộc về lĩnh vực khoa học tự nhiên mà cô vốn học không tốt lắm thời phổ thông. Cô học hóa rất kém, nên đã thi trượt môn này và có ý định học lại vào học kỳ tiếp theo. Nhưng sau đó cô gia nhập hội nữ sinh của trường và rồi không muốn từ bỏ nó. Nghĩ tới việc đổi sang chuyên ngành thông tin truyền, cô tham dự một số môn học nhưng lại cũng không thích. Trong suốt thời gian này, Beth có cuốn *Để luôn đạt điểm 10* nhưng đã không sử dụng nó.

Đầu năm thứ hai, Beth tham dự một môn học về trị liệu ngôn ngữ và rất hứng thú. Cô được học các môn thú vị hơn và hầu hết đều được 9. Vào thời điểm này, cô bắt đầu đọc cuốn sách của tôi và đọc đến phần “Cách làm một bài kiểm tra” bởi cô đang gặp khó khăn với đúng việc đó. Sau khi thu được một số thành công, cô bắt đầu đọc và ứng dụng tất cả các bước trong quy trình của tôi, và nhờ đó đạt được nhiều điểm 10 hơn trong mỗi học kỳ. Điều này giúp cô tự tin hơn, cô bắt đầu cảm thấy mình là một sinh viên có thể đạt toàn điểm 10. Cô bắt đầu khuyến khích sinh viên khác

sử dụng các phương pháp học tập của tôi và họ cũng đạt được thành công. Beth trở thành một sinh viên đạt toàn điểm 10, kết thúc chương trình đại học với tấm bằng xuất sắc tại trường Đại học Tây Virginia năm 1990.

Beth đi tiếp lên cao học trị liệu ngôn ngữ, cũng tại trường này. Với thứ hạng tốt nghiệp cao, cô cảm thấy mình có thể đăng ký và được nhận ở bất cứ trường nào. Đây quả là thay đổi hoàn toàn so với khi cô vào đại học. Cô đã theo một chương trình cao học khó khăn hai năm, trong đó một học kỳ cô tham dự tới ba hay bốn lớp và thực hành hơn 300 giờ điều trị. Cô tiếp tục ứng dụng phương pháp học tập của tôi và nhận được bằng thạc sỹ với hầu hết toàn điểm 10 và chỉ có hai điểm 9 trong suốt cả quá trình.

Hiện Beth làm trị liệu bằng ngôn ngữ ở một công ty tư nhân và sắp được công nhận là một nhà nghiên cứu bệnh học ngôn ngữ. Cô nói, những trải nghiệm học đường rất có ích trong công việc của cô và cho cô rất nhiều sự tự tin. Cô đang cân nhắc việc làm luận án tiến sỹ để chuyên môn hóa và có thể làm việc với trẻ em. Beth quả là minh chứng cho thành công cả ở trường học và trong công việc.

Trái ngược với Beth, Bruce Hinson là ví dụ về một học sinh giỏi gặp khó khăn khi vào đại học. Khi còn học trung học, Bruce hầu hết đều đạt điểm 10 và chỉ có một vài điểm 9, nhưng anh phải công nhận thành tích của mình là do kiến thức nhồi nhét trước khi thi. Điểm số cao giúp anh vào Đại học James Madison mà chẳng gặp bất kỳ khó khăn gì.

Vào đại học, Bruce vẫn áp dụng phương pháp học tập cũ, vui chơi suốt học kỳ và cố gắng nhồi nhét mọi thứ vào đầu ngay trước các kỳ kiểm tra. Phương pháp này đã không có tác dụng và điểm thấy trung bình của anh tụt thẳng xuống chỉ còn 5. Bruce bắt đầu lo lắng và nhận ra rằng mình sẽ phải chăm học hơn. Anh trải qua hết cơn khủng hoảng này đến cơn khủng hoảng khác như một người lính cứu hỏa vô vọng dập tắt biển lửa, trong khi vẫn cố gắng nhồi nhét mọi thứ vào đầu vào giai đoạn nước rút. Điều này khiến cho cuộc sống của anh trở nên rất căng thẳng và anh cũng chỉ nâng được điểm trung bình lên 6. Anh hoàn toàn không được vui chơi và khiếp sợ khi nghĩ đến các bài kiểm tra. Kỳ thi cuối kỳ thậm chí còn tồi tệ hơn, bởi anh vẫn học kiểu nước đến chân mới nhảy.

Trong suốt thời gian thử thách đó, Bruce không chọn được chuyên ngành cho mình. Anh đổi tới sáu lần, từ y học đại cương qua luật đại cương, thần kinh học, lịch sử, thương mại đại cương cho đến khi dừng lại ở marketing. Cha mẹ yêu cầu anh phải ổn định việc học hành và tốt nghiệp sau bốn năm, nếu không anh sẽ phải tự trả các chi phí phát sinh. Bruce cũng nhận ra rằng anh phải nâng điểm trung bình lên để chuẩn bị xin việc. Anh học chăm hơn suốt cả học kỳ nhưng vẫn không thể nâng điểm trung bình lên trên 6 cho dù anh có cố gắng thế nào đi nữa.

Sự thay đổi lớn đến với Bruce vào cuối năm thứ ba. Anh mua cuốn sách của tôi ngay khi vừa kết thúc học kỳ. Bruce tham gia bốn lớp học hè ở trường (12 giờ học chứng chỉ) và cẩn thận làm theo phương pháp học tập của tôi. Anh được

10 điểm trong tất cả môn mùa hè đó, kể cả một môn kinh doanh mà anh phải học lại bởi trước kia chỉ đạt 4. Bruce bắt đầu tin vào phương pháp đó. Anh kể cho tôi về thành công của mình và mời tôi tới James Madison nói chuyện với các sinh viên khác trong câu lạc bộ kinh doanh của anh.

Bruce tiếp tục sử dụng các phương pháp học tập của tôi khi bước vào năm cuối. Anh đã đạt 10 điểm trong học kỳ đầu tiên và nhờ đó nâng điểm trung bình chung lên 7,5. Vào thời điểm đó, Bruce còn quản lý ba câu lạc bộ kinh doanh trong trường, nên anh rất bận rộn. Học kỳ cuối cùng, Bruce hầu hết đều được 10 điểm, dù anh tham dự nhiều môn học hơn số môn cần để tốt nghiệp. Quan trọng hơn, Bruce không còn cảm thấy căng thẳng như trước kia. Anh trở nên ngăn nắp hơn bởi cuốn sách của tôi giúp anh dựng một cái khung kiểm soát công việc và hoạt động của mình. Anh cũng tự tin hơn và không còn lo lắng về việc có thực hiện được nó hay không. Như Ralph Waldo Emerson, nhà thơ luận người Mỹ, đã nói: “Sự tự tin chính là bí mật đầu tiên của thành công”.

Sau khi tốt nghiệp, Bruce thấy mình hoàn toàn sẵn sàng gia nhập thế giới kinh doanh. Anh nhận được một học bổng vào Học viện Marketing trực tiếp, vinh dự chỉ dành cho 30 sinh viên trong cả nước. Hiện anh làm đại lý bán hàng cho công ty Gillete, rất hạnh phúc và thỏa mãn với công việc của mình. Bruce kể với tôi rằng anh nhớ lại kinh nghiệm thành công ở đại học và cuối cùng đã lập kế hoạch quay trở lại trường để lấy bằng thạc sĩ quản trị kinh doanh.

Khi Heidi, con gái tôi, học năm thứ hai và thứ ba ở trường trung học, tôi nhiều lần khuyến khích con đọc *Để luôn đạt điểm 10* và làm theo các phương pháp của tôi. Tôi chỉ cho con thấy mối quan tâm mà công chúng dành cho cuốn sách và thậm chí còn đưa con xem nhiều bức thư và cả những bảng điểm tôi nhận được từ các sinh viên đã sử dụng phương pháp của tôi. Nhưng chẳng ích gì, câu trả lời duy nhất tôi nhận được từ Heidi là: “Ồ! Bố ơi, bố biết gì về giáo dục nào?”

Trong suốt hai năm học đó, những gì Heidi trải qua cũng giống như nhiều học sinh khác. Cô bé không hứng thú với trường học, nhưng vẫn xoay sở được. Điều này bao gồm cả việc tiếp nhận những lời khuyên của tôi khi đang tuyệt vọng và nhồi nhét kiến thức vào đầu ngay trước kỳ kiểm tra, chủ yếu là do lo lắng về kết quả. Điểm số của Heidi cũng khá tốt, nhưng không đạt đến mức xuất sắc, dù theo bất cứ nghĩa nào. Điểm của con bé hầu hết là 7, 8 và 9, còn 10 rất hiếm hoi. Điều quan trọng hơn là Heidi không thích tới trường, bởi thói quen học tập bữa bãi của nó biến trải nghiệm học đường thành một công việc khó nhọc.

Sau khi tốt nghiệp phổ thông, Heidi không biết sẽ phải làm gì tiếp theo. Nó luôn quan tâm tới ngành tạo mẫu và thiết kế thời trang, còn học đại học dường như chỉ là một vật cản đường nó làm điều mình muốn. Thật may mắn, vợ chồng tôi đã thuyết phục được Heidi rằng vào đại học là con đường tốt nhất để có nền tảng vững chắc cho nghề thiết kế thời trang sau này. Chúng tôi cũng khuyến khích con tiếp tục nghề tạo mẫu, nhưng

nhấn mạnh rằng cũng cần chuẩn bị cho tình huống mọi thứ không suôn sẻ.

Heidi đã trì hoãn đăng ký vào đại học, nhưng cuối cùng đã nhập trường Đại học Cộng đồng Bắc Virginia học kỳ đầu tiên, sau khi tốt nghiệp trung học vào năm 1991. Do không chuẩn bị đầy đủ hồi trung học nên con bé phải theo học một số lớp dành cho học sinh yếu trước khi vào chương trình chính quy. Tuy nhiên một vài điều đã thay đổi. Heidi bước vào đúng độ tuổi của những đứa trẻ đủ lớn để nghe lời khuyên của cha mẹ. Tôi đã thuyết phục được con đọc cuốn sách của tôi vào mùa hè trước khi bắt đầu học đại học, và bởi vì nó vẫn đang sống cùng chúng tôi nên tôi có thể kiểm soát các hoạt động để đảm bảo con gái mình thực sự làm theo các phương pháp của tôi. Giữa chúng tôi có một thỏa thuận. Heidi sẽ tuân thủ các phương pháp đó – đúng từng chữ! Và nếu hiểu biết, niềm hứng thú đối với kiến thức, cũng như điểm số của nó không tăng lên, tôi sẽ không bắt ép nó học nữa.

Kết quả vô cùng ấn tượng. Heidi đạt được điểm thấy trung bình là 10 trong học kỳ đầu tiên ở đại học, kể cả môn toán mà đầu học kỳ nó rất sợ hay một môn lịch sử trước kia là nỗi kinh hoàng của nó. Học kỳ thứ hai, nó có một điểm 9 và suýt mất điểm 10 môn toán cao cấp. Tôi nhận ra rằng Heidi đã trưởng thành khi nó về nhà và xem xét lại những lỗi đã mắc phải, ngay cả khi học kỳ đã kết thúc.

Trong cuốn *Don Quixote*, Cervantes nói: “Ta có thể học rất nhiều từ cuộc sống”. Hiện nay Heidi là một sinh viên nghiêm túc và tự biết chắc rằng mình không còn cần cha

thúc giục để học hành nữa. Nó nắm vững tất chương trình học tập của tôi tới mức việc chuẩn bị bài kiểm tra gần như là bản năng tự nhiên. Nó biết chính xác điều mình phải làm để đạt điểm cao và thậm chí vẫn có thời gian cho các hoạt động vui chơi giải trí và nhận làm một việc bán thời gian vào cuối tuần. Heidi đang học tập chăm chỉ để chuyển tiếp sang Đại học Goerge Mason, chuyên ngành marketing và kinh doanh. Tôi không còn phải thuyết giảng tầm quan trọng của giáo dục với cô con gái, bởi bây giờ cô bé còn nói với tôi về kế hoạch học cao học một ngày nào đó.

Bây giờ bạn đã bị thuyết phục là bạn có thể trở thành một sinh viên đạt toàn điểm 10 chưa? Sáu ví dụ thực tế trên chỉ rõ ngay cả những sinh viên từng gặp khó khăn trong học tập cũng có thể được toàn điểm 10. Nếu là sinh viên trung bình hoặc thậm chí dưới trung bình, bạn vẫn có khả năng làm được điều tương tự. Nếu bạn ở trên mức trung bình, công việc còn dễ dàng hơn nhiều. Henry David Thoreau đã đúc kết: “Tôi không biết còn sự thật nào có tính động viên cao hơn cái khả năng không thể lý giải của con người trong việc nâng cao cuộc sống bằng một ý chí nỗ lực”.

Nguyên tắc thứ hai

Nếu những người từng gặp khó khăn ở trường vẫn trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10, thì bạn cũng có thể làm được như vậy.

3

Tâm quan trọng của học thức

C. A. Helvetius, triết gia người Pháp thế kỷ XVIII đã nói: “Học thức nhào nặn nên chúng ta”. Theo cách hiểu rất thực tế, ta thành người như thế nào chính là do học thức nhào nặn nên. Hầu hết chúng ta là sản phẩm của những gì chúng ta đã học được và trải nghiệm trong quá khứ. Học thức quyết định kiến thức của bạn về các vấn đề cụ thể, ảnh hưởng tới hệ thống đánh giá, niềm tin của bạn và chi phối cách bạn nhìn nhận mọi mặt cuộc sống. Quan trọng nhất là, học thức ảnh hưởng đến loại hình công việc bạn sẽ nắm giữ trong xã hội, đến cuộc sống hạnh phúc mà bạn và gia đình bạn sẽ được hưởng.

Hầu hết mọi người đều công nhận tầm quan trọng của học thức. Như triết gia La Mã Publilius Syrus đã phát biểu: “Chỉ có những kẻ dốt nát mới xem thường học thức”. Những người ở tầng lớp dưới cùng xã hội công nhận rằng cuộc sống của họ có lẽ đã tốt hơn rất nhiều nếu họ được

học hành cao hơn. Các bậc phụ huynh thuộc tầng lớp này luôn thúc giục con cái mình học hành chăm chỉ và nâng cao học thức với hy vọng cuộc đời chúng sẽ có nhiều cơ hội hơn. Và khi xem xét mối tương quan giữa trình độ học thức với mức thu nhập cao như đã nói ở trên, những người có thu nhập thường là những người đầu tiên coi trọng vai trò của học thức.

Chỉ một vài cá nhân có được tài sản lớn nhờ thừa kế hoặc hoàn toàn do may mắn, còn hầu hết đều thừa nhận rằng trình độ học thức của họ đóng vai trò sống còn trong việc mở ra cánh cửa dẫn tới thành công. Họ luôn nhấn mạnh tầm quan trọng của giáo dục trong việc tìm được công việc khiến mỗi cá nhân hài lòng cả về tinh thần và tài chính, cũng như trong việc nâng cao khả năng trải nghiệm cuộc sống của mỗi người.

Tôi nghĩ hoàn toàn có thể phát biểu rằng hai lợi ích chủ yếu của nền giáo dục chất lượng cao chính là tăng cường sự giàu có và hứng thú của cá nhân. Hãy khảo sát những ý tưởng này tỉ mỉ hơn.

Khả năng hưởng thụ và đánh giá đúng cuộc sống được nâng cao nhờ việc hiểu nó đầy đủ hơn và nắm vững cơ cấu của nó. Phạm vi các trải nghiệm có thể và tính phức tạp của cuộc sống rộng lớn đến mức chúng ta không thể nào biết hết tất cả. Hình thức “đào tạo mở rộng” cố gắng làm cho sinh viên quen với càng nhiều môn học càng tốt.

Những năm tháng học hành đầu tiên mở ra cho chúng ta cơ hội hiểu biết thế giới rộng lớn. Thông qua hệ thống

giáo dục tiểu học và trung học cơ sở, hầu hết chúng ta như những nhà thông thái thực sự đang nghiên cứu các môn học bao gồm từ những điều thuần túy lý thuyết cho tới những điều hoàn toàn thực tế. Việc nắm vững khối lượng thông tin lớn là rất quan trọng cho các cá nhân phát triển toàn diện, họ sẽ cảm thấy thoải mái hơn trong thế giới họ sống và hiểu rõ hơn thế giới đó vận động ra sao.

Thật không may, cánh cửa thế giới mới được mở ra phần nào. Chúng ta chỉ giữ lại một lượng nhỏ kiến thức được dạy ở trường và các bậc cha mẹ từng giúp con làm bài tập về nhà sẽ sẵn sàng xác nhận điều này (nhưng bù lại, nhiều bậc phụ huynh lại nắm được kiến thức đó sau khoảng hai, ba lần giúp con học bài). Hầu hết các kiến thức thường bị rơi rớt trong những năm đầu, khi sinh viên không có thói quen học tập tốt và hầu như không bao giờ phát huy các thói quen tốt.

Ở trường đại học, chúng ta có cơ hội học các môn học thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau. Điều này cho phép chúng ta tích lũy kho kiến thức khổng lồ dưới dạng các cơ sở lập luận, nguyên lý và học thuyết giúp chúng ta hiểu đầy đủ hơn, đánh giá đúng hơn thế giới mình đang sống.

Chúng ta có cơ hội sử dụng kiến thức này hàng ngày. Ví dụ, kiến thức hóa học và vật lý giúp ta hiểu rõ hơn sự hình thành và hoạt động của thế giới vật chất xung quanh ta; kiến thức về thực vật giúp ta nhìn thấy nhiều điều hơn từ một bông hoa, ngoài vẻ đẹp rực rỡ của nó; kiến thức địa lý mang ý nghĩa mới cho những chuyến tham quan danh lam

thăng cảnh; kiến thức về động vật làm ta vui thích hơn khi đi chơi vườn thú; và danh sách này có thể kéo dài bất tận. Sự tiếp thu những kiến thức đó biến những sự việc tầm thường ta bắt gặp thành trải nghiệm thú vị, giúp ta nhìn nhận và hiểu biết thế giới này trong tính chất cộng hưởng, rộng lớn và phức tạp của nó.

Một khía cạnh quan trọng hơn của kiến thức có được từ trường đại học là khả năng thấy và hiểu được mối tương quan giữa các cơ sở lập luận, các nguyên lý và học thuyết khác nhau.

Henry James, tiểu thuyết gia vĩ đại người Mỹ, từng viết: “Trên thực tế, các mối quan hệ thường không dừng lại ở bất cứ đâu, và vấn đề tinh tế vĩnh cửu của người nghệ sĩ không là điều gì khác ngoài việc vẽ theo hệ thống hình học của chính mình cái vòng tròn trong đó các mối quan hệ ấy dường như hạnh phúc vì không dừng lại bất kỳ nơi nào.”

James hoàn toàn đúng về “các mối quan hệ không bao giờ dừng lại”, nhưng giáo dục đại học ít nhất cho phép chúng ta “vẽ một vòng tròn” xung quanh mối tương quan chủ chốt giữa các cơ sở lập luận, nguyên lý và học thuyết khác nhau. Bạn sẽ nhận thấy mình có thể liên hệ tốt hơn những điều đã học trong một môn học với kiến thức thu được từ các môn học khác cũng như từ trải nghiệm hàng ngày. Ví dụ, hiểu biết lịch sử của bạn sẽ được tăng cường nhờ kiến thức về kinh tế, về chính phủ và chính trị. Thậm chí các hoạt động thường ngày như đọc báo cũng bắt đầu có thêm những ý nghĩa mới. Chúng giúp bạn hiểu rõ hơn

tâm quan trọng của các sự kiện xảy ra trong quá khứ, dự đoán các sự kiện sắp xảy đến và giải quyết các vấn đề mới hiệu quả hơn.

Trình độ học thức cũng khiến ta có những mối quan tâm mới, có những người bạn mới và làm cho cuộc sống của ta thú vị hơn. Cuộc sống hẳn sẽ thật buồn tẻ nếu ta suốt đời đi theo một lối mòn và chẳng bao giờ gặp được điều gì mới lạ. Từ vài thế kỷ trước, Samuel Johnson, một tác giả người Anh, đã viết: “Niềm vui của cuộc sống là sự đa dạng”.

Ở trường đại học, bạn sẽ học các bộ môn và đọc những cuốn sách thuộc nhiều lĩnh vực như văn học, nghệ thuật, âm nhạc. Kiến thức trong những lĩnh vực này sẽ khiến bạn thích đọc tiểu thuyết, thăm viện bảo tàng hay nghe nhạc giao hưởng, để mở rộng tầm nhìn của bạn, giúp bạn trở thành một người hoàn thiện hơn và chỉ cho bạn cách đạt được những điều tốt đẹp hơn trong cuộc sống. Bạn sẽ không do dự gặp các giáo sư và sinh viên có cùng sở thích, những người sẽ chia sẻ với bạn thú thưởng thức này. Thực tế, một trong những điểm thú vị nhất của trường đại học là ở đó bạn sẽ gặp rất nhiều người có sở thích khác nhau, năng lực khác nhau và niềm tin khác nhau.

Việc giao lưu với nhiều người giúp chúng ta hiểu được phần nào mức độ đa dạng của thế giới. Như Micheal Montaigne, triết gia người Pháp, đã nhấn mạnh: “Trên thế giới này không bao giờ có hai quan điểm giống nhau, cũng như không thể có hai sợi tóc hay hai hạt thóc giống nhau.

Đặc tính tuyệt vời nhất của chúng chính là sự đa dạng”. Nhờ học thức, chúng ta không chỉ tiến tới hiểu và chấp nhận những sự riêng biệt này của từng cá nhân mà còn đánh giá chúng tốt hơn.

Trường đại học cũng giúp cho mỗi người trở nên tự tin và có trách nhiệm hơn bởi bạn được làm chủ vận mệnh của mình. Bạn sẽ không còn phải chờ tới khi lớn tuổi mới thấy tự tin, sẽ và mới có khả năng suy nghĩ độc lập hơn, bởi bạn đã sử dụng thời gian thật sự có ích để phát triển những khả năng này. Tất cả các hoạt động như đọc sách, nghe giảng, giải quyết một vấn đề, viết bài luận hay làm bài kiểm tra đều thúc đẩy bạn phát triển khả năng suy nghĩ của mình.

Khi khả năng suy nghĩ của bạn tốt hơn, bạn nhận ra mình tự giải quyết được vô số vấn đề. Sự tự tin của bạn tăng lên nhanh chóng khi bạn biết mình có thể tự mở ra con đường cho mình mà không cần phải làm theo lời khuyên của người khác. Bạn biết suy xét hơn, không còn chấp nhận mọi thứ do một “người có thẩm quyền” đặt ra. Khi chủ động hành động – thay vì phản ứng lại, bạn cảm thấy mình là một phần của quá trình và ít nhất có một vài sự kiểm soát đối với kết quả. Những người không biết đến sự tiến bộ hoặc cảm thấy bị hoàn cảnh điều khiển thường có xu hướng thấy mình bị loại bỏ. Làm cách nào để không rơi vào hoàn cảnh này? Hãy kiểm soát thế giới bằng sự hiểu biết thấu đáo về nó, như John Locke từng nói.

Đúng là trường đại học có thể giúp bạn trở thành một người tốt hơn, nhưng mỗi người cũng cần phải nghĩ đến

cuộc sống sau khi tốt nghiệp đại học. Khi tính đến khối lượng thời gian, tiền bạc và công sức bỏ ra cho việc học đại học, chúng ta cần có ý niệm rõ ràng về mục tiêu của mình. Còn bạn thì sao? Bạn có một khái niệm rõ ràng về mục đích của mình không? Platon từng nói: “Cuộc sống không được cân nhắc rõ ràng thì không đáng sống”.

Bạn nên thận trọng đánh giá hoàn cảnh của mình và để ra các mục tiêu phải đạt được ngay khi còn học đại học. Đặt cho bản thân một số câu hỏi cơ bản như: “Mình muốn đạt được điều gì khi quyết định học đại học? Mục tiêu hàng đầu của mình có phải là học tốt các môn để có nghề nghiệp thỏa mãn cả về mặt tinh thần lẫn tài chính không? Có đúng mình đang cố gắng để tăng thu nhập, để có vị trí trong xã hội và đạt tới mức sống mới cao hơn không? Có phải điều mình quan tâm không chỉ là mong muốn trở thành một người có bằng cấp không? Có phải mình đến đây chủ yếu là để học được những điều mới lạ, để nâng cao trí tuệ, tăng cường khả năng nhận biết và mở rộng tầm nhìn?”

Mục tiêu của bạn có thể là bất kỳ điều gì, là sự kết hợp của tất cả những điều nói trên, hoặc thậm chí là một yếu tố tôi chưa đề cập đến. Không có câu trả lời chính xác (tuy nhiên, có câu trả lời sai – đó là bạn chẳng có mục tiêu nào cả, mà chỉ đang tiêu tốn thời gian, hoặc bạn đi học đại học chỉ bởi vì cha mẹ bạn muốn thế). Cho dù mục tiêu của bạn là gì, hãy thiết lập chắc chắn trong tư tưởng để từ đó phát triển các hành động đưa bạn đến đích và kiểm soát cả quá trình cho tới cùng. Tâm trạng của bạn sẽ tốt hơn

nhieu nếu bạn nhìn thấy tiến trình hướng tới mục tiêu của mình. Bỏ chút thời gian để viết mục đích của mình ra giấy sẽ giúp bạn nhớ đến những điều bản thân đang cố gắng đạt được. Đây có thể là cái móc tham khảo có ích khi bạn bị sao nhãng khỏi việc học tập và bắt đầu tự hỏi: “Mình đang làm gì ở đây?”. Vào những lúc như thế, bạn có thể liếc qua những mục đích của mình và sẽ có thêm động lực để làm việc chăm chỉ. Bằng việc kiểm tra quá trình của mình đều đặn, bạn có thể sửa đổi hành vi theo hướng cần thiết để đạt được mục đích. Khi sống trong thế giới năng động, chúng ta phải thừa nhận rằng mục đích của chúng ta có thể thay đổi ở những giai đoạn khác nhau trong quá trình học đại học. Nếu mục đích của bạn thay đổi, bạn sẽ phải thay đổi hành vi của mình để hướng đến những mục tiêu mới.

Điều quan trọng nhất nhớ là mục đích không bao giờ đạt được ngay lập tức mà phải mất thời gian và công sức đáng kể. Nhận thức sắc sảo về mục tiêu của mình sẽ giúp bạn phát triển “tâm nhìn xuyên suốt” giúp đạt mục tiêu đó hiệu quả và đúng lúc nhất.

Tôi chắc chắn rằng tất cả sinh viên đều có đôi lần nghĩ về nghề nghiệp sau khi tốt nghiệp, không kể đến động cơ đã thúc đẩy họ đi học đại học. Từ thế kỷ XIX, Uhara Saikaku, triết gia người Nhật đã quan sát sắc bén: “Điều cần nhắc đầu tiên và xuyên suốt cuộc đời của tất cả mọi người là kiếm sống”.

Chương này sẽ tập trung vào thế giới công việc và thu nhập. Vì đã dành toàn bộ thời gian làm việc của mình để

ngiên cứu đề tài này, nên đây chính là lĩnh vực tôi hiểu rõ nhất. Từ đó, tôi có thể giúp bạn thiết lập mục tiêu một cách có hệ thống và một vài khái niệm về điều có thể xảy đến khi bạn bước vào môi trường công việc. Tôi sẽ nêu ra một vài vấn đề, ví dụ bạn sẽ gặp phải điều gì khi đi làm, nhà tuyển dụng tìm kiếm điều gì ở người làm thuê và bạn mong chờ mức thu nhập như thế nào từ học vị đại học.

Nhiệm vụ của bạn trong môi trường công việc sẽ được chuyên môn hóa ở mức độ cao hơn nhiều so với những điều bạn quen được rèn luyện trên ghế nhà trường. Tuy nhiên, nếu nhanh nhạy bạn sẽ sớm thích ứng với sự chuyên môn hóa này vì thật ra nó đã diễn ra ngay ở trường đại học. Trong năm thứ nhất và thứ hai, dù hầu hết các trường yêu cầu học rất nhiều môn học đại cương, nhưng sinh viên nhanh chóng sẽ được chuyên biệt hóa, không chỉ trong nội dung một môn học cụ thể mà cao hơn thế vào các năm cuối. Và thế giới việc làm thậm chí còn yêu cầu mức độ chuyên môn hoá cao hơn, đặc biệt nếu chúng ta vào làm cho một cơ quan lớn, nơi các nhiệm vụ được vạch ra rất rõ ràng.

Chuyên môn hóa rất cần thiết để sản xuất hiệu quả trong nền kinh tế mang tính công nghệ và công nghiệp hóa cao và do tiến bộ kỹ thuật mà nó sẽ còn đạt mức độ cao hơn nữa trong tương lai, điều giúp mỗi cá nhân cảm thấy hài lòng. Tuy nhiên, khi tập trung vào một mảng hẹp của một lĩnh vực rất hẹp, mỗi người cũng bắt đầu mất đi sự tiếp xúc với toàn bộ thế giới. Đó chính là lúc bạn có thể dựa vào nền tảng vững chắc trong giáo dục đại cương.

Ngày nay, kinh tế phát triển kéo theo sự bất bình đẳng ngày càng sâu sắc về thu nhập. Công việc trong ngành dịch vụ mang tính lặp đi lặp lại có mức lương thấp và yêu cầu đào tạo chính quy ít hơn. Ngược lại, công việc thuộc các ngành công nghệ cao thường thú vị hơn, được trả lương cao hơn và gần như chỉ dành cho những người được đào tạo chính quy về khoa học và công nghệ. Người làm việc trong các ngành này không chỉ có mức lương khởi điểm cao hơn mà còn có cơ hội nhận mức lương cao hơn nữa.

Khả năng có được nhiều loại công việc khác nhau của mỗi người sẽ phần lớn phụ thuộc vào số lượng bằng cấp và chất lượng bằng cấp của người đó. John Ruskin, tác giả người Anh, đã từng đặt ra một câu hỏi rất ấn tượng: “Ai trong số chúng ta là người phải làm những công việc khó nhọc và bẩn thỉu cho toàn bộ số còn lại và sẽ nhận được gì? Ai sẽ được làm những công việc dễ chịu và sạch sẽ và được những gì?”. Bạn có nghĩ điều đó phụ thuộc vào học thức của mỗi cá nhân không?

Sự cạnh tranh để tìm những công việc tốt hơn đã và sẽ vô cùng gay gắt, do các thế hệ sinh ra trong thời kỳ bùng nổ dân số sau chiến tranh đã bước vào độ tuổi lao động. Hệ quả là có trình độ học thức cao, nhiều người phải làm các công việc trái ngành nghề. Số lượng công việc mà đầu vào chỉ yêu cầu một tấm bằng đại học ít đi, làm giảm bớt khả năng lập thân của người chỉ có bằng đại học. Họ nản lòng vì những thay đổi kiểu này và đó là chưa kể cuộc cạnh tranh sẽ càng khốc liệt khi họ tiến cao hơn trên nấc thang nghề nghiệp.

Bên cạnh đó, tỷ lệ học đại học ngày càng tăng, đặc biệt là phụ nữ. Và cũng ngày càng nhiều phụ nữ gia nhập thị trường việc làm hơn, có khả năng chuyên về những ngành học vốn chỉ dành cho nam giới như khoa học, kinh doanh và quản lý. Chính vì vậy, trong tương lai, công việc tốt sẽ chỉ dành cho những người được đào tạo tốt hơn.

Với tư cách là người giám sát việc tuyển dụng nhân viên, tôi biết rõ tầm quan trọng của học lực trong quá trình tuyển lựa. Trong hai thập kỷ qua, tôi đã xem xét hàng trăm đơn xin việc cho một vài vị trí. Do không thể xem xét chi tiết tất cả các hồ sơ, tôi hướng dẫn phòng nhân sự chỉ tiếp nhận hồ sơ của các ứng viên có học lực từ điểm 7 trở lên. Điều này giúp giảm số lượng đơn xin việc đến mức có thể quản lý được, từ đó tôi có thể chuẩn bị công phu hơn cho mỗi cuộc phỏng vấn và nghiên cứu sâu hơn quá trình làm việc trong quá khứ của từng ứng viên.

Nhiều đồng nghiệp chịu trách nhiệm giám sát việc tuyển chọn nhân viên như tôi cũng đang sử dụng cách tiếp cận tương tự để lọc bớt đơn xin việc. Như vậy, chúng tôi vấp phải nguy cơ bỏ qua một số nhân viên có khả năng và trình độ cao nhưng vì lý do nào đó không đạt điểm cao ở đại học. Tại sao chúng tôi làm vậy? Đơn giản bởi chúng tôi nghĩ rằng những người học giỏi nhất ở trường đại học cũng sẽ có khả năng làm việc tốt nhất. Aristotle đã tổng kết điều đó từ hơn hai nghìn năm trước khi nói: “Những người có giáo dục vượt trội hơn hẳn những người không có giáo dục, như là người sống so với người chết vậy”.

Nhà tuyển dụng phải đối mặt với việc phải tuyển một người mình không biết cho vị trí công việc còn trống. Nhà tuyển dụng không biết hiệu suất làm việc thực sự của ứng viên, nên phải tìm kiếm những tính cách có thể tương quan với hiệu quả làm việc. Về khía cạnh này, giáo dục là tín hiệu quan trọng đối với nhà tuyển dụng nhưng cũng chỉ là một tín hiệu, bởi giáo dục tốt không nhất thiết đảm bảo một năng suất làm việc cao. Trên thực tế, nhiều người tranh cãi rằng giáo dục hoàn toàn không hề giúp tăng năng suất, vì các kỹ năng chúng ta tích lũy trong quá trình học chưa chắc áp dụng được ngay vào công việc.

Tuy nhiên, người có trình độ đại học thường có xu hướng trở thành người gắn bó với một nhiệm vụ và thực hiện đến cùng công việc được giao. Như triết gia Herbert Spencer đã nói: “Mục đích của giáo dục là đào tạo nhân cách”. Thêm vào đó, một người học tập tốt ở đại học thường được coi là có trí tuệ sắc bén và có thể đào tạo được. Tầm quan trọng của việc có thể đào tạo được không hề bị cường điệu hóa quá mức, do trong thực tế, công việc nào cũng đều đòi hỏi quá trình đào tạo bổ sung. Bởi vậy, người hoàn thành tốt bậc đại học luôn có ưu thế vượt trội so với những người khác khi cạnh tranh tìm việc.

Tầm bằng đại học của bạn trong thực tế trị giá bao nhiêu, tính theo đô-la và xu? Xét cho cùng chẳng có gì sai khi nghĩ tới việc nâng cao thu nhập của bạn. Theo Jane Austen, tiểu thuyết gia người Anh: “Thu nhập cao là công thức chế biến hạnh phúc tốt nhất mà tôi từng biết đến.

Chắc chắn thu nhập cao bảo đảm cho tất cả nhu cầu cơ bản của cuộc sống”.

Chênh lệch về thu nhập giữa người tốt nghiệp đại học và người chỉ tốt nghiệp phổ thông trung học càng lớn hơn khi ta xét tới toàn bộ tuổi nghề của một người (cho tới 65 tuổi). Người có bằng đại học thường được nhận vào làm những việc yêu cầu kỹ năng cao và giúp họ về sau có cơ hội đạt được những thành tựu to lớn hơn trong sự nghiệp. Trong quá trình làm việc, thu nhập tăng liên tục và nhanh chóng ở những công việc tầm chuyên gia và, ngược lại, có xu hướng bị cào bằng hoặc thậm chí giảm đi đối với những công việc không chuyên.

Vậy học thức có thể tạo ra sự khác biệt lớn đến mức độ nào trong cuộc đời? Chỉ tính ở mức tương đối, hãy khiêm tốn giả định rằng thu nhập tăng cùng mức với lạm phát, khi đó “thu nhập thực chất” sẽ không đổi. Ở Mỹ chẳng hạn, nam giới có bằng đại học, làm việc suốt năm và toàn thời gian cả đời sẽ nhận được 2 triệu đô-la, so với 1,4 triệu của một người tốt nghiệp phổ thông trung học. Với phụ nữ, các con số tương ứng sẽ là 1,2 triệu và 870 nghìn đô-la. Thu nhập thường tăng nhanh hơn giá cả trong tương lai nên “thu nhập thực chất” của mỗi người sẽ ngày càng cao, nhưng chắc chắn luôn tồn tại khoảng cách về thu nhập giữa những người tốt nghiệp đại học và phổ thông trung học. Chúng ta muốn tin rằng sự chênh lệch này là chính đáng bởi trong thị trường lao động, những người có bằng đại học thường làm việc hiệu quả hơn những người tốt nghiệp phổ thông trung học.

Bài toán đơn giản đó minh họa rõ ràng tầm quan trọng của tấm bằng đại học đối với sự sung túc của bạn. Hơn nữa, cần lưu ý rằng con số đưa ra chỉ ở mức trung bình. Học tốt bậc đại học có thể giúp bạn có thu nhập cao hơn mức trung bình này. Còn nếu bạn có trình độ học thức cao hơn bốn năm đại học, thu nhập của bạn thậm chí còn cao hơn nữa.

Cho dù đôi khi may mắn cũng có vai trò trong sự giàu có của chúng ta, hành vi bản thân mỗi người vẫn có ảnh hưởng quan trọng nhất. Chúng ta thường nhận những gì chúng ta xứng đáng được nhận.

Nguyên tắc thứ ba

Cẩn thận thiết lập mục tiêu và phát triển hành động để đạt được mục tiêu

TỔNG KẾT

Nguyên tắc thứ nhất

Bạn có thể trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10 nếu biết điều mình đang làm, làm việc chăm chỉ và có lòng tin vào thành công.

Nguyên tắc thứ hai

Nếu những người từng gặp khó khăn ở trường vẫn trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10 thì bạn cũng có khả năng tương tự.

Nguyên tắc thứ ba

Cần thận thiết lập mục tiêu và phát triển hành động để đạt được mục tiêu.

Phần II

Rèn luyện kỹ năng căn bản

Khái quát về các kỹ năng căn bản

*F*rancis Bacon từng nói: “Đọc sách làm nên một con người trọn vẹn, thảo luận làm nên một con người sẵn sàng và viết làm nên một con người chính xác”.

Đó chính là các kỹ năng căn bản mà bạn phải nắm vững để trở thành sinh viên xuất sắc. Bạn phải có khả năng thấu hiểu và ghi nhớ thông tin từ bài đọc; hiểu những cơ sở lập luận, nguyên lý và học thuyết mà giáo viên giảng dạy trên lớp; thể hiện khả năng nắm vững kiến thức dưới dạng viết qua các bài thi, tiểu luận và các bài tập được giao khác. Phần này của cuốn sách được thiết kế gồm ba chương để giúp bạn nắm vững những kỹ năng căn bản này: “Cách đọc sách”, “Cách làm bài kiểm tra” và “Cách viết bài luận”.

Tất cả các kỹ năng này có thực sự cần thiết không? Suy cho cùng, bạn đã bỏ ra ít nhất 12 năm để học các kỹ năng cơ bản và chuẩn bị cho việc học đại học. Bạn đã đọc số lượng sách không đếm xuể, làm vô số bài kiểm tra và viết nhiều bài tiểu luận hoặc luận văn. Chắc chắn, qua trải

nghiệm của bản thân, bạn đã tiến bộ và nắm vững các kỹ năng trên.

Tất cả những điều đó nghe thật đơn giản, nhưng Henry Adams, nhà sử học người Mỹ lại nói: “Sự đơn giản là kẻ phản bội lớn nhất của bội con người”. Có rất nhiều vấn đề liên quan đến các kỹ năng nói trên. Đừng bao giờ cho rằng bạn sẽ hoàn toàn hiểu được một cuốn sách bằng cách đọc nó từ trang đầu tới trang cuối, hoặc đạt được điểm 10 trong một kỳ thi bằng cách cẩn thận trả lời từ câu hỏi đầu tiên tới câu hỏi cuối cùng, hay viết một tiểu luận tinh tế và sáng tạo bằng việc đọc thật rộng và tổng kết những ghi chép của mình. Những điều đó là không đủ!

Trong phần này, tôi sẽ miêu tả những phương pháp mình đã phát triển qua nhiều năm để giúp bạn nắm vững những kỹ năng này. Tôi sẽ chỉ cho bạn các bước để trở thành một người đọc sách chủ động hơn, cho phép bạn hoàn toàn thấu hiểu bài đọc được giao từ các tạp chí và sách báo. Tôi sẽ chỉ cho bạn những chiến lược để đạt điểm cao nhất cho các loại bài kiểm tra khác nhau, kể cả bài luận, kiểm tra toán, bài kiểm tra giao về nhà, kiểm tra vấn đáp và kiểm tra tổng hợp cuối kỳ. Và tôi sẽ chỉ cho bạn cách viết một luận văn hoàn chỉnh, phong phú và đầy tính sáng tạo, khiến bạn thích thú khi viết và mang lại hứng thú cho người đọc.

1

Cách đọc một cuốn sách

Hơn 1.500 năm trước, thánh Augustine đã khẩn nài những người đồng hương của mình: “Hãy tiếp tục đọc sách! Hãy tiếp tục đọc sách!”. Ngày nay, thông điệp này của ngài vẫn thích hợp như trong quá khứ.

Những cuốn sách chứa đựng tri thức của nhân loại được tích lũy qua năm tháng, như Thomas Carlyle quan sát: “Tất cả những gì nhân loại đã thực hiện, suy nghĩ, thu được hoặc trở thành đều được bảo tồn trong các trang sách kỳ diệu”. Sách đem đến cho ta cơ hội gặp gỡ và đối diện với các nhà tư tưởng vĩ đại, cho dù họ ở nơi đâu hay thời đại nào.

Một điều quan trọng nữa là những cuốn sách và bài báo bạn đọc trong chương trình của từng môn học sẽ giúp bạn nắm vững vấn đề của môn đó và đạt điểm cao trong kỳ kiểm tra. Giảng viên thường phát triển bài giảng từ những cuốn sách đã chọn nên việc hiểu kỹ lưỡng về những bài

đọc hiểu được giao sẽ giúp bạn nắm vững các kiến thức được giảng trên lớp. Và do họ không thể truyền đạt tất cả nội dung của một môn học trong phạm vi bài giảng, bài đọc thêm sẽ bổ sung và hoàn chỉnh kiến thức cho môn học đó.

Các nhà nghiên cứu đã đề xuất một số phương pháp đọc sách có mục đích giúp tăng khả năng hiểu và ghi nhớ nội dung. Đầu tiên là Francis Robinson với cuốn *Học tập hiệu quả* (Effective Study) viết năm 1946, trong đó ông đề xuất phương pháp SQ3R: quan sát tổng quan, đặt câu hỏi, đọc, ôn tập và thuật lại (Survey, Question, Read, Review and Recite). Năm 1954, Thomas Station xuất bản cuốn sách có tựa đề *Phương pháp học tập* (How to Study) và đưa ra một phương pháp hơi khác một chút gọi là PQIRST: xem trước, đặt câu hỏi, đọc, phát biểu và kiểm tra (Preview, Question, Read, State and Test). Gần đây hơn (năm 1972), Mortimer Adler và Charles Van Doren cho ra mắt *Phương pháp đọc sách hiệu quả* (How to Read a Book)¹.

Nhìn chung, mỗi cách đọc đưa ra một phương pháp xem xét những thông tin tổng hợp được in đậm, được đưa ra trong các đoạn tổng kết hay câu mở đầu..., bước cần thiết trước khi bạn đi vào đọc thực sự một cuốn sách hay bài báo. Vấn đề là các phương pháp này bất đồng quan điểm về thứ tự chính xác của bước đọc lướt nên tôi sẽ mô tả phương pháp theo tôi là hữu dụng nhất.

1. Cuốn sách này đã được Alpha Books mua bản quyền và xuất bản tại Việt Nam.

Giả sử bạn cầm lên cuốn sách giáo khoa dành cho một môn học của mình. Bạn sẽ tiếp tục đọc nó như thế nào?

Nguyên tắc đầu tiên để đọc sách hiệu quả là tìm ra nơi mà bạn có thể đọc với cảm giác thư giãn. Tôi thích mặc quần áo rộng và ngồi trên chiếc ghế lớn. Tuy nhiên mức độ thư giãn này không được thái quá bởi bạn sẽ bị mất tập trung. Ví dụ, bạn có thể ngủ quên nếu vừa nằm vừa đọc. Nghiên cứu đã chỉ ra rằng một chút vận động cơ bắp sẽ tăng tính hiệu quả và sắc bén của tư duy. Ngồi đọc sách ở bàn đem đến đúng lượng vận động cơ bắp cần thiết cho một số người. Bạn nên thử nghiệm xem chỗ nào phù hợp nhất với mình.

Địa điểm đọc sách của bạn cần tương đối yên tĩnh và xa nơi giao thông đông đúc để giảm thiểu những thứ gây sao nhãng. Hầu như căn phòng nào cũng chịu một mức độ tiếng ồn nhất định và bạn không nên để điều này ảnh hưởng đến mình. Một vài người rất tập trung khi đọc sách, nhưng nếu bạn không phải là một trong số đó, thì tôi có một lời khuyên cho bạn. Tôi thích bật một bản nhạc ở mức âm lượng nhỏ, nó cùng lúc giúp tôi thư giãn và lọc bớt các tiếng ồn. Nhạc cổ điển có tác dụng tốt nhất đối với tôi, nhưng bạn nên chọn thể loại nhạc phù hợp với sở thích của mình.

Hãy đảm bảo nơi đọc sách đủ ánh sáng để không mệt mỏi và không hại mắt. Nghiên cứu đã chỉ ra rằng đôi mắt của bạn đỡ mỏi dưới ánh sáng không trực tiếp, ví dụ như ánh sáng từ đèn huỳnh quang, hơn dưới ánh sáng trực tiếp.

Cần đảm bảo ánh sáng chiếu lên trang giấy một cách ổn định từ trên đỉnh đầu hoặc từ phía sau lưng chứ không chiếu thẳng vào mắt bạn.

Khâu chuẩn bị đã xong, bây giờ bạn sẽ đọc cuốn sách như thế nào?

Kế hoạch tốt nhất là có cái nhìn tổng quát về cuốn sách trước khi đọc ngay vào chương đầu tiên. Trước hết, hãy xem qua trang bìa và đọc toàn bộ đầu đề cuốn sách để có được khái niệm tổng quan về chủ đề của cuốn sách. Tiếp theo, đọc tóm tắt tiểu sử và kinh nghiệm của tác giả. Bước sau đó là đọc phần mở đầu hay lời giới thiệu để biết mục đích và cấu trúc của cuốn sách, rồi xem mục lục để có ý tưởng rõ ràng hơn về bố cục cũng như nội dung cụ thể của nó.

Lúc này, bạn đã có khái niệm rõ ràng hơn về nội dung cuốn sách. Nếu bạn cần xem nó có liên quan gì đến mục đích của mình thì chắc chắn đã có cơ sở để quyết định có tiếp tục đọc hay không. Và vì chúng ta đã giả sử cuốn sách được chỉ định cho một môn học, hãy cùng tiếp tục.

Bạn đã sẵn sàng đọc chương đầu tiên? Vẫn còn quá sớm! Bạn nên có cái nhìn tổng quan về chương đó trước khi đọc, hay nói theo cách khác, “hãy nhìn cả khu rừng trước khi quan sát từng cây”.

Vậy hãy đọc lướt để có khái niệm tổng quát về cấu trúc và nội dung của chương: đoạn mở đầu, đoạn tổng kết, các tiêu đề chính và phụ, các kết luận, hình vẽ, đồ thị hay

công thức, v.v... Thao tác này giúp bạn phát triển một cái khung để sắp xếp kiến thức thu nhận được trong quá trình đọc, làm cho việc hiểu và ghi nhớ tài liệu dễ dàng hơn. Có thể bạn không nhận ra điều đó nhưng bạn vừa truyền rất nhiều thông tin vào bộ não ở cấp độ tiềm thức. Trí não sẽ làm việc với những kiến thức này và trao đổi với cấp độ có ý thức khi bạn đọc, tăng cường sự nắm bắt kiến thức cho bạn. Bạn nên xem trước mỗi chương sách theo cách này trước khi bắt đầu đọc chi tiết. Bạn cũng nên tuân theo nguyên tắc trên đối với các loại bài đọc khác, tất nhiên là trừ tiểu thuyết hay truyện trinh thám. Mục đích của những tác phẩm này là tạo tâm trạng hồi hộp và duy trì bí mật càng lâu càng tốt. Đọc trước đoạn giữa hay cuối của cuốn sách sẽ làm hỏng cốt truyện, giống như biết trước kết thúc của bộ phim sẽ làm bạn mất hứng thú khi xem phim.

Đến đây, bạn đã sẵn sàng để đọc chương đầu tiên của cuốn sách. Nhưng chắc chắn vẫn còn băn khoăn: “Mình chỉ cần ngồi xuống và đọc hay còn phải để ý đến điều gì nữa?”. Đúng là còn rất nhiều điều khác nữa!

Bạn nên thử đọc cuốn sách một cách chủ động. Người đọc sách chủ động không chỉ lĩnh hội được nhiều hơn người đọc sách thụ động mà còn tìm thấy hứng thú và niềm vui lớn hơn trong quá trình đọc. Như Henry David Thoreau đã nói rất chính xác về người đọc thụ động: “Không phải tất cả các cuốn sách đều nhàm chán như những kẻ đọc chúng”. Bạn có muốn biết mình là người đọc sách chủ động hay thụ động không? Chúng ta hãy cùng xem.

Một người đọc sách thụ động chỉ đọc từ ngữ chứ không tập trung vào những điều mình đang đọc, không cố gắng hiểu thông điệp tác giả đưa ra, cũng như mối quan hệ giữa các ý tưởng với nhau hoặc giữa các ý tưởng với kinh nghiệm của bản thân. Họ bị sao nhãng vì những việc sẽ làm vào buổi tối, những việc phải giải quyết trong gia đình, vì nhớ người yêu hay những việc lẽ ra họ đang làm thay vì đọc sách. Thế nên chẳng cần băn khoăn về việc họ thấy đọc sách thật nhàm chán. Họ chỉ đang lãng phí thời gian, bởi đọc sách thụ động không làm tăng sự hiểu biết của họ về môn học.

Vậy một người đọc sách chủ động khác người đọc sách thụ động như thế nào? Người đọc sách chủ động sẽ làm theo lời khuyên của Thoreau trong tác phẩm cổ điển *Walden* của ông: “Các cuốn sách phải được đọc cẩn trọng như cách chúng được viết ra”. Người đọc chủ động sẽ đọc một cuốn sách với sự cân nhắc kỹ càng, sắp xếp thông tin được trình bày trong đó và lĩnh hội mối quan hệ giữa các ý tưởng khác nhau. Lĩnh hội không tương đương với ghi nhớ đơn thuần, do bạn hoàn toàn có thể ghi nhớ mà không cần phải hiểu. Hiểu văn bản nghĩa là bạn nắm được những điều hàm ý bên trong và có thể diễn giải chúng bằng lời của mình mà vẫn giữ được điều tác giả dự định đưa ra.

Người đọc sách chủ động đạt tới mức độ lĩnh hội khi luôn đặt ra cho mình một vài câu hỏi rồi cố gắng trả lời, chẳng hạn như: Cuốn sách viết về vấn đề gì? Chi tiết đó nói đến điều gì? Những thông tin trong này liên quan đến

bài giảng trên lớp như thế nào?... Người đọc sách chủ động cũng cố gắng liên hệ tài liệu với kiến thức và kinh nghiệm của mình: Cuốn sách có liên quan với điều gì tương tự mà mình đã trải qua không? Thông tin mới này có thay đổi kiến thức, hành vi hay cách nhìn nhận thế giới hiện thời của mình một cách căn bản không?... Liên hệ tài liệu với kinh nghiệm bản thân làm cho nó ý nghĩa hơn và cũng dễ ghi nhớ hơn.

Người đọc chủ động đọc sách với óc phê phán và nhờ đó càng trở nên chủ động hơn nữa với quá trình đọc. Đọc với tư duy phê phán có nghĩa là bạn liên tục đặt câu hỏi về điều tác giả đang nói tới. Những câu hỏi phê phán thuộc các dạng sau đây: Tác giả đang cố gắng trả lời những câu hỏi nào và trả lời chúng như thế nào? Giả định của tác giả là gì và được đặt theo nguyên tắc nào? Tuyên bố của tác giả dựa trên kiến thức, số liệu thực tế, kinh nghiệm hay ý kiến cá nhân? Mục tiêu hay tác phẩm của tác giả có phản ánh quan điểm rõ ràng không? Bạn đồng ý hay phản đối những điều tác giả đang đề cập và điều gì là cơ sở cho đánh giá của bạn? Nếu bạn phản đối, đó là do tác giả đã không cung cấp chứng cứ cho những điều khẳng định của mình hay do thiếu sót của tác giả trong lập luận logic?... Bạn có thể không trả lời cho tất cả câu hỏi này, nhưng nhờ việc nỗ lực tìm ra lời giải đáp, bạn đã tiến bước dài hướng tới việc trở thành một người đọc chủ động.

Quá trình đặt câu hỏi không dừng lại khi bạn đọc xong chương sách. Bạn nên nhớ lại những gì đã đọc và tự kiểm

tra xem mình đã nắm vững chương này chưa trước khi chuyển sang chương tiếp theo. Hãy đánh giá những gì bạn học được từ việc đọc chương sách đầu tiên này.

Ngoài việc đặt câu hỏi, người đọc chủ động có một vài đặc tính khác. Họ luôn khao khát hiểu và nắm vững những điều quan trọng được trình bày trong cuốn sách.

Để hiểu thấu đáo thông điệp của tác giả, bạn phải đọc và hiểu tất cả ngôn ngữ mà tác giả sử dụng. Khi gặp những từ bạn không hiểu, hãy bỏ thời gian tra cứu từ điển hay các nguồn tham khảo đáng tin cậy. Cho dù thỉnh thoảng bạn có thể hiểu nghĩa của một từ nhờ ngữ cảnh, đó không phải là cách tốt nhất để nắm vững được từ đó. Khi bạn tra cứu từ điển, hãy bỏ ra một vài phút để nghiên cứu phần định nghĩa, phần giới thiệu nguồn gốc của từ, cách phát âm và hãy phát âm từ đó, chức năng ngữ pháp, nghĩa đơn và nghĩa kép, v.v... Việc hiểu nghĩa của các thuật ngữ chuyên ngành đặc biệt quan trọng; nếu không hiểu trọn vẹn thuật ngữ, bạn sẽ không thể hiểu trọn vẹn môn học đang được thảo luận.

Tra cứu từ điển không chỉ giúp bạn hiểu trọn vẹn thông điệp của tác giả mà còn giúp bạn mở rộng vốn từ. Bạn sẽ sử dụng từ ngữ thành thạo hơn và diễn đạt ý mình rõ ràng hơn khi viết bài luận trong tất cả các lớp học của bạn. Hơn nữa, học được càng nhiều từ, bạn sẽ càng ít phải tra cứu hơn trong tương lai.

Để hiểu trọn vẹn thông điệp của tác giả, bạn nên đọc tất cả những gì được trình bày, kể cả các đồ thị, hình vẽ và

bảng biểu. Nhiều sinh viên bỏ qua các minh họa trợ giúp này, tưởng chúng vô dụng và được đặt vào trong cuốn sách giáo khoa chỉ để lấp chỗ trống. Bạn nên biết tác giả trình bày những điều này với mục đích rất rõ ràng và bạn có thể lỡ mất một điều tối quan trọng nếu bỏ qua nó. Đôi khi, chúng ta nhìn và nhớ ra mối liên hệ vì một đồ thị, hình vẽ hay bảng biểu theo cách mà ta không dễ dàng thấy được từ phần văn bản viết.

Đôi khi, dù đã đọc mọi thứ được trình bày, bạn vẫn không thể nhận ra rõ ràng thông điệp tác giả muốn truyền tải. Đôi khi, các ý tưởng và nguyên tắc được thảo luận trong bài đọc của bạn vô cùng phức tạp. Khi đó, bạn sẽ phải đào sâu hơn để hiểu trọn vẹn nghĩa của chúng.

Khi rơi vào hoàn cảnh đó, bạn có thể phải áp dụng cách đọc khác. Một phương pháp nên làm là đọc lại toàn bộ tài liệu chậm hơn bằng cách tập trung vào từng câu một. Như William Walker viết trong tác phẩm *Nghệ thuật đọc sách* (The Art of Reading): “Học cách đọc chậm, tất cả những nét đẹp tiềm ẩn khác sẽ được phát hiện chuẩn xác”. Sau khi đọc một câu, hãy tạm dừng và tự hỏi xem ý nghĩa của câu đó là gì trước khi chuyển sang câu tiếp theo. Cố gắng liên hệ ý tưởng vừa nắm bắt với những gì tác giả đã nhắc tới. Nếu bạn vẫn không thể hiểu trọn vẹn, đánh dấu trang đó lại và tạm thời bỏ qua nó. Sau khi đọc thêm những đoạn khác, bạn có thể liên hệ lại các ý trong đoạn văn đánh dấu và rất có khả năng là lúc đó nó sẽ dễ hiểu hơn. Việc xem xét các ý tưởng này bên trong ngữ cảnh với các ý tưởng khác

có thể giúp bạn tìm ra điều bí ẩn, giống như cách chúng ta hiểu trọn vẹn nghĩa của một từ bằng cách xem xét nó trong ngữ cảnh, khi nó đứng cùng các từ khác trong một câu.

Đâu là dấu hiệu để nhận biết những người đọc chủ động? Người đọc chủ động sử dụng tất cả các khả năng và giác quan của mình để nắm bắt tài liệu. Những người khác nhau sử dụng các giác quan khác nhau. Một số người học tốt qua thị giác, một số người qua thính giác, trong khi những người khác lại thấy cử động cơ thể có tác dụng tốt nhất. Ví dụ, đối với một số sinh viên, đọc theo cách im lặng hiệu quả nhất; ở một số sinh viên khác, khả năng lĩnh hội được phát huy tốt hơn khi họ đọc to; và có những người lại thấy rằng cách duy nhất để nắm được một nội dung gì đó là viết nó ra. Một vài người, khi đọc, thích sử dụng bút chì hoặc bút màu gạch dưới những từ khóa, đánh dấu ý chính, viết những câu hỏi ra ngoài lề, v.v... Trong thực tế, chúng ta thường kết hợp tất cả các giác quan này khi học những kiến thức mới và đó bao giờ cũng là phương pháp hữu dụng nhất.

Bạn trở thành người đọc chủ động hơn khi dự đoán được suy nghĩ hoặc khẳng định tiếp theo của tác giả trước khi đọc. Điều này chứng tỏ bạn đã nắm rõ mục đích của tác giả và có suy nghĩ tương đồng với suy nghĩ của tác giả.

Cũng cần lưu ý thêm về việc tăng tốc độ đọc. Ai cũng muốn đọc nhanh vì quỹ thời gian ngày càng hạn hẹp và có rất nhiều hoạt động khác cạnh tranh với hoạt động đọc, bao gồm cả việc đọc những cuốn sách khác. Tuy nhiên,

bạn không bao giờ nên chỉ chú trọng đến tốc độ và bỏ qua các yếu tố khác.

Những bài viết hướng dẫn đọc tốc độ càng ngày nhiều, nhưng bạn đừng tin các quảng cáo hứa giúp bạn đọc Kinh Cựu ước trong ba giờ nhờ việc di chuyển ngón tay dọc trang giấy theo hình chữ chi. Đó có thể là cách xác định vị trí của một mục từ trong danh bạ điện thoại, nhưng bạn chắc chắn không thể đọc chủ động ở tốc độ đọc cao như vậy. Hầu hết những người coi tốc độ đọc là trên hết thường quan tâm đến việc lật các trang giấy để sau đó kể với người khác mình đã đọc được bao nhiêu cuốn sách hơn việc mình có hiểu những gì đã đọc hay không.

Chúng ta hãy quan sát các quá trình liên quan tới việc đọc nhanh. Mấu chốt của việc đọc nhanh là số lượng từ bạn nhìn và hiểu được khi mắt bạn lướt qua trang giấy. Những người có thể nhìn trọn vẹn từng từ đọc nhanh hơn những người phải đọc từng chữ cái và người đọc được cả cụm từ hay cả ngữ qua một cái liếc mắt đọc nhanh hơn người chỉ có thể nhìn từng từ một. Khi đọc, mắt ta di chuyển dọc theo trang giấy và có dừng lại vài lần – thấy được càng nhiều điều trước khi dừng lại thì bạn càng đọc nhanh hơn.

Việc tra cứu từ điển còn có một giá trị rõ ràng khác. Với vốn từ hạn chế, bạn không thể đọc với tốc độ nhanh và đều. Mỗi lần gặp một từ mới, bạn sẽ phải dừng lại đột ngột để cố gắng hiểu ý nghĩa của từ đó. Tra từ điển trước mắt sẽ tốn nhiều thời gian nhưng về lâu dài, tốc độ đọc của bạn sẽ cao hơn bởi bạn sẽ ít bị gián đoạn khi đọc hơn.

Chắc chắn bạn đọc các tác phẩm khác nhau với tốc độ khác nhau, tùy vào mức độ phức tạp của tác phẩm. Như Francis Bacon nhận xét: “Một số cuốn sách để nếm, một số khác để nuốt gọn và một số ít để nhai kỹ và tiêu hóa”. Nhìn chung, bạn đọc một quyển tiểu thuyết rất nhanh và trơn tru bởi vừa đọc vừa “tiêu hóa” nội dung của nó. Còn văn bản kỹ thuật thường có độ phức tạp cao, trừu tượng và cô đọng nên bạn luôn cần cân nhắc trước mỗi vấn đề hoặc mỗi quan điểm để hiểu được nó. Tôi nhớ đã bỏ ra nhiều thời gian để nghiên cứu từng đoạn ngắn của giáo trình kinh tế cao học bởi nội dung của nó quá phức tạp. Điều may mắn là ở các môn học có tính kỹ thuật cao, bài đọc thường có xu hướng nằm trong một phạm vi hẹp hơn.

Khi tích lũy được nhiều kinh nghiệm đọc hơn, bạn sẽ phát triển khả năng đọc nhanh dễ dàng hơn. Tuy nhiên, bạn nên thường xuyên cố gắng đọc tất cả từ ngữ trong một đoạn văn thay vì nhảy cóc, nếu không bạn sẽ hiểu không trọn vẹn thông điệp của tác giả. Đừng bao giờ ép mình phải đọc ở tốc độ nhanh hơn khả năng kiểm soát của bản thân, để đọc sách không trở thành một trải nghiệm mệt mỏi vì bản thân căng thẳng hay mắt bị mỏi là không cần thiết. Thay vì cố gắng đọc nhanh, bạn nên đọc một cách tự nhiên, ở tốc độ cho phép bạn nắm được nội dung thoải mái.

Có lẽ bạn đã có khái niệm đúng đắn về các phẩm chất tạo nên một người đọc chủ động. Trở thành người như vậy, bạn có thể biến những việc vốn vất vả, buồn tẻ thành

cuộc phiêu lưu mới đầy hứng khởi. Người đọc sách chủ động giống như nhà thám hiểm đang bước vào những vùng đất chưa có dấu chân người để tìm kiếm kiến thức và của cải. Với tư duy cởi mở và nhiệt tình, bạn sẽ thấy cuộc tìm kiếm rất thú vị và hào hứng. Bạn sẽ hài lòng khi hoàn thành việc đọc một cuốn sách và biến những kiến thức chứa đựng trong đó thành một phần của bản thân.

Đến đây, nếu chưa là một người đọc sách chủ động, bạn nên nhanh chóng lướt qua toàn bộ cuốn sách rồi đọc những nội dung còn lại bằng cách sử dụng các nguyên tắc đã được thảo luận trong chương này. Hãy nhớ...

Nguyên tắc một

Một người đọc sách chủ động luôn đọc lướt qua cuốn sách trước khi đọc kỹ và liên tục đặt những câu hỏi giúp lĩnh hội trọn vẹn thông điệp của tác giả

2

Phương pháp làm một bài kiểm tra

Từ thế kỷ XIX, Charles Colton, tác giả người Anh đã viết trong tác phẩm *Lacon* của ông: “Các kỳ thi vô cùng căng thẳng, kể cả với những người chuẩn bị kỹ càng nhất, bởi kẻ ngốc nghếch nhất cũng có thể hỏi nhiều hơn khả năng người thông thái nhất trả lời”. Bỏ qua tính chính xác của lời tuyên bố này, chúng ta phải công nhận kiểm tra là một trong những “thực tế của cuộc sống”.

Cân nhắc kỹ hơn, chúng ta sẽ được kiểm chứng đối với mọi thứ trên thực tế. Những đứa trẻ sơ sinh được kiểm tra để xem khi nào nó biết nói hoặc biết đi. Trẻ vị thành niên được kiểm tra xem nó nắm vững những tài liệu được học trong trường trung học như thế nào hoặc để thể hiện thành tích đạt được trong lĩnh vực thể thao. Việc làm của người lớn được đánh giá bởi cấp trên của họ về mức độ họ đã hoàn thành một công việc được giao phó. Thậm chí, cả những người lớn không có việc làm cũng bị đánh giá bởi

gia đình họ về những hoạt động thường ngày, ví dụ như là chuẩn bị một bữa ăn. Vâng, theo nghĩa rộng nhất, kiểm tra là một trong những thực tế của cuộc sống, bắt đầu từ khi bạn còn trong nôi tới khi khuất núi.

Theo nghĩa hẹp hơn, kiểm tra là thực tế rất quan trọng của cuộc sống sẽ quyết định khả năng bạn học tập trong trường đại học và cơ hội nào có sẵn dành cho bạn sau này. Bạn được yêu cầu làm một số bài kiểm tra khác nhau ở mỗi môn học bạn tham gia, kể cả một bài kiểm tra kết thúc học kỳ. Dù thích hay không, các bài kiểm tra là một cánh cửa mà bạn phải vượt qua để tiến tới môn học tiếp theo, để lấy được bằng tốt nghiệp, để được chấp nhận học tiếp cao học và để có được một việc làm.

Cho dù kiểm tra là một việc rất thường xuyên, nhưng hầu hết sinh viên không được khôn ngoan trong thi cử cho lắm. Khả năng làm bài và đạt điểm cao là một kỹ năng có được nhờ rèn luyện chứ không phải năng khiếu bẩm sinh. Không có kiến thức về kỹ năng này, một sinh viên thông minh nhất và chuẩn bị kỹ càng nhất cũng có thể có kết quả kiểm tra kém cỏi. Như René Descartes, nhà toán học vĩ đại người Pháp, đã từng nói: “Có một tư duy thông minh không đủ, điều chính yếu là phải biết cách sử dụng tốt nó”.

Trong chương này, tôi sẽ thảo luận những việc căn bản mà bạn cần phải làm để trở thành một sinh viên khôn ngoan trong thi cử. Chúng ta sẽ giả định tại thời điểm này là bạn đã hoàn tất những chuẩn bị cần thiết để đạt được điểm 10 trong bài kiểm tra. Các bước sẽ hướng

dẫn bạn chuẩn bị là chủ đề của Phần 3 “Phương pháp để đạt toàn điểm 10”. Cách tiếp cận này, dù có vẻ như là tôi đang “đặt chiếc xe kéo lên phía trước con ngựa”, là hoàn toàn có thể để xem xét những kỹ năng thực hiện bài kiểm tra cơ bản. Khi chúng ta tới Phần 3, bạn sẽ biết cách sử dụng những kỹ năng này hiệu quả hơn để trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10.

Tôi sẽ thảo luận các phương pháp khác nhau nên được sử dụng khi làm những dạng bài kiểm tra khác nhau. Mục này sẽ bao trùm các loại bài kiểm tra căn bản được giao trên lớp học ví dụ như kiểm tra viết, kiểm tra trắc nghiệm (giống như các bài kiểm tra có nhiều lựa chọn hoặc bài điền từ đúng-sai), các bài kiểm tra tính toán (trong môn toán và các môn khoa học khác) và các bài kiểm tra được sử dụng tài liệu trợ giúp. Tôi cũng sẽ thảo luận những phương pháp được sử dụng trong các bài kiểm tra giao về nhà, bài kiểm tra viết tổng hợp và kiểm tra vấn đáp. Tôi sẽ không trình bày phương pháp sử dụng trong các dạng kiểm tra khác, như những bài kiểm tra chỉ số thông minh IQ và một vài dạng kiểm tra được tiêu chuẩn hóa khác. Bạn đọc quan tâm tới những loại hình kiểm tra này có thể tham khảo cuốn sách của Bernard Feder, *Chỉ dẫn đầy đủ để làm các bài kiểm tra* (The Complete Guide to Taking Tests).

Trước khi chuyển sang các phương pháp được sử dụng cho mỗi loại bài kiểm tra, tôi sẽ nhắc lại vài nguyên tắc cơ bản mà bạn nên làm theo trước khi thực hiện bài kiểm tra.

**** Những nguyên tắc cơ bản trước khi đến
làm bài kiểm tra***

Không bao giờ đến muộn. Luôn luôn tới nơi làm bài kiểm tra sớm trước giờ. Tránh việc vội vàng hoặc đến muộn bởi nó sẽ làm bạn bối rối, mất bình tĩnh và mất nhiều thời gian quý giá cần để hoàn thành bài kiểm tra.

Mang đầy đủ đồ dùng dự phòng. Luôn luôn chắc chắn là bạn đã mang đầy đủ đồ dự phòng, ví dụ như bút chì, tẩy, giấy, cuốn sách nhỏ dùng trong các bài kiểm tra và bất kỳ dụng cụ đặc biệt nào bạn sẽ cần, như thước kẻ, máy tính, compa, v.v... Bạn sẽ không an tâm nếu phải dựa dẫm vào bạn cùng lớp để mượn đồ dùng. Bạn có bao giờ xuất hiện ở trên sân tennis mà không mang theo vợt? Tất nhiên là không. Vậy hãy chuẩn bị đầy đủ cho lớp học như vậy.

Đừng nghe những lời bàn tán trước giờ thi của các bạn cùng lớp. Nếu bạn tới phòng thi sớm, bạn sẽ nghe các bạn cùng lớp đang hỏi lại bài nhau hoặc đang cố hết sức đoán các câu hỏi thi. Đừng nghe những điều đó. Đã quá muộn để nhét thêm bất cứ thứ gì vào đầu bạn và những lời bàn tán này sẽ chỉ làm bạn bối rối hoặc mất chí khí. Nếu chúng làm phiền bạn, hãy ra ngoài đi bộ một chút để thư giãn và thả lỏng.

Đọc và nghe theo những lời hướng dẫn. Điều này quan trọng tới mức tôi sẽ nhắc lại nó một lần nữa: “Đọc và nghe theo những lời hướng dẫn”. Chắc chắn rằng bạn biết chính xác mình cần phải làm những gì thay vì lao ngay vào việc trả

lời các câu hỏi. Lắng nghe cẩn thận những lời hướng dẫn của giám thị và chú ý kỹ càng tới những chỉ dẫn chung viết trên đề thi. Những hướng dẫn này sẽ nói cho bạn đề bài yêu cầu gì, cách trả lời thế nào, câu nào nên làm trước, làm sau và điểm số của từng câu hỏi. Các sinh viên thường lao vào trả lời các câu hỏi ngay, kết quả thường là sai. Cho dù nếu bạn đã trả lời đúng các câu hỏi của mình thì như thế cũng là quá khó khăn để đạt được điểm 10 trong bài kiểm tra đó rồi.

Ghi tên bạn lên tờ giấy thi. Nếu bạn không làm điều này, thầy giáo có thể cho nhầm người nào đó điểm 10 của bạn.

Những nguyên tắc này cơ bản đến mức tôi chắc chắn bạn đã nghe về chúng ít nhất một nghìn lần. Vậy mà vẫn vi phạm trong mọi bài kiểm tra. Hãy khắc sâu những nguyên tắc này vào trí óc bạn.

Các bài kiểm tra luận

Trong các môn học ngoài môn khoa học và toán, các bài luận là dạng kiểm tra phổ biến nhất, được sử dụng rộng rãi trong trường đại học. Khi nhớ lại thời kỳ học đại học của mình, tôi nhận thấy rằng đa phần các đề kiểm tra được ra cho sinh viên đại học và học viên cao học là bài luận. Các bài kiểm tra toán mà tôi sẽ trình bày sau này là dạng kiểm tra chiếm ưu thế trong lĩnh vực khoa học tự nhiên và toán. Vì tầm quan trọng áp đảo của các bài kiểm tra luận, tôi sẽ dành cho chúng sự quan tâm thích đáng.

Tại sao bài kiểm tra dưới dạng bài luận lại được thầy cô của bạn sử dụng nhiều như vậy? Đó là bởi vì các bài luận

không chỉ đánh giá khả năng ghi nhớ thông tin của bạn, mà còn bắt bạn chứng tỏ khả năng của mình trong việc phân tích, diễn đạt và ứng dụng nó theo cách thức logic và có tổ chức. Về cốt lõi, chúng kiểm tra được những kỹ năng mà kiểm tra trắc nghiệm thông thường không cho phép thấy được. Bài luận sẽ làm sáng tỏ lập luận cho các câu trả lời và do đó có thể đánh giá được sự hiểu biết sâu sắc của sinh viên về môn học đó. Chúng có tác dụng khuyến khích sự sáng tạo, tổ chức sắp xếp các ý tưởng và chúng đánh giá được khả năng trình bày ý tưởng của sinh viên trong một bài luận được viết tốt và sâu sắc – tiêu chuẩn của một người có học thức. Như John Sheffield, Công tước vùng Buckingham, đã viết: “Đối với tất cả những môn học cần tư duy, khả năng viết lách là quan trọng nhất”.

Vậy, làm thế nào để viết hay nhất cho một câu hỏi luận? Liệu có phải bạn chỉ cần nghĩ ra câu trả lời và viết nó ra? Để minh họa quy trình thực hiện bài luận, hãy đi tìm hiểu từng bước, từ lúc bắt đầu cho đến khi kết thúc.

Bạn vừa được giao một bài kiểm tra luận của môn học. Bạn đã đọc kỹ đề, lắng nghe những lời hướng dẫn và biết chính xác cần làm gì. Bạn sẽ làm gì tiếp theo?

Cách bạn sử dụng năm phút đầu tiên trong một bài kiểm tra luận là tối quan trọng. Quyết định của bạn trong mấy phút đầu tiên sẽ giúp bạn xác định những câu hỏi bạn phải trả lời, bạn trả lời chúng tốt đến đâu và nhất là điểm số mà bạn sẽ nhận được. Bạn phải rất cẩn thận để không mắc sai lầm không sửa chữa được. Bạn sẽ phải vượt qua chướng

ngại vật khởi đầu một cách đúng đắn, hoặc sẽ có rất ít cơ hội chiến thắng.

Vậy hãy sử dụng năm phút đầu tiên hoặc tương đương để xem xét cẩn thận bài kiểm tra. Chú ý xem có bao nhiêu câu hỏi và bao nhiêu trang trong bài kiểm tra (đừng quên trang sau cùng). Bạn nên đọc tất cả các câu hỏi cẩn thận trước khi viết câu trả lời cho bất cứ câu hỏi nào trong số đó. Bạn không nên lao trực tiếp vào việc viết một câu trả lời cho một câu hỏi. Logic để làm bài sẽ trở nên rõ ràng ngay bây giờ.

Khi bạn đọc qua câu hỏi đầu tiên, hãy nghĩ xem đề bài yêu cầu gì. Liệu có phải là câu hỏi lắt léo, đánh đố hay chỉ cần áp dụng các công thức tính toán cơ bản? Đọc từng từ của câu hỏi, gạch dưới những từ khóa để biết cần làm gì. Câu hỏi có hướng dẫn bạn thảo luận hay miêu tả một điều gì đó, có yêu cầu bạn phải so sánh hoặc đối chiếu..., để phát triển hay minh họa không? Những lời hướng dẫn này nghe có vẻ hoàn toàn giống nhau, nhưng ý nghĩa của chúng thì rõ ràng khác biệt.

Nếu bạn không hiểu hết mọi khía cạnh của đề bài, hãy lập tức hỏi ngay thầy giáo hướng dẫn. Bạn sẽ thấy hầu hết các thầy giáo hướng dẫn luôn luôn thoải mái trước những yêu cầu như vậy.

Khi bạn đọc câu hỏi đầu tiên, hãy viết ra những từ hay ý tưởng nảy ra trong trí óc của bạn như một phần của câu trả lời. Viết những ghi chú này trên lề của tờ đề kiểm tra.

Bạn không cần thiết phải viết cả câu hoàn chỉnh – một vài từ cũng sẽ gợi cho bạn nhớ về những suy nghĩ này khi bạn quay trở lại trả lời câu hỏi đó.

Bây giờ bạn đã hiểu chính xác điều gì được yêu cầu trong câu hỏi đầu tiên. Bạn sẽ trả lời nó ngay lập tức? Không, chưa đâu. Bạn nên đọc qua tất cả câu hỏi khác trong bài kiểm tra bằng cách tiếp cận đã sử dụng cho câu hỏi đầu tiên.

Có ba lý do tại sao bạn nên đọc tất cả các câu hỏi trước khi cố gắng trả lời bất cứ câu nào trong số đó. Thứ nhất, đọc tất cả các câu hỏi để tìm ra bạn được yêu cầu phải trả lời những gì. Thứ hai, các câu hỏi trong bài luận đôi khi có liên quan với nhau. Thứ ba, và quan trọng nhất, bằng việc đọc qua tất cả các câu hỏi ngay từ đầu, bạn đã đưa thông tin vào trí óc của mình ở dạng tiềm thức. Trí óc của bạn sẽ làm việc với thông tin này trong suốt cả quá trình làm bài kiểm tra, giúp bạn tăng cường khả năng tìm ra câu trả lời hay cho mỗi câu hỏi cụ thể.

Hãy giả định rằng bây giờ bạn đã hoàn thành việc đọc qua toàn bộ các câu hỏi. Nếu phải lựa chọn, bạn cần quyết định xem mình sẽ trả lời câu nào. Khi bạn đọc từng câu hỏi và ghi nhanh lại những suy nghĩ của mình, bạn đang rà soát kho kiến thức mình có về chủ đề có liên quan. Tới lúc này, bạn nên xác định rõ ràng các câu hỏi bạn cho là dễ nhất hoặc am tường nhất. Đừng chọn các câu hỏi mà bạn chỉ hiểu lơ mơ, bởi vì như vậy là bạn đang tự đặt thử thách cho mình. Mà thử thách thì bạn sẽ có vô khối khi bắt đầu đi làm.

Một khi bạn đã quyết định xong, nhanh chóng tính điểm số cho các câu hỏi. Bạn nên phân chia thời gian tương ứng cho mỗi câu hỏi dựa trên điểm số của nó. Ví dụ, nếu bạn đang làm bài kiểm tra dài hai tiếng với một câu hỏi 50 điểm và hai câu 25 điểm, thì bạn nên cho phép mình bỏ ra một giờ cho câu hỏi đầu tiên và nửa giờ cho mỗi câu trong hai câu hỏi còn lại. Ghi chú lại thời gian bạn nên bắt đầu câu hỏi thứ hai, câu hỏi thứ ba, v.v... Hãy cố thực hiện với thời gian biểu này để có đủ thời gian hoàn thành tất cả các câu hỏi. Kết quả sẽ chẳng mấy tốt đẹp nếu bạn làm một câu hoàn hảo nhưng thất bại với hai câu còn lại.

Bây giờ bạn đã sẵn sàng trả lời câu hỏi thứ nhất. Nhưng câu hỏi nào bạn sẽ trả lời đầu tiên? Nếu giáo viên đã không định rõ thứ tự, khôn ngoan là trả lời câu hỏi dễ nhất trước và sau đó trở lại với những câu hỏi khó hơn. Tại sao? Nếu bạn trả lời những câu hỏi khó trước, bạn có thể trở nên lo lắng vì không tiến lên chút nào mà đồng hồ vẫn đang tích tắc. Nếu bạn trở lại với những câu hỏi khó sau, sự tự tin của bạn sẽ cao hơn và bạn có thể đối đầu với chúng đầy đủ lý trí hơn. Sự tự tin này đến từ cảm giác đã hoàn thành tốt gần hết bài kiểm tra. Hơn nữa, để những câu hỏi khó sau cùng, trí óc bạn sẽ có thời gian để suy nghĩ thêm về vấn đề được hỏi.

Khi bạn trở lại với những câu hỏi khó hơn, tất cả những gì bạn có là một vài suy nghĩ ghi lại từ lần đọc đầu tiên. Rõ ràng bạn cần nhiều hơn thế trước khi thực sự bắt đầu viết câu trả lời. Bạn nên đi theo quy trình nào để phát triển một

câu trả lời hoàn thiện? Hãy lấy một vài lời khuyên từ triết gia John Dewey, người đã viết về quy trình của việc suy nghĩ dựa trên lý trí trong cuốn *Cách chúng ta nghĩ* (How We Think).

Theo Dewey, có các cấp độ khác nhau trong việc suy nghĩ dựa trên lý trí. Cấp độ đầu tiên là nhận ra vấn đề. Thấy giáo hướng dẫn yêu cầu cụ thể điều gì trong câu hỏi kiểm tra? Bạn đã xác định được điều đó từ lần đọc câu hỏi đầu tiên.

Cấp độ tiếp theo là phân tích vấn đề. Điều này có nghĩa là bạn phải xem xét lại toàn bộ những kiến thức của mình về môn học, tìm ra những thông tin liên quan đến câu hỏi và mối liên hệ giữa các thông tin đó. Bạn đã hoàn thành một phần điều này từ lần đọc câu hỏi đầu tiên. Bây giờ là lúc hoàn thành sự phân tích của bạn.

Cấp độ tiếp theo là hình thành giải pháp hợp lý cho vấn đề. Sau khi phân tích câu hỏi, có lẽ bạn đã tìm ra một vài phương án trả lời khác nhau mà tất cả dường như đều có lý.

Cấp độ sau cùng là kiểm tra xác minh độ chính xác và hoàn thiện của các giải pháp. Trong bước này, bạn so sánh các giải pháp tương thích với yêu cầu câu hỏi đặt ra để quyết định chọn câu trả lời hay nhất. Ở cấp độ cuối cùng này, bạn loại bỏ những giải pháp hợp lý nhưng không phải là câu trả lời hoàn thiện.

Sau khi đã trải qua các bước khác nhau trong quy trình của Dewey, bạn sẽ tìm ra thông tin bổ sung đầy đủ hơn cho

câu trả lời của mình. Viết những điểm này vào lề của tờ để thi bên cạnh những điểm bạn đã ghi chú từ lần đầu tiên đọc câu hỏi. Nhớ là hãy sử dụng những từ và cụm từ ngắn để diễn đạt suy nghĩ chứ không phải câu văn hoàn chỉnh. Tới lúc này, bạn đã viết ra những điểm chính yếu cho tất cả thông tin sẽ có trong câu trả lời của mình. Bước tiếp theo là định ra thứ tự cho các thông tin đó. Điều này tương tự với việc viết đề cương, nhưng bạn không có thời gian để làm điều đó. Hãy đánh số thứ tự các thông tin bạn sẽ viết vào câu trả lời của mình.

Giờ đây bạn đã sẵn sàng viết bài luận của mình. Trước khi chúng ta thảo luận phải làm điều đó như thế nào, hãy phân tích những điều chúng ta đã làm được. Tôi đã sử dụng vài trang giấy để miêu tả quá trình suy nghĩ của bạn trong việc trả lời câu hỏi của bài luận nhưng trong thực tế, trí óc của bạn sẽ thực hiện những bước này nhanh chóng hơn thời gian bạn bỏ ra để đọc những trang giấy này nhiều. Cũng tương tự như việc tôi có thể mất vài trang giấy để miêu tả cách vọt bóng úp lưng bàn tay trong môn tennis nhưng nếu biết cách, bạn chỉ tốn vài giây để làm động tác vung vợt đó.

Bây giờ, bạn viết bài luận của mình như thế nào? Liệu bạn có chỉ viết ra các thông tin theo thứ tự đã đánh số chúng? Cơ bản là vậy, nhưng hãy xem xem liệu chúng ta có thể xây dựng thành cấu trúc hoàn chỉnh hay không.

Aristotle đã từng nói: “Trọng vẹn nghĩa là đủ cả mở bài, thân bài và kết luận”. Đây chính xác là điều bài luận của bạn

yêu cầu. Hãy phát biểu chủ đề hoặc luận điểm bài luận của bạn thật rõ ràng trong phần mở đầu. Sau đó phát triển luận điểm này trong phần thân của bài luận. Mỗi đoạn văn nên trình bày các luận cứ, luận chứng hoặc lý do để ủng hộ cho luận điểm của mình. Chắc chắn phải nhắc đến những số liệu thực tế cũng như các ví dụ hỗ trợ. Điều này sẽ chứng tỏ rằng bạn không chỉ có kiến thức chung mà còn có kiến thức chuyên sâu và thực tế. Nhắc đến những ngoại lệ đối với một vấn đề thể hiện tầm kiến thức rộng lớn của bạn về chính vấn đề đó. Hơn nữa, hãy sử dụng những thuật ngữ chuyên ngành phù hợp để thể hiện mức độ bạn nắm vững toàn bộ kiến thức. Và, tất nhiên, giáo viên sẽ ấn tượng bởi những nội dung sâu sắc trong đó có phần kiến thức mà họ đã truyền đạt trên lớp. Sau cùng, bài luận của bạn nên có đoạn kết luận tổng kết lại các luận điểm.

Một nguyên tắc cơ bản mà các sinh viên luôn luôn vi phạm trong bài luận là: Trả lời câu hỏi được đặt ra theo cách họ muốn trả lời thay vì yêu cầu đề bài đưa ra. Cần chắc chắn rằng câu trả lời của bạn chỉ chú tâm vào câu hỏi đặt ra. Không bao giờ thêm vào câu trả lời những thông tin xa lạ chỉ để có một bài làm dài dòng. Điều này sẽ khiến các giáo viên nghĩ rằng bạn đang diễn giải vòng vo bởi bạn không biết đáp án thực sự. Tốt hơn là sử dụng nguyên tắc có tên gọi “Lưỡi cưa của Ockham”, được William Ockham đưa ra. Nhớ rằng bạn sẽ được chấm điểm dựa trên kết quả bài làm của bạn chứ không phải trên cơ sở tất cả kiến thức chung chung!

Nếu giờ đây trả lời các câu hỏi luận có vẻ vô cùng dễ dàng, hãy nhớ điều mà Aesop nói: “Đừng bị đánh lừa bởi vẻ bề ngoài”. Đôi lúc bạn sẽ gặp phải hoàn cảnh khó khăn trong các bài kiểm tra luận. Hãy xem xét một vài ví dụ.

Thậm chí, nếu bạn đã chuẩn bị cẩn thận cho một bài kiểm tra, bạn vẫn có thể gặp phải câu hỏi mà bạn không biết cách trả lời ngay. Khi điều này xảy ra, bạn hãy coi đó như sự thử thách. Nếu bạn không thể có một câu trả lời hợp lý ngay lập tức, hãy tiếp tục thực hiện nó. Giải quyết vấn đề từ hướng tiếp cận khác để thử suy luận về câu trả lời trên cơ sở những ví dụ thuyết phục chứ không phải lý lẽ cảm tính. Nếu câu hỏi dường như quá dài và phức tạp, hãy chia nó ra thành nhiều ý mà bạn có thể giải quyết. Mỗi câu hỏi có một câu trả lời đúng và bạn sẽ tìm ra nó nếu kiên nhẫn và sáng tạo.

Đôi khi, cho dù đã cố gắng hết sức, bạn cũng không thể tìm ra câu trả lời cho câu hỏi nào đó. Trong trường hợp này, ít nhất bạn nên bắt đầu viết một thứ gì đó. Nếu bạn đã thực sự nghiên cứu một đề kiểm tra, chắc chắn sẽ biết vài điều liên quan. Như Ralph Waldo Emerson nói: “Chúng ta thông minh hơn là chúng ta tưởng”. Thử nghĩ đến những chủ đề tổng quát và những vấn đề cơ bản mà bạn đã học để xem có điều gì phù hợp để trả lời câu hỏi. Khi bạn bắt đầu viết, bạn sẽ thấy rằng các thông tin bắt đầu trở lại. Thành thật bạn sẽ liên hệ với một chuỗi ký ức trong đó suy nghĩ này nhắc bạn nhớ tới suy nghĩ khác, và cứ như vậy, cho tới khi bạn có câu trả lời tương đối tốt cho câu hỏi.

Một điều chắc chắn rằng: nếu bạn không viết gì thì bạn cũng sẽ chẳng nhận được điều gì.

Nếu những cách tiếp cận tôi đã đề xuất không có tác dụng và bạn đi vào ngõ cụt hoàn toàn, đừng dành quá nhiều thời gian vào câu hỏi đó. Bỏ ra một khoảng giấy trống trong bài kiểm tra cho câu trả lời đó và chuyển sang câu hỏi tiếp theo. Bạn có thể trở lại câu hỏi “khó nhằn” này sau khi đã hoàn thành những câu hỏi dễ hơn. Cho tới lúc đó, bạn có thể được chuẩn bị kỹ càng hơn để giải quyết nó, bởi trí óc của bạn đã có thêm thời gian để nghĩ về vấn đề đó ở mức độ tiềm thức.

Có một điểm khó tránh khỏi là bạn chắc chắn sẽ mắc một vài lỗi trong bài kiểm tra. Không ai hoàn hảo cả. Bạn có thể đã làm lạc đề khi mới trả lời câu hỏi. Hoặc thậm chí, dù bạn đã bắt đầu trả lời nó chính xác, bạn vẫn có thể viết xa đề. Bạn phải rất chú ý trong khi làm bài để phát hiện ra những lỗi lầm kiểu đó. Nếu bạn thấy mình đang mắc một lỗi như vậy vào lúc còn nhiều thời gian, bạn luôn có thể quay lại và sửa chữa nó. Theo John Maynard Keynes, nhà kinh tế học người Anh: “Không có gì tai hại khi thỉnh thoảng mắc sai lầm – đặc biệt nếu sai lầm đó được tìm ra ngay lập tức”.

Có lẽ điều khó chịu nhất xảy ra trong một bài kiểm tra luận là thấy mình thiếu thời gian khi đột nhiên giám thị thông báo rằng tất cả bài kiểm tra sẽ được thu lại sau năm phút nữa! Và bạn tức giận khi biết rõ câu trả lời cho các câu hỏi còn lại, nhưng dường như bạn sẽ không bao giờ

còn cơ hội trả lời bởi không phân bổ thời gian hợp lý. Bạn nên làm gì?

Điều đầu tiên, đừng hoang mang. Cách xử lý tốt nhất là vạch ngay một đề cương cho các câu hỏi chưa trả lời. Liệt kê những đề mục cốt lõi, các tiêu đề nhỏ hơn và luận cứ hỗ trợ. Viết một ghi chú ngắn cho giáo viên giải thích rằng bạn phải trả lời câu hỏi dưới dạng một đề cương ngắn gọn bởi vì đã hết thời gian. Bạn có thể vẫn nhận được điểm số cao khi sử dụng phương pháp này, bởi thầy cô giáo hiểu rõ rằng ai cũng có thể thiếu thời gian và chính họ chắc chắn cũng đã gặp phải chuyện này nhiều lần.

Kiểm tra trắc nghiệm

Các bài kiểm tra trắc nghiệm bao gồm các câu hỏi trả lời đúng-sai, lựa chọn một trong nhiều đáp án, điền vào chỗ trống và câu hỏi nối các phần cho phù hợp, hoặc một vài kiểu kết hợp của các dạng này. Một bài kiểm tra được gọi là trắc nghiệm nếu các tiêu chuẩn và điều kiện tương tự được áp dụng cho tất cả những người thực hiện bài kiểm tra và chỉ có một câu trả lời “đúng” cho câu hỏi. Trong khi bài kiểm tra luận yêu cầu bạn sắp xếp và trình bày các ý tưởng theo kiểu có logic, bài kiểm tra trắc nghiệm chủ yếu đánh giá khả năng nhớ lại thông tin của bạn. Một bài kiểm tra trắc nghiệm được thiết kế tốt cũng có thể đánh giá khả năng hiểu, phân tích, truyền đạt và áp dụng kiến thức của bạn, nhưng nó không thể kiểm tra tính sáng tạo.

Câu hỏi trắc nghiệm thường được sử dụng trong các kỳ kiểm tra là những câu hỏi rất bình thường, nhưng có lẽ bạn sẽ không gặp nhiều dạng bài kiểm tra như vậy trong các lớp ở trường đại học. Một vài giáo viên chắc chắn vẫn thích sử dụng kiểm tra trắc nghiệm bởi chúng dễ chấm và giảm lượng công việc cho họ nhưng nói chung, nhiều giáo viên sẽ không ra đề dạng này bởi cả thầy giáo và sinh viên đều có cảm giác là nó nông cạn và máy móc. Bạn có khả năng gặp chúng nhiều nhất trong các kỳ kiểm tra đầu vào hay ở các lớp học quá đông. Nhưng dù thế nào, tôi sẽ nêu ra một vài nguyên tắc cơ bản để làm bài kiểm tra trắc nghiệm phòng khi bạn gặp phải chúng.

Nguyên tắc cơ bản để làm bài kiểm tra trắc nghiệm khác với những nguyên tắc dùng trong bài kiểm tra luận. Bạn nên nhanh chóng đọc lướt qua đề thi để xem có bao nhiêu câu hỏi và trang đề, nhưng không nên đọc qua tất cả các câu hỏi trước khi đánh dấu các câu trả lời của mình. Cách xử lý tốt nhất là trả lời các câu hỏi theo thứ tự ghi trên đề thi. Hãy bỏ trống các câu hỏi khó, đánh dấu chúng bằng một dấu hỏi và chuyển sang câu hỏi tiếp theo. Bạn nên trở lại các câu hỏi khó sau khi đã hoàn thành những câu hỏi dễ hơn. Có thể trả lời chúng bây giờ dễ dàng hơn, do trí óc bạn đã có thêm thời gian để cân nhắc. Thêm nữa, biết đâu bạn sẽ tìm ra thông tin từ các câu hỏi khác giúp bạn trả lời. Đừng tự áp đặt về cấu trúc của các câu trả lời. Ví dụ, đừng tin theo một cấu trúc giống như là Đ, S, Đ, S, Đ, S trong một bài kiểm tra điền đúng-sai, hoặc giống như a, b, c, a, b, c trong bài kiểm tra lựa chọn một trong nhiều đáp án.

Có một số nguyên tắc đặc biệt khi làm bài kiểm tra lựa chọn một trong nhiều đáp án. Những bài kiểm tra dạng này đôi khi là thử thách bởi thường xuất hiện vài lựa chọn có vẻ đều hợp lý và rất khó tìm ra lựa chọn đúng. Cách tiếp cận tốt nhất là cố gắng quyết định câu trả lời trước khi nhìn vào các lựa chọn. Nếu bạn nhìn ngay thấy câu trả lời mà bạn đoán, bạn vẫn nên kiểm tra các lựa chọn khác để đảm bảo rằng không có cái nào dường như “đúng hơn” cái mà bạn đoán. Nếu bạn không biết câu trả lời, đọc cẩn thận từng lựa chọn và loại trừ những lựa chọn bạn chắc là sai. Theo cách đó, bạn tìm được câu hỏi đúng sau một quá trình loại trừ.

Có rất nhiều kinh nghiệm về việc làm bài kiểm tra trắc nghiệm. Ví dụ, một vài người khuyên nên tránh những lựa chọn có sử dụng các từ ngữ như: tất cả, không, luôn luôn, không bao giờ, phải, chỉ v.v... bởi không có gì trên đời là độc nhất. Họ khuyên bạn chọn những gợi ý sử dụng những từ ngữ cho phép có vài loại trừ như: đôi khi, thường xuyên, hiếm khi, thường thường, trong nhiều trường hợp, thông thường, bình thường v.v... Họ cũng khuyên bạn tránh lựa chọn đầu tiên và sau cùng bởi vì các giáo viên cảm thấy yên tâm hơn khi đặt câu trả lời đúng vào giữa. Một lời khuyên nữa là bạn nên đánh dấu lựa chọn ngắn hơn hoặc dài hơn các lựa chọn còn lại, bởi nó có khả năng đúng cao hơn. Vài người lại khuyên bạn đừng bao giờ thay đổi câu trả lời, bởi trực giác đầu tiên của bạn thường luôn luôn đúng.

Những kinh nghiệm này có thể đúng một phần nào đó nhưng không có cơ sở khoa học, nên bạn hãy tránh

xa chúng! Nếu bạn muốn một lời khuyên, hãy nghe theo Benedict Spinoza, triết gia vĩ đại người Hà Lan: “Ai muốn phân biệt cái đúng từ cái sai, phải một ý niệm đầy đủ thế nào là sai và đúng”.

Ở đây có thêm một vài lời khuyên cho bạn. Nếu bạn đã làm qua tất cả bài kiểm tra mà vẫn không biết đáp án cho một câu hỏi nào đó thì hãy đoán mò. Đúng vậy, đoán mò sẽ mang lại cho bạn ít nhất một cơ hội để trả lời đúng – cơ hội khá lớn trong bài kiểm tra đúng-sai và cơ hội không nhỏ trong bài kiểm tra lựa chọn nhiều đáp án. Thậm chí trong các bài kiểm tra mà bị trừ điểm nếu làm sai, vẫn đáng để đoán mò nếu không bị trừ nhiều. Như tổng thống Franklin D.Roosevelt đã từng khuyên một nhóm sinh viên: “Chọn một phương pháp và thử nó là điều bình thường. Nếu nó sai, thẳng thắn công nhận điều đó và thử cách khác. Nhưng trên hết là phải thử một cái gì đó”.

Các bài kiểm tra giải toán

Các bài kiểm tra giải toán được sử dụng chủ yếu trong ngành học mang tính định lượng như toán học và các môn khoa học tự nhiên; chúng kiểm tra khả năng sử dụng các suy luận logic để giải toán của bạn. Một vài người có định kiến về mặt tâm lý “ghét” môn toán ở bất cứ hình thức nào. Họ “chết đứng” khi nghĩ đến việc phải làm một bài kiểm tra toán. Khả năng làm toán được gắn liền với khả năng suy luận trừu tượng của bạn, ở mức độ nhất định, đây là khả năng bẩm sinh. Một vài người quan niệm toán học như

một hình thức nghệ thuật. Hãy nghe Bertrand Russell, một triết gia và nhà toán học nói: “Toán học, nhìn nhận đúng đắn, sở hữu không chỉ chân lý mà cả một vẻ đẹp tốt cùng – một vẻ đẹp lạnh lùng, chân phương, như vẻ đẹp của những tác phẩm điêu khắc”. Ông chủ yếu nhắc đến toán học trừu tượng và thuần túy. Nếu bạn không có tư chất của một nhà toán học, cũng vẫn có một vài nguyên tắc cơ bản giúp bạn đạt điểm cao hơn trong các bài kiểm tra giải toán.

Như trong các bài kiểm tra luận, bạn nên đọc qua toàn bộ đề bài trước khi bắt đầu giải bất cứ bài nào. Khi bạn đọc mỗi bài toán, hãy gạch dưới những từ khóa cho bạn biết phải làm gì và các dữ liệu quan trọng, như thông tin cho trước hay còn gọi là “giả thiết”, các đơn vị dùng để tính toán, v.v... Trên lề của tờ đề thi, ghi chú bất cứ suy nghĩ nào nảy ra trong đầu, ví dụ các công thức cụ thể hoặc phương pháp để giải quyết bài toán. Chuyển nhanh chóng tới bài toán tiếp theo và tiếp tục quy trình tương tự. Sau khi bạn đã đọc toàn bộ các câu hỏi, bạn sẽ có nhận định khá rõ ràng về những bài toán tương đối dễ hay khó. Bạn phải tính toán xem mình sẽ cần bao nhiêu thời gian để làm mỗi bài. Trước hết, hãy làm những bài dễ nhất và quay lại làm bài khó sau, vì những lý do tương tự như đã thảo luận trong phần trước đối với các bài luận.

Khi bạn trở lại để giải từng bài toán, hãy chắc chắn rằng bạn có kiến thức đầy đủ về vấn đề được hỏi. Liệt kê những ẩn số để bạn biết mình đang phải tìm cái gì. Có thể rất dễ hiểu nếu tổ chức các dữ liệu cho trước trong một bảng hay

vẽ sơ đồ chỉ dẫn điều bạn sẽ cần phải làm để giải bài toán. Nếu có thể, thử dự đoán trước một lời giải hợp lý cho bài toán trước khi bắt tay vào giải, coi nó như là cơ sở cho việc so sánh kết quả. Phải luôn thể hiện toàn bộ cách giải của bạn trong bài giải toán, thay vì cố gắng thực hiện những tính toán phức tạp trong đầu. Nếu bạn mắc phải một sai lầm ngớ ngẩn và đưa ra kết quả không chính xác, giáo viên có thể xem toàn bộ bài giải và ít nhất cũng cho bạn một phần điểm số. Luôn cẩn thận và không vội vàng trong tính toán, bởi chúng ta rất dễ phạm phải sai lầm trong bước này. Phải thử lại để chắc chắn rằng đáp số của bạn thỏa mãn tất cả yêu cầu của bài toán. Sau khi bạn đã hoàn thành bài giải, đóng khung kết quả để làm cho nó dễ nhìn ra hơn.

Điều không may là, mọi việc không phải thường xuyên trôi chảy. Bạn sẽ gặp phải những bài toán cực kỳ khó giải. Nhưng đó không phải là ý nghĩa chính của các bài kiểm tra toán – kiểm tra trí thông minh của bạn? Bạn nên làm gì trong trường hợp như vậy?

Nếu gặp một bài rất khó giải, có lẽ bạn phải xử lý nó theo cách khác. Đầu tiên, bạn nghĩ về những bài toán tương tự đã gặp trên lớp hay trong bài tập về nhà và các phương pháp đã sử dụng để giải chúng. Nhiều khi sẽ có cách giải thông minh hoặc cách tiếp cận vấn đề riêng cho bài toán dễ giải hơn. Hãy nhớ rằng thường có nhiều cách giải một bài toán và cũng có một vài cách giải sai. Bạn có thể phải lao vào bài toán từ nhiều góc độ khác nhau để tìm được cách giải đúng. Điều chính yếu là tiếp tục cố gắng giải

bài toán bởi bạn biết chắc chắn tồn tại một cách giải đúng. Bỏ cuộc hoàn toàn chẳng đem lại cho bạn điều gì. Nếu bạn chỉ giải được một phần của bài toán, hãy trình bày nó ra; ít nhất bạn sẽ được tính điểm cho phần đã giải.

Các bài kiểm tra được sử dụng tài liệu

Một vài giáo viên ưa chuộng kiểu thi cho mở sách vở, trong đó sinh viên được phép sử dụng những tài liệu trợ giúp như vở, sách giáo khoa, bảng biểu hay bài mẫu. Một vài giáo viên đặt ra quy định giới hạn các tài liệu được phép dùng khi kiểm tra, trong khi đa số giáo viên lại cho phép bạn sử dụng bất cứ thứ gì bạn muốn. Kiểm tra cho sử dụng tài liệu chủ yếu đánh giá khả năng sắp xếp và trình bày ý tưởng của sinh viên, cũng như khả năng tìm kiếm thông tin cần thiết để trả lời các câu hỏi.

Tại sao giáo viên lại muốn ra các đề kiểm tra cho mở sách vở? Các bài kiểm tra dạng này thường được sử dụng cho những môn học cần quá nhiều các số liệu chi tiết, mà sẽ rất vô lý nếu yêu cầu sinh viên nhớ hết. Chúng cũng được sử dụng trong các môn học cần khai thác thông tin từ đồ thị và bảng biểu để trả lời câu hỏi, ví dụ như môn toán và khoa học tự nhiên. Theo quan điểm của một số giáo viên, học sinh nên được phép sử dụng các tài liệu trợ giúp trong bất kỳ bài kiểm tra nào, bởi bạn được quyền sử dụng những tài liệu này để giải quyết các vấn đề khi đi làm.

Nên khẳng định rõ ràng rằng kỳ thi được sử dụng tài liệu không hề cho phép bạn không cần phải học hoặc

không cần chuẩn bị cho bài thi. Bạn có thể được phép sử dụng tất cả các tài liệu có liên quan, nhưng chúng sẽ có rất ít giá trị nếu không biết cách sử dụng chúng. Tình huống này tương tự với “sự bối rối của việc giàu có” mà Voltaire, triết gia người Pháp, đã nhắc đến. Bạn có thể có quá nhiều tài liệu đến mức không biết phải làm gì với chúng. Đó là lý do tại sao việc bạn đọc sách, học cách sử dụng đồ thi, bảng biểu và các công thức trước kỳ kiểm tra là quan trọng. Bạn sẽ sử dụng thành thạo những tài liệu này nếu chuyên cần thực hiện các công việc được giao trong suốt học kỳ. Bạn nên học cho kỳ thi được dùng tài liệu bằng chính các phương pháp áp dụng cho các dạng kiểm tra trên lớp khác, sẽ thảo luận trong Phần 3.

Nếu giáo viên cho phép sử dụng “phao” trong khi kiểm tra, hãy chuẩn bị một phao được sắp xếp tốt, chứa những thông tin thiết yếu. Nếu bạn cố gắng để viết mọi thứ nghĩ ra được, bản tóm tắt của bạn sẽ gần như là vô dụng. Hơn nữa, chắc chắn không thể tổng kết tất cả kiến thức cần cho một bài kiểm tra trên một mẫu giấy riêng lẻ. Bạn có thể thấy việc sử dụng “phao” như một danh mục là rất hữu dụng để tìm ra ngay những trang sách hay vở ghi có thông tin về một chủ đề cụ thể.

Bạn nên đảm bảo rằng mình biết chính xác tài liệu nào được sử dụng trong lúc làm bài thi. Bởi bạn có thể sẽ rất lúng túng khi tới lớp mà không có cuốn sách cần hoặc, tệ hơn nữa, không được phép sử dụng cuốn sách mình mang theo. Nếu giáo viên cho phép bạn sử dụng tài liệu trong khi

làm bài kiểm tra, đừng nghĩ mình đã biết chúng rất rõ. Tài liệu là công cụ quan trọng giúp bạn hoàn thành bài thi, và hơn nữa, tại sao lại để mình rơi vào tình trạng bất lợi so với bạn cùng lớp?

Những bài kiểm tra giao về nhà

Bài kiểm tra giao về nhà về bản chất là bài thi cho phép sử dụng tài liệu, nhưng thời gian cho phép nhiều hơn bài kiểm tra tại lớp. Giáo viên thường hướng dẫn cho bạn ít nhất một tuần để làm bài và bạn được sử dụng bất kỳ tài liệu nào. Bởi vì thời gian làm bài nhiều, giáo viên phải ra đề khó hơn các bài kiểm tra tại lớp, không thì mọi người đều có thể đạt được điểm 10. Tôi thường không thích các bài kiểm tra giao về nhà vì mức độ dài dòng và phức tạp của chúng. Tôi thích các bài kiểm tra tại lớp hơn bởi tôi có cảm giác phương pháp học tập của mình tốt hơn so với các sinh viên khác, bởi chúng yêu cầu ít thời gian và công việc phải hoàn thành hơn bài kiểm tra giao về nhà. Thật may mắn cho sinh viên, các bài kiểm tra giao về nhà đã không còn phổ biến nữa. Một vài giáo sư cũng đã nhận ra họ mất nhiều thời gian chấm một bài tập giao về nhà hơn bài kiểm tra tại lớp.

Tại sao giáo viên lại muốn giao bài kiểm tra về nhà? Một lý do là để hỗ trợ các nhóm sinh viên cụ thể. Sophocles đã từng nhận xét: “Cho những ai sợ mọi sự vội vã”. Một vài sinh viên bị áp lực tâm lý khi làm bài kiểm tra tại lớp, nên họ không bao giờ thể hiện được hoàn chỉnh kiến thức của mình. Những sinh viên này trở nên “hấp tấp” trong

bất cứ suy nghĩ nào khi làm bài kiểm tra với một giới hạn thời gian cố định. Bài kiểm tra giao về nhà giúp giáo viên đánh giá khả năng làm việc độc lập của sinh viên. Đôi khi, các bài kiểm tra giao về nhà cũng được sử dụng với môn học có tài liệu phức tạp hoặc phạm vi rất lớn, thêm thời gian và không gian là cần thiết để tìm hiểu những kiến thức chuyên sâu.

Một sai lầm nghiêm trọng mà sinh viên hay gặp phải là họ không dành thời gian thích đáng để hoàn thành những bài kiểm tra giao về nhà. Họ hay trì hoãn cho tới vài ngày cuối cùng trước kỳ thi và rồi hoang mang, sợ hãi. Bạn nên bắt đầu làm bài kiểm tra giao về nhà vào thời gian sớm nhất có thể. Chia khoảng thời gian để hoàn thành bài kiểm tra căn cứ vào số lượng câu hỏi và dành cho bản thân bạn đúng chừng đầy thời gian để trả lời từng câu. Cố gắng hết sức để duy trì đúng theo thời gian biểu này.

Do tính phức tạp của những bài kiểm tra giao về nhà, ngoài vở ghi bài và các cuốn sách giáo khoa, có khả năng bạn sẽ phải tìm kiếm những tài liệu bên ngoài để trả lời một vài câu hỏi. Đây là một trong những lý do tại sao bạn nên bắt đầu làm bài kiểm tra càng sớm càng tốt. Những nguồn tài liệu tham khảo giáo viên hướng dẫn đưa ra là xuất phát điểm tốt để bắt đầu. Bây giờ bạn đã biết phương pháp đọc sách hiệu quả, bạn có thể rà soát những nguồn tài liệu này để tìm ra những cuốn sách chứa thông tin liên quan tới các câu hỏi. Đừng quên rằng một vài câu trả lời có thể ở trong vở ghi bài giảng của bạn.

Trong khi viết các câu trả lời cho bài kiểm tra giao về nhà, về căn bản, bạn nên sử dụng cùng nguyên tắc viết được thảo luận trong chương “Phương pháp viết bài luận văn tốt nghiệp”. Tuy nhiên, có một điểm khác biệt then chốt, với bài kiểm tra giao về nhà, bạn nên diễn đạt ngắn gọn và đúng ý, trong khi luận văn có nhiệm vụ phản ánh sự nghiên cứu sâu rộng. Viết câu trả lời bằng lời lẽ của bạn chứ không phải chép lại một loạt lời trích dẫn từ các tài liệu. Sau cùng, nên trình bày câu trả lời của bạn dưới dạng đánh máy. Thầy giáo sẽ đánh giá cao vì bạn đang giúp thầy chấm bài dễ dàng hơn.

Kiểm tra vấn đáp

Cách tiến hành thông thường một bài thi vấn đáp là cho sinh viên trả lời câu hỏi về các vấn đề của môn học hoặc bảo vệ một phần tác phẩm trước hội đồng. Ví dụ tôi đã bảo vệ luận án tiến sĩ khoa học trước sáu giáo sư và một chủ nhiệm khoa theo yêu cầu bắt buộc cho học vị của mình. Những kỳ thi vấn đáp kiểm tra khả năng của bạn trong môn học có phạm vi rộng hơn nhiều, thường yêu cầu kiến thức sâu sắc về toàn bộ chương trình giảng dạy. Do tầm quan trọng của những bài kiểm tra này đối với việc chuyển sang giai đoạn tiếp theo trong quá trình học tập, bạn bắt buộc phải sẵn sàng.

Bạn nên chuẩn bị cho kỳ thi vấn đáp quan trọng đó dựa vào giáo viên hướng dẫn. Sự thành công của bạn cũng là lợi ích của họ vì bạn góp phần nâng cao danh tiếng cho họ. Trước tiên, nói chuyện với họ để thu thập thông tin

về phạm vi của bài kiểm tra và kinh nghiệm trả lời. Hỏi về thông tin cần thiết và đề tài nghiên cứu của các giáo sư khác trong hội đồng xem họ có học thuyết yêu thích hay chủ kiến riêng nào mà bạn nên biết không. Diễn tập trả lời các câu hỏi tự đặt ra một mình bạn hoặc với các sinh viên khác. Nếu có thể, tới phòng thi trước và quan sát các chi tiết của căn phòng, ví dụ như nơi mọi người sẽ ngồi và nhiệt độ – để bạn có thể mặc quần áo phù hợp.

Nói cách khác, kiểm tra trước mọi thứ để bạn không bị ngạc nhiên khi vào thi.

Kiểm tra vấn đáp đánh giá khả năng của bạn trong việc phân tích, thu thập thông tin và phản ứng nhanh. Một vài lời khuyên sẽ giúp bạn làm điều này hiệu quả hơn. Luôn luôn lắng nghe thật kỹ câu hỏi của giáo viên để biết điều gì được yêu cầu. Nếu bạn không hiểu đầy đủ, kỹ càng câu hỏi thì hãy hỏi lại cho rõ. Khi câu hỏi đang được nhắc lại, bạn nên bắt đầu nghĩ về câu trả lời, để bạn có thể trả lời nhanh chóng có hệ thống. Nhìn thẳng vào mắt người hỏi khi đưa ra câu trả lời, nói rõ ràng và đảm bảo sử dụng chính xác các thuật ngữ chuyên ngành để thể hiện rằng bạn đã nắm vững kiến thức môn học.

Bạn phải làm gì khi giáo viên hỏi một câu mà bạn không có kiến thức về nó? Nếu bạn không có câu trả lời ngay lập tức, tốt hơn hết là nên nói điều gì đó thay vì ngồi im lặng. Hãy nói về những thông tin liên quan mà bạn biết và có thể bạn sẽ nhớ được một chuỗi kí ức dẫn bạn tới câu trả lời chính xác. Nếu bạn nghĩ ra câu trả lời cho câu hỏi trước đó

quá khó đối với bạn, thì hãy nhắc lại nó vào một thời điểm thích hợp.

Điều quan trọng nhất phải nhận ra là các bài kiểm tra vấn đáp chỉ là bài thi dưới một hình thức khác. Sự khác biệt chủ yếu giữa các bài thi viết và vấn đáp là thay vì viết bằng bút, bạn sử dụng miệng của mình để trả lời. Không có gì để bạn mất tự tin vì một bài kiểm tra vấn đáp hơn là vì bất cứ loại hình kiểm tra nào khác. Trong thực tế, kiểm tra vấn đáp thực sự có một số lợi thế so với các bài kiểm tra viết. Một lợi thế là bạn nhận được phản hồi ngay lập tức. Nếu bạn đưa ra câu trả lời không chính xác, bạn có cơ hội để sửa đổi và phát triển câu trả lời của mình. Nói chung, về cơ bản để chuẩn bị kiểm tra vấn đáp, bạn sẽ sử dụng các phương pháp học tập tương tự như trong các bài kiểm tra khác được miêu tả trong Phần 3. Chỉ cần cố gắng thư giãn, giữ cho đầu óc tỉnh táo và trông đợi một cơ hội mới.

Kiểm tra viết tổng hợp

Kiểm tra viết tổng hợp là bài kiểm tra viết tương ứng với bài kiểm tra vấn đáp mà kiến thức của bạn bao trùm toàn bộ môn học hay một khóa giảng dạy. Nhiều môn học yêu cầu kiểm tra toàn diện vào cuối học kỳ để đảm bảo chắc chắn rằng sinh viên đã đạt được mức độ hiểu biết nào đó về môn học. Điều này thường phổ biến trong các chương trình sau đại học. Ví dụ, tôi không có bất kỳ bài kiểm tra tổng hợp nào khi còn là sinh viên nhưng tôi phải làm bốn bài kiểm tra tổng hợp kéo dài cả ngày về kinh tế học như một phần yêu cầu bắt buộc cho học vị tiến sĩ khoa học của

mình. Cho dù chúng ta không thể biết mọi thứ, kiểm tra tổng hợp lại là yêu cầu đòi hỏi bạn phải biết tất cả mọi thứ.

Thật khó để dự đoán trước chính xác bạn sẽ phải đối mặt với điều gì khi làm các bài kiểm tra tổng hợp.

Có lẽ yếu tố quan trọng nhất chính là người ra đề thi. Nếu người duy nhất ra đề là giáo viên dạy môn học đó thì bạn thừa sức làm bài. Trong trường hợp này, bạn có thể sử dụng những phương pháp thông thường để chuẩn bị cho một bài kiểm tra mà tôi sẽ thảo luận trong Phần 3. Nếu như có vài người ra đề cho bài kiểm tra, thì bạn sẽ phải làm thêm một số công việc. Mỗi giáo viên nhấn mạnh một nội dung khác nhau trong bài giảng, thậm chí đối với cùng một môn học và thỉnh thoảng sử dụng những tài liệu tham khảo khác nhau. Trong trường hợp này, bạn nên nói chuyện với các giáo viên khác nhau. Họ có thể sẵn sàng cho bạn danh mục sách đọc, các thông tin về bài giảng của họ, hoặc nhiều tài liệu có ích khác.

Khi chuẩn bị cho các bài kiểm tra tổng hợp, bạn nên thử “nhìn vào cả khu rừng trước khi xem xét từng cây”. Cố gắng xác định nội dung chủ yếu xuyên suốt một vài môn học khác nhau. Không cần thiết phải mở rộng, liên hệ quá chi tiết, điều này có thể gây trở ngại cho khả năng kết hợp thông tin của bạn. Sau khi đã xác định vấn đề cốt lõi, bạn có thể bổ sung chúng với các chi tiết cụ thể. Phát triển cách nhìn nhận đúng đắn và nghĩ về các câu hỏi có khả năng được đặt ra về những vấn đề này và cách bạn sẽ trả lời chúng.

Bạn cũng nên ôn lại những bài kiểm tra tổng hợp trước đó. Nhiều khoa lưu đề thi của các kỳ thi trong thư viện như một loại tài liệu tham khảo. Bạn nên nghĩ về cách bạn sẽ trả lời những câu hỏi này, nhưng không cần thiết phải viết ra câu trả lời của bạn do câu hỏi hiếm khi xuất hiện trong các bài kiểm tra quá một lần.

Điều cần quan tâm chính về kiểm tra tổng hợp là bạn cần cố gắng thêm để đảm bảo không còn lỗ hổng nào trong kiến thức của mình. Điều này không phải là quá khó khăn, vì trong hầu hết các kỳ thi, bạn sẽ có vài tháng để chuẩn bị cho các bài kiểm tra toàn diện của mình. Lời khuyên quen thuộc về việc tránh trì hoãn ôn tập vẫn được áp dụng.

Còn một nội dung nữa cần được nói đến trong chương này. Giống như có các nguyên tắc cơ bản phải theo trước khi làm bài kiểm tra, cũng có các nguyên tắc cơ bản khác phải thực hiện trong khi làm bài. Tôi chắc chắn rằng bạn cũng đã nghe nói đến chúng, nhưng vẫn thường xuyên vi phạm. Hãy đọc cẩn thận những nguyên tắc này!

Những nguyên tắc cơ bản trong khi làm bài kiểm tra

Viết rõ ràng. Bạn nên viết một cách gọn gàng và tổ chức câu trả lời của bạn cẩn thận nhất có thể. Giáo viên của bạn sẽ hiểu câu trả lời của bạn hơn nếu bạn sử dụng lối hành văn mạch lạc và thực hành tốt những quy tắc ngữ pháp, chính tả, bố cục đoạn văn, phát triển chủ đề. Như George Orwell, tác giả người Anh đã từng lưu ý chúng ta: “Văn hay giống như một tấm kính cửa sổ”. Điều

này không quan trọng nếu bạn đang làm kiểm tra trắc nghiệm, nhưng hầu hết các bài kiểm tra trong trường đại học thường là các câu hỏi tự luận. Tôi thấy rằng mình có thể viết các bài luận gọn gàng hơn nhờ sử dụng bút chì thay vì bút mực, bởi tôi có thể quay lại và tẩy đi nhiều phần nếu tôi thay đổi suy nghĩ.

Bạn hãy đặt mình vào vị trí của giáo viên chấm thi. Chắc chắn có nhiều việc khác mà bạn muốn làm thay vì chấm điểm một lượng bài kiểm tra khổng lồ. Nó giống như là xem đi xem lại nhiều lần một bộ phim không hấp dẫn. Do chấm điểm kiểm tra là nhiệm vụ không mấy dễ chịu đối với giáo viên, nên sẽ rất có ích nếu bạn nỗ lực hết sức để làm câu trả lời của bạn dễ đọc.

Tôi vẫn còn nhớ có lần một giáo viên bảo với tôi rằng ông đã cho bài kiểm tra của tôi thêm năm điểm bởi vì tôi đã trình bày những câu trả lời quá gọn gàng. Cho dù chỉ số ít giáo viên sẵn sàng công khai thừa nhận điều này, tôi nghĩ rằng hầu hết các giáo viên hướng dẫn đều như vậy.

Nhớ rằng nếu bạn trả lời câu hỏi kiểm tra cầu thả, bạn sẽ chỉ tạo ra ấn tượng rằng bạn không biết câu trả lời đầy đủ. Các giáo viên sẽ bỏ qua nhiều chỗ, ngay cả những ý chính, trong câu trả lời của bạn nếu nó được viết bằng nét chữ không thể đọc nổi. Hãy cố gắng viết lách rõ ràng vì điều đó sẽ mang lại lợi ích đáng kể.

Xem lại bài làm của bạn. Nếu bạn đã hoàn thành việc trả lời các câu hỏi trong một bài kiểm tra mà vẫn còn thời

gian, hãy quay lại và xem các câu trả lời của bạn. Việc mắc lỗi do vội vàng là điều dễ dàng xảy ra nếu bạn viết nhanh. Thậm chí nếu bạn đã cố gắng cẩn thận, bài luận của bạn có thể vẫn mắc lỗi ngữ pháp, chính tả, xây dựng đoạn, chữ viết khó đọc v.v... Trong bài kiểm tra toán, bạn có thể mắc một sai lầm logic hoặc lỗi tính toán. Bạn có thể phát hiện ra những sơ suất này nhờ sử dụng thời gian còn lại để xem lại cẩn thận các câu trả lời của mình.

Khi bạn đọc lại câu trả lời của mình trong bài kiểm tra tự luận, hãy tự hỏi bản thân đã thực sự đưa ra câu trả lời tốt nhất hay chưa. Bổ sung câu trả lời của bạn trong quá trình xem lại. Bạn sẽ thấy rằng bạn thường nghĩ ra thêm thông tin hay ý tưởng mới nếu tạm ngừng nghĩ tới câu trả lời của mình một lúc. Hãy đảm bảo chắc chắn rằng cách diễn đạt của bạn đã thật rõ ràng. Điều này giúp cho câu trả lời của bạn có cái nhìn hoàn chỉnh, tinh tế và sẽ làm tăng điểm số của bạn.

Trong thực tế, các kỳ kiểm tra tôi đã tham gia thường xuyên có một số sinh viên hoàn thành sớm và nộp bài trước khi có tiếng chuông cuối cùng. Họ biết quá ít và không thể hoàn thành bài kiểm tra, hoặc họ quá tự tin và nghĩ rằng mình biết quá nhiều. Có lẽ họ đang cố gắng để gây ấn tượng với giáo viên và các sinh viên khác rằng họ biết nhiều bao nhiêu. Thỉnh thoảng bạn có thể nghe thấy họ bực dọc chửi bới ngoài hành lang hoặc trước giờ học tiếp theo về những thông tin họ biết nhưng lại quên viết vào bài thi.

Thật ngu ngốc khi sử dụng ít hơn lượng thời gian cho phép khi làm một bài kiểm tra. Bất cứ sản phẩm nào cũng đều có thể được làm tốt hơn với công sức nhiều hơn và bài kiểm tra không phải là ngoại lệ. Đừng nộp bài kiểm tra trước khi bạn buộc phải ra khỏi phòng thi.

Không bao giờ gian lận. Đáng nhẽ tôi không cần nhắc đến điều này, nhưng tôi phải nhắc bởi nó luôn bị vi phạm. Một vài sinh viên sử dụng “phao” trong tất cả các bài kiểm tra không cho mở sách vở và những sinh viên khác cố gắng chép câu trả lời từ bài thi của các bạn cùng lớp. Gian lận là ngu ngốc bởi bạn có thể bị phát hiện và bạn ngấm ngấm tiết lộ cho một người nào khác biết cách có câu trả lời hay hơn bạn. Nếu bạn đã làm theo quy trình của tôi, chắc chắn bạn biết nhiều như bất kỳ ai khác trong phòng thi, vì vậy hãy tin vào bản thân mình. Nếu vẫn chưa bị thuyết phục, hãy nghĩ tới hậu quả của việc bị bắt. Ngoài việc xấu hổ vì gian dối, bạn có thể phải nhận một điểm F (trượt) trong bài kiểm tra hay cả môn học, hoặc bị đuổi học nếu trường của bạn có quy định nghiêm khắc.

Thậm chí nếu bạn thành công trong việc gian lận, bạn sẽ không có được cảm giác thoải mái bởi đã không đạt được điểm số công bằng.

Như vậy, vấn đề trên đây đã kết luận một chương khá dài về “Phương pháp làm một bài kiểm tra”. Nếu bạn hiểu mọi điều tôi trình bày, giờ đây bạn đã có kiến thức để trở thành một sinh viên khôn ngoan trong thi cử – nhưng yêu

cầu không chỉ có thế. Để làm được như vậy, bạn phải thực hành những nguyên tắc này. Như Publilius Syrus, triết gia La Mã đã nói từ hai nghìn năm trước: “Thực hành là người thầy hướng dẫn tốt nhất”.

Nguyên tắc hai

một sinh viên khôn ngoan trong thi cử liệt các phương pháp làm nhiều dạng bài kiểm tra khác nhau và liên tục thực hành chúng.

3

Phương pháp viết bài luận cuối kỳ

Giờ đây bạn đã biết một vài điều về nghệ thuật đọc và suy nghĩ, hãy tập trung vào nghệ thuật viết.

Cũng như nói, viết cần thiết đối với xã hội như một hình thức truyền đạt thông tin. Các hoạt động hàng ngày của chúng ta liên quan tới việc viết ở nhiều hình thức như viết thư cho bạn bè, tin nhắn cho người thân, báo cáo về công việc được giao trong trường học hay một bản ghi nhớ công việc. Trong thế giới kinh doanh, việc truyền đạt thông tin diễn ra ở dạng viết nhiều hơn là dạng nói, và có mục đích cung cấp hồ sơ về giao dịch, hợp đồng trong thời gian lâu dài.

Thử nghĩ về việc viết lách trong một phút. Bạn có thể nhớ được một ngày trong đời mình mà không viết bất cứ thứ gì? Chắc chắn là không.

Viết là hình thức quan trọng nhất của việc trao đổi thông tin mà bạn sẽ thực hiện với các giáo viên của mình

trong trường đại học. Đó là phương tiện trao đổi thông tin chủ yếu trong tất cả môn học của bạn. Điểm số của bạn trong một môn học phần lớn được quyết định bởi những điều bạn viết trong các bài kiểm tra. Hơn nữa, nhiều môn học có giao bài tập viết dưới dạng tiểu luận, báo cáo, phê bình sách. Khi bạn là sinh viên, sau việc đọc, viết sẽ yêu cầu nhiều thời gian của bạn hơn bất cứ hoạt động nào khác.

Trong các bài viết khác nhau được giao trong trường đại học, bài kiểm tra hết môn là một trong những bài quan trọng nhất – và cũng là một trong những nỗi phiền hà, vất vả lớn nhất đối với sinh viên. Một bài viết dài có thể chiếm một phần ba hoặc hơn nữa trong điểm tổng kết của bạn. Bạn chắc chắn đã biết nhiều sinh viên, có lẽ bao gồm cả bạn, đã tránh phải học môn nào đó bởi nó yêu cầu làm bài kiểm tra cuối kỳ. Nhiều sinh viên không thích bài viết hết môn bởi chúng đòi hỏi khối lượng công việc lớn và thời gian dài để hoàn thành – thời gian có thể được sử dụng để nghiên cứu tài liệu các môn học khác, hoặc hưởng thụ các hoạt động thư giãn, giải trí. Và thậm chí nếu bạn bỏ thời gian và công sức viết bài luận hết môn, cũng không có gì đảm bảo rằng nó sẽ thành công. Như Aldous Huxley, nhà phê bình người Anh đã nhận xét: “Một cuốn sách dở và một cuốn sách hay đều tốn công sức viết ra như nhau”.

Tại sao giáo viên lại đặt sinh viên vào những khó chịu của việc phải viết một bài luận cuối kỳ? Có phải nó được sắp xếp như một sự trừng phạt có chủ định? Không, đó chắc chắn là thái độ nhìn nhận sai lầm.

Giáo viên của bạn biết rằng viết một bài luận là cách giúp bạn phát triển các kỹ năng sẽ cần đến trong cuộc sống sau này, bất kể bạn làm việc trong ngành nghề nào. Viết một bài luận yêu cầu bạn xem xét chi tiết một chủ đề cụ thể. Bạn phải chứng minh rằng mình biết cách sử dụng các phương pháp phù hợp để nghiên cứu tỉ mỉ vấn đề. Bạn cũng sẽ phải biết cách sử dụng các nguồn tài liệu khác nhau trong thư viện để thu thập thông tin liên quan đến chủ đề. Tiếp theo, bạn phải sắp xếp và tổng hợp những thông tin này để phục vụ cho đề bài. Sau cùng, bạn phải trình bày những phát hiện của mình trong một bài luận được viết hấp dẫn và có dẫn chứng cẩn thận. Đây là những bước cơ bản mà một học giả phải tuân thủ để viết một cuốn sách hoặc một bài báo và cũng là những trình tự mà nhà nghiên cứu trong bất cứ lĩnh vực nào phải đi theo khi xem xét đề tài nào đó.

Một lý do khác khiến giáo viên giao cho sinh viên viết các bài luận là để có nhận xét độc lập khác về các năng lực của sinh viên. Do một số sinh viên đạt kết quả thấp trong các bài kiểm tra trên lớp với thời gian hạn hẹp, bài luận sẽ tạo cho họ cơ hội thể hiện khả năng của mình dưới hình thức khác.

Vậy bạn vừa được giao nhiệm vụ phải viết bài luận của một trong các môn học. Bạn sẽ tiến hành như thế nào đây?

Chọn một chủ đề. Nhiệm vụ đầu tiên là chọn chủ đề cho bài luận. Do bạn sẽ phải bỏ ra rất nhiều thời gian, công sức thực hiện các nghiên cứu cho bài luận, bạn nên lựa chọn một chủ đề làm bạn hứng thú. Sự lựa chọn của bạn có thể

là lĩnh vực mà bạn luôn yêu thích hoặc những chủ đề hấp dẫn đã được thảo luận trên lớp. Nếu giáo viên hướng dẫn đã giao sẵn một đề tài, thì rõ ràng bạn không còn bất cứ lựa chọn nào, tuy nhiên hầu hết giáo viên hướng dẫn cho phép sinh viên được tự do lựa chọn. Hãy cố gắng giới hạn đề tài của bạn vào phạm vi nội dung tương đối cụ thể, bởi việc nghiên cứu sẽ không dễ dàng nếu nó quá rộng. Tránh các đề tài chung chung, mập mờ hoặc còn đang tranh cãi và không thể giải quyết được trong không gian và thời gian bạn có để viết bài luận. Nếu ngay từ đầu bạn đã gặp khó khăn trong việc giới hạn đề tài, hãy chọn một đề tài chung chung nhưng nhớ thu hẹp nó trong quá trình nghiên cứu.

Chọn một đề tài hay đặc biệt quan trọng khi viết luận văn thạc sĩ hoặc luận án tiến sĩ. Cân nhắc khối lượng công việc đòi hỏi, bạn nên chọn một chủ đề mà bạn thấy cực kỳ lý thú và có khả năng tạo nên đóng góp đáng kể. Bạn phải cảm thấy rằng chủ đề có đóng góp quan trọng, nếu không, hãy chọn một chủ đề khác.

Bạn nên cố gắng phát triển các câu hỏi cụ thể và nhận dạng những vấn đề liên quan mà bạn muốn đưa vào bài luận của mình. Viết chúng ra một tờ giấy. Chúng có thể còn khái quát ở thời điểm này, nhưng ít nhất chúng cung cấp một điểm khởi đầu cho việc tổ chức các ý khi bạn thực hiện nghiên cứu.

Thực hiện việc nghiên cứu của bạn. Giờ đây bạn đã biết câu hỏi và vấn đề liên quan, bạn sẽ thực hiện nghiên cứu của mình như thế nào?

Giáo viên của bạn là nguồn thông tin đầu tiên và quan trọng nhất cho việc tìm kiếm các tài liệu. Một số tên tài liệu chắc chắn đã được liệt kê trong đề cương môn học của bạn. Nếu bạn cần các nguồn tài liệu bổ sung, hãy đề nghị giáo viên hướng dẫn giới thiệu thêm các cuốn sách và bài báo khác liên quan đến đề tài của bạn. Mỗi nguồn tài liệu đều có phần tài liệu tham khảo cung cấp cho bạn chỉ dẫn để tìm thêm các tài liệu khác.

Bạn cũng nên sử dụng nguồn tài liệu trong thư viện để thu thập thêm các tài liệu tham khảo khác. Khi bạn tìm kiếm trong thư mục của các cuốn sách và tài liệu đã biết, bạn có thể xác định vị trí các thư mục khác dường như liên quan tới đề tài của bạn. Một phương pháp hiệu quả hơn cho việc xác định vị trí nguồn tài liệu là sử dụng hệ thống tìm kiếm theo thư mục được số hóa, nếu trong thư viện của bạn có một hệ thống như vậy. Sử dụng vài từ khóa, hệ thống này giúp xác định thêm các cuốn sách và bài báo không chỉ trong thư viện của bạn mà còn ở các thư viện khác nữa. Nhiều hệ thống loại này cung cấp một nguồn dữ liệu hữu ích, chứa đựng những phần tóm tắt sơ lược nội dung sách giúp bạn quyết định xem nguồn tài liệu nào liên quan tới đề tài của mình. Nói chung, bạn nên lên kế hoạch sử dụng những nguồn tài liệu khác nhau trong thư viện, bao gồm các cuốn sách, tạp chí, từ điển bách khoa, sách tham khảo và cả những người thủ thư nếu cần thiết.

Khi bạn xem xét những nguồn tài liệu này, sử dụng các phương pháp được thảo luận trong phần “Phương pháp

đọc một cuốn sách” để quyết định nguồn tài liệu nào liên quan tới đề tài của bạn. Bằng việc đọc lướt qua mục lục, phần giới thiệu và các tiêu đề, bạn sẽ không mất nhiều hơn vài phút để đưa ra quyết định.

Nếu một tác phẩm liên quan tới đề tài của bạn, khi đọc nó hãy ghi chú lại thật cẩn thận. Mục tiêu là ghi lại những thông tin liên quan chứ không phải mọi thứ mà bạn đọc được. Nếu bạn đọc một thứ gì đó mà bạn muốn trích dẫn lại, thì hãy định vị nó một cách rõ ràng với các dấu ngoặc kép và kiểm tra lại xem bạn đã viết ra chính xác chưa. Một vài người ghi chú lại nguyên văn từ những cuốn sách họ đang đọc và diễn đạt những suy nghĩ theo cách viết của họ khi viết luận văn. Tôi thích diễn giải các suy nghĩ của tác giả theo lời văn của mình trong khi ghi chú lại hơn bởi theo cách đó thông tin có ý nghĩa hơn đối với tôi. Cho dù bạn đang trích dẫn hay diễn đạt lại suy nghĩ của một người khác, bạn sẽ cần phải chú ý đến các thông tin liên quan cho tham khảo và trích dẫn. Cần đảm bảo rằng bạn đã ghi lại những thông tin thư mục có liên quan, như tiêu đề sách, tên tác giả, nhà xuất bản, địa điểm và thời gian nó được xuất bản và số trang. Sẽ mất rất nhiều thời gian và chẳng thú vị gì nếu sau này bạn phải tìm kiếm lại những chi tiết đó.

Mọi người dường như có cách riêng của mình để ghi lại thông tin trong suốt giai đoạn nghiên cứu. Vài cá nhân sử dụng hệ thống phiếu ghi nhớ, hoặc phiếu thư mục tỉ mỉ, ví dụ như những thẻ 7x12 cm ghi các thông tin thư mục và các phiếu lớn hơn để ghi chú. Một vài người ghi lại thông

tin liên quan vào băng ghi âm và sau đó viết nó ra. Những người khác, giống như bản thân tôi, ghi lại thông tin vào một quyển vở đơn giản khi thực hiện nghiên cứu của mình. Việc bạn sử dụng cách nào không quan trọng, chỉ cần bạn thấy thoải mái và có thể sử dụng nó có hệ thống. Một gợi ý đáng lưu tâm là chỉ nên viết trên một mặt giấy bởi sẽ dễ dàng hơn khi trải mọi thứ ra để xem bạn có gì. Mọi thứ có thể trở nên rất lộn xộn và khó hiểu nếu bạn viết trên cả hai mặt giấy.

Việc đọc mở rộng là rất quan trọng nếu bạn đang đưa ra một vài ý tưởng mới từ tổng hợp của các nguồn khác nhau. Một nghiên cứu tốt thể hiện rằng bạn không chỉ đã nắm được vấn đề mà còn đang cố gắng đưa ra vài ý kiến mới mẻ.

Nói dễ hơn là làm đúng không? Vâng, đúng là như vậy. Nhưng ít nhất bạn có thể tạo ra một động lực khuyến khích suy nghĩ sáng tạo.

Suy nghĩ sáng tạo bao gồm một vài giai đoạn. Giai đoạn đầu tiên là nắm bắt yêu cầu câu hỏi. Giai đoạn tiếp theo là tích lũy kiến thức về câu hỏi. Đây là điều bạn có thể làm được khi đọc những tài liệu liên quan đến chủ đề bài luận của bạn. Giai đoạn tiếp theo là nghĩ kỹ và áp dụng các vấn đề bên trong trí não của bạn. Trí tuệ tinh táo của bạn sẽ không làm việc nhưng trí tuệ tiềm thức sẽ bận rộn với việc nêu lên những cách tiếp cận và giải pháp mới cho vấn đề. Một ngày nào đó, một ý tưởng sáng suốt tài tình sẽ “nảy ra trong đầu bạn”. Tất cả những gì bạn cần làm bây giờ là so sánh nó với câu hỏi đặt ra ban đầu để xem nó có phải là giải pháp tốt không.

Ghi lại “những viên đá quý tri thức” này, vì chúng cũng thường xuyên biến mất nhanh như khi chúng đến vậy.

Khi bạn thực hiện nghiên cứu của mình, câu hỏi ban đầu của bạn dường như đã thay đổi, hoặc ít nhất trở nên cụ thể hơn. Điều đó hoàn toàn tự nhiên, bởi nêu lên những câu hỏi cụ thể trước khi thực hiện nghiên cứu là không thể. Bước tiếp theo là áp đặt một số cấu trúc lên số tài liệu mà bạn đã thu thập được.

Phác thảo đề cương. Đề cương sẽ giúp bạn sắp xếp các suy nghĩ và phát triển ý tưởng để viết một bài luận hay. Như chính trị gia người Anh Edmund Burke đã lưu ý: “Trật tự tốt là nền tảng của mọi điều tốt đẹp”.

Khi bạn thực hiện nghiên cứu của mình, bạn sẽ nhận ra rằng thông tin có thể được nhóm lại theo các khuôn mẫu logic. Việc xếp nhóm có thể theo thứ tự thời gian, địa lý, hay đánh số thứ tự theo mức độ quan trọng hoặc phức tạp. Bạn sẽ xem xét các cách sắp xếp này rõ ràng hơn nếu chúng được trình bày trong một đề cương.

Chúng ta đã học cách để thiết kế một đề cương từ những năm đầu tiên đi học. Tiêu đề của bài luận sẽ xuất hiện trên tiêu đề của đề cương. Các chủ đề chính được xếp theo chữ số La Mã và các chủ đề phụ được định rõ bởi chữ cái in hoa, lùi vào dưới chủ đề chính. Cũng có thể chia nhỏ hơn nữa các chủ đề phụ, bằng cách sử dụng chữ số Ả rập, chữ cái nhỏ và nhiều cách khác nữa, cùng với mức độ lùi vào thích hợp. Khi được tổ chức theo khuôn mẫu này, đề

cương có tác dụng như một kế hoạch chi tiết và trình bày các suy nghĩ của bạn theo mô hình. Đề cương giúp bạn nhìn nhận rõ ràng cách sắp xếp các kiến thức/tài liệu, để kiểm tra mức độ cân bằng giữa các chủ đề chính và phụ, để kiểm tra sự lặp lại, mâu thuẫn và để tạo điều kiện cho việc phát triển, thể hiện các ý tưởng mới.

Sau khi bạn đã phác thảo đề cương, điều đôi khi rất tốn thời gian, hãy dẫn lại tất cả các ghi chép từ việc đọc tài liệu của bạn vào các phần cụ thể của bản đề cương. Nói theo cách khác, viết số hoặc chữ của từng chủ đề chính/phụ đã nêu trong bản đề cương lên các trang ghi chép tương ứng. Điều này phát triển mối liên hệ để kết nối tất cả thông tin lại cùng nhau. Giờ đây, bạn đã sẵn sàng để:

Viết bản nháp đầu tiên của bạn. Bắt đầu viết như thế nào? Ngồi xuống bàn hay trước chiếc máy tính của bạn, lấy đề cương và các ghi chú ra, đặt trước mặt vài tờ giấy trắng và bắt đầu viết.

Phần mở đầu hay lời giới thiệu rất quan trọng do nó là nơi bạn sẽ phát biểu chủ đề trung tâm của mình và cố gắng khuyến khích người đọc tiếp tục đọc. Bạn nên tránh những lời giới thiệu dài dòng bởi nếu bạn thành công, người đọc của bạn sẽ không nóng lòng đi vào tác phẩm.

Lời giới thiệu ngắn không có nghĩa là nó dễ viết. Như Blaise Pascal, triết gia người Pháp, đã nói: “Điều quan trọng nhất trong kết cấu một tác phẩm là biết điều gì phải đặt lên đầu tiên”. Rất khó viết lời mở đầu sao cho thỏa mãn các yêu

cầu của lời giới thiệu hay. Tôi muốn khuyến khích bạn ngay từ đầu hãy viết ra điều gì đó, thậm chí nếu bạn có phải viết đi viết lại nó vài lần. Chỉ ít, việc này cũng cho bạn thêm thời gian để thử nghiệm nhiều cách tiếp cận khác nhau.

Để viết đoạn giữa hay thân bài luận của bạn, tất cả những điều bạn cần làm là liên kết ghi chép của mình vào đề cương. Các chủ đề chính trong đề cương trở thành các chương hoặc tiêu đề chính của bài luận. Các chủ đề phụ trong đề cương trở thành tiêu đề phụ bên trong các chương hoặc tiêu đề chính. Các ghi chép từ việc đọc của bạn bổ sung vào phần thân bài luận dưới các tiêu đề này. Đảm bảo rằng tiêu đề chính và phụ tách biệt và thể hiện đúng trình tự thứ bậc.

Khi bạn viết bài luận của mình, hãy nhớ những điều cơ bản của việc xây dựng đoạn tốt. Câu đầu tiên hoặc thứ hai, như câu chủ đề, phát biểu ý tưởng chính của đoạn văn. Các câu khác minh họa hoặc ủng hộ ý tưởng đó qua việc sử dụng cơ sở lập luận, các ví dụ, số liệu thống kê... Người đọc của bạn sẽ tìm kiếm các chứng cứ chắc chắn để ủng hộ phát biểu của bạn. Các đoạn văn nên trình bày logic để phát triển chủ đề. Nhớ thêm vào phần chuyển ý giữa các đoạn văn để phần trình bày được trôi chảy. Hơn nữa, thay đổi độ dài các đoạn và câu trong đoạn để bài viết của bạn không bị đơn điệu.

Tôi khuyên bạn nên tham khảo cuốn sách giáo khoa *English I* của bạn để có thêm chỉ dẫn chi tiết về nguyên tắc cơ bản của việc viết hay.

Sau cùng, phần kết thúc bài luận sẽ là phần tổng kết những phát hiện chính của bạn, nên tham khảo ngược lại phần lời giới thiệu và trả lời ngắn gọn những câu hỏi quan trọng đã nêu ra. Phần kết luận nên tổng kết đóng góp của bài luận và mở ra ảnh hưởng của nó và nhu cầu, định hướng cho nghiên cứu tiếp theo.

Thử viết bản nháp đầu tiên cho bài luận của bạn cẩn thận để giảm bớt thời gian sửa lại trong tương lai. Theo dõi kết cấu bài viết trong cấu trúc các đoạn, câu và cả chính tả. Trích dẫn ở những nơi thích hợp. Bạn sẽ thấy rằng viết với tốc độ tương đối nhanh sẽ tạo ra giọng văn trôi chảy, mượt mà hơn. Nếu trong quá trình viết, bạn tìm ra cách tốt hơn để thể hiện các ý kiến của mình, hãy chỉnh sửa lại để cương.

Sau khi hoàn thành bản nháp đầu tiên, bạn hãy để yên nó trong một thời gian. Khoảng thời gian này thường giúp bạn có thêm những ý tưởng mới hoặc các phương pháp tiếp cận để củng cố cách trình bày của mình. Giờ đây bạn sẵn sàng để:

Viết bản thảo cuối cùng của bạn. Cho dù bản nháp đầu tiên của bạn có thể rất tốt, bạn không ngờ sẽ tìm thấy nhiều lỗ hổng khi duyệt lại nó kỹ càng một ngày nào sau đó. Thậm chí các nhà văn thành công thỉnh thoảng cũng thấy khó viết những đoạn văn tinh tế. Dale Carnegie, tác giả của một trong những cuốn sách best seller, thường nói: “Kiếm ra một triệu đô-la dễ hơn là thêm một thành ngữ vào tiếng Anh”. Và Carnegie chắc biết rằng, bởi cuốn sách của ông, *Đắc nhân tâm* (How to Win Friends and Influence People), đã được

bán ra hàng triệu bản và kiếm được hàng triệu đô-la – thay vì việc tìm thêm một thành ngữ vào trong ngôn ngữ.

Cho dù nhiều nhà văn không thích viết lại, nhưng việc này chính là để tạo ra sự khác biệt giữa một tác phẩm thô và tác phẩm tinh tế. Nó giống quá trình người nghệ sĩ vẽ tranh. Người nghệ sĩ sử dụng lớp sơn đầu tiên tạo ra hình dáng cơ bản, ví dụ như các ngọn núi và con sông. Dù chúng ta có thể nhận ra hình thù ở giai đoạn này, nhưng bức vẽ chưa hoàn thành. Lớp sơn thứ hai đi vào chi tiết và quá trình liên tục lặp lại cho tới khi bức vẽ khắc họa được những hiệu ứng mà người nghệ sĩ mong muốn.

Như vẽ một bức tranh, bạn có lẽ phải viết đi viết lại bài luận của mình nhiều lần cho tới khi hài lòng với kết quả. Trong suốt quá trình, bạn sẽ bớt các đoạn không cần thiết, làm ngôn ngữ sắc bén hơn, tăng độ trôi chảy của các ý, trau chuốt lại lời giới thiệu và kết luận,... Nếu bạn tiến hành nghiêm túc giai đoạn này, cục tẩy sẽ hoạt động tích cực như bút chì của bạn vậy. Để đạt tới tác dụng mong muốn, bạn có thể xé nát phiên bản cũ và viết lại một bản mới nếu cần thiết. Tại sao chúng ta bỏ ra nhiều công sức đến vậy? Samuel Johnson đã cho ta một lý do hợp lý từ hơn 200 năm trước: “Điều gì viết ra mà không cần nỗ lực, nói chung, chẳng được đón nhận nồng nhiệt”.

Làm theo các quy tắc văn phạm cơ bản. Cho dù bạn đã viết một bản phân tích sáng sủa, bài luận của bạn sẽ không mấy hiệu quả nếu bạn không tôn trọng triệt để các quy tắc văn phạm cơ bản. Viết bản thảo của bạn trên một mặt giấy

trắng tiêu chuẩn và chứa lề đủ rộng trên bốn cạnh giấy. Sử dụng các quy tắc thích hợp cho việc trích dẫn và nêu tên tài liệu tham khảo, kiên định làm theo những quy tắc này trong toàn bộ bài luận. Cửa hàng sách trong trường đại học của bạn thường có một số sách hướng dẫn văn phạm sẽ trình bày những quy tắc này. Một trong các cuốn sách thường được biết đến là *Sách hướng dẫn viết luận văn dành cho sinh viên đại học* (Student's Guide for Writing College Papers) của Kate L. Turabian.

Một vài giáo viên có nguyên tắc của riêng họ cho bài luận. Nếu giáo viên yêu cầu bạn chỉ được đặt chú thích ở dưới mỗi trang thay vì ở cuối bài viết thì hãy làm theo như vậy. Nếu giáo viên thích một định dạng cho trước để ghi tham khảo, hãy tuân thủ. Đây là những sự nhượng bộ nhỏ từ phía bạn, nhưng có thể có ảnh hưởng đáng kể đối với điểm số.

Bắt đầu viết bài luận từ sớm. Cho tới thời điểm này, rõ ràng bạn sẽ cần bắt đầu thực hiện bài luận cuối khóa của mình sớm nhất có thể để hoàn thành tất cả các bước tôi đã phác thảo ra. Không có bất cứ quy tắc cố định nào về lượng thời gian nên dành cho mỗi bước trên. Như là một quy tắc chung nhất, tôi khuyên bạn nên dành một nửa thời gian của mình cho việc chọn đề tài, phát triển các câu hỏi liên quan và thực hiện nghiên cứu theo nhiều nguồn tài liệu tham khảo khác nhau. Sử dụng nửa thời gian còn lại phác thảo đề cương, bản thảo đầu tiên và bản thảo cuối cùng. Nếu bạn không bắt đầu thực hiện bước đầu tiên ngay sau khi được giao đề tài, thì bạn sẽ có ít thời gian hơn để hoàn

thành các bước khác. Bạn sẽ cần toàn bộ thời gian của mình nếu bạn suy nghĩ sáng tạo, nêu lên những ý tưởng mới và viết lại bài luận của mình tinh tế, sắc sảo hơn.

Nhiều sinh viên trì hoãn việc viết bài luận. Tôi là một trong những người phạm lỗi này nhiều nhất. Nhiều người dồn lại công việc của họ vào cuối học kỳ khi họ còn rất nhiều bài vở để thi cử. Họ trở nên gò bó về thời gian và hậu quả là coi toàn bộ quá trình làm bài luận như sự bắt buộc.

Tôi biết nhiều sinh viên đã không thể hoàn thành khóa học của họ bởi họ không thể hoàn thành bài luận trước khi kết thúc học kỳ. Nhiệm vụ không hề trở nên dễ dàng trong thời gian về sau.

Nếu bạn bắt đầu viết bài luận của mình sớm, bạn sẽ cảm thấy thoải mái. Thật hồ hởi khi nâng cao kiến thức của bạn về một chủ đề, phát triển vài ý tưởng mở rộng kiến thức và thể hiện chúng theo lời lẽ của bản thân bạn.

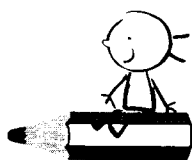
Hãy nhớ rằng – cho dù bạn phải dành một khoảng thời gian lớn để viết một bài luận xuất sắc – đó là cách đầu tư tốt sẽ đem lại lợi ích cho bạn về sau.

Nguyên tắc ba

để viết một bài luận hay: lựa chọn đề tài, phát triển các câu hỏi liên quan, thực hiện nghiên cứu, phác thảo đề cương, sau đó viết và viết lại nếu cần thiết.
Bắt đầu càng sớm càng tốt!

Phần III

Quy trình để đạt toàn điểm 10

Tổng quan về quy trình

*G*iao dục đã được chú trọng từ thời Hy Lạp cổ đại và hiện sẵn có vô số tài liệu hướng dẫn học tập, vậy sao tôi lại đưa ra được một quy trình học tập mới? Các phát minh thường không phải là sự khám phá ra cái gì đó mới mẻ mà hay là sự kết hợp lại của những điều cũ, “làm cho những thứ quen thuộc trở nên mới lạ”. Bạn sẽ không ngạc nhiên khi nhận ra trong quy trình 10 bước được coi là những mẹo để học tập tốt của tôi, có nhiều bước bạn đã từng nghe nói đến trước kia.

Nét độc đáo đáng chú ý là ở chỗ chúng được kết hợp lại thành hệ thống hợp nhất để chỉ ra chính xác bạn cần làm gì để trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10.

Hãy nhìn vào cốt lõi quy trình của tôi, bạn sẽ thấy mọi điều thật đơn giản: các giáo viên chỉ kiểm tra sinh viên những kiến thức rõ ràng đã được học trong các bài giảng hay thảo luận trên lớp. Tôi đã tìm ra rằng nguyên tắc này luôn luôn đúng với bất kỳ giáo viên hay môn học nào. Họ

cảm thấy không công bằng khi hỏi sinh viên những kiến thức chưa dạy. Một vài cuốn sách về phương pháp học tập khác dường như cũng nhận ra nguyên tắc cơ bản này nhưng lại không trình bày chi tiết.

Tại sao các giáo viên thực hiện nguyên tắc này? Hãy nghĩ về điều đó trong một phút. Tất cả các giáo viên đều muốn có ảnh hưởng riêng đối với bạn.

Giáo viên hướng dẫn của bạn đã bỏ ra một phần cuộc đời để học tập và nắm bắt những điều cốt lõi của môn học. Giáo viên hướng dẫn mang trọn vẹn cả chiều rộng và chiều sâu kiến thức của mình vào các bài giảng trên lớp. Họ sử dụng bài giảng để minh họa phương pháp và cách tiếp cận họ thấy là hiệu quả nhất để hiểu được một môn học. Nội dung của các bài giảng không chỉ là cách để hiểu môn học mà theo giáo viên thì đó còn là cách tốt nhất. Sau thời gian rất dài nghiên cứu một môn học, giáo viên thực sự hiểu rõ cách nào tốt nhất! Nếu bạn hiểu mọi thứ trình bày trong bài giảng, giáo viên hướng dẫn sẽ có ấn tượng rằng chỉ trong một học kỳ bạn đã nắm được nội dung cốt lõi của môn học mà họ mất cả cuộc đời để tích lũy. Điều đó sẽ mang lại cho bạn điểm 10 trong các bài kiểm tra!

Đọc đến đây, một vài người chắc chắn đang nghĩ khẳng định của tôi không chặt chẽ vì họ chứng tỏ được rằng đã bị kiểm tra những kiến thức chưa được nhắc đến. Điều này có thể vẫn xảy ra nhưng nó là một việc cực kỳ hiếm. Nếu các giáo viên có ý định kiểm tra sinh viên về những kiến thức không giảng trên lớp, họ sẽ thường lưu ý trước về dự định

đó. Điều có khả năng xảy ra hơn là những kiến thức đó đã được trình bày hoặc thảo luận trên lớp nhưng sinh viên đã lơ là không nghe hoặc nắm bắt nó. Nhiều nghiên cứu khoa học đã chỉ ra rằng loài người không phải là động vật lắng nghe tốt. Chúng ta chỉ giữ lại được một phần nhỏ những kiến thức được giới thiệu đến mình.

Đôi khi tôi từng nghĩ rằng giáo viên hướng dẫn đang kiểm tra kiến thức bên ngoài môn học. Nhưng khi xem lại vở ghi của mình hoặc thảo luận với các bạn khác trong lớp, tôi phát hiện ra rằng các kiến thức đó thực sự đã được trình bày trên lớp.

Nếu bạn đồng ý với nhận định của tôi, thì tôi có thể chỉ cho bạn một quy trình tổng hợp đơn giản cho phép bạn đào sâu và nắm vững hầu như tất cả kiến thức đã giảng trên lớp. Khi bạn có thể chắc chắn rằng từ bây giờ bạn đã là một người học chủ động thì quy trình của tôi bao trùm mọi thứ từ việc chọn lựa môn học cho tới việc đạt điểm 10 trong môn học đó. Tôi đã áp dụng quy trình này vào các môn học khác nhau, ở bậc đại học cũng như sau đại học. Tôi có thể đảm bảo với bạn rằng nó hiệu quả! Tôi sẽ phân chia quy trình của tôi thành 10 bước giúp bạn dễ dàng thực hiện và cũng dễ dàng nhớ để sau này nhắc lại cho những người khác.

1

Lên kế hoạch học tập

Khi vào đại học, bạn nên tạo dựng một “kế hoạch mới và độc đáo” cho chương trình học tập của mình.

Điều đầu tiên bạn cần làm khi vào giảng đường đại học là quyết định chuyên ngành học của mình. Vài người dường như đã định hướng lĩnh vực chuyên sâu mà họ theo đuổi từ khi còn nhỏ. Những người khác, giống như bản thân tôi, biết lĩnh vực đại cương mà họ muốn học, nhưng ban đầu không quyết định được chuyên ngành cụ thể nào. Nhiều người thay đổi chuyên ngành của họ vài lần trong suốt mấy năm học đại học. Điều này rất mất thời gian bởi mỗi lĩnh vực khác nhau có yêu cầu khác nhau và bạn phải kéo dài thời gian trong trường đại học.

Nếu bạn vẫn do dự về ngành học, thì tôi có vài lời khuyên có thể giúp ích. Nhân tố quan trọng nhất là chọn ngành học sẽ cho phép bạn có cơ hội làm một nghề mà

bạn ham thích. Theo tôi, những nghề được ưa thích nhất là những nghề bạn có hứng thú khi làm và có thể hưởng một mức lương cao. Lương là một mẫu số chung mà chúng ta đều thừa nhận, nhưng nghề nghiệp mà chúng ta thích thì lại là biến số thay đổi từ cá nhân này sang cá nhân khác, giống như “một loại thực phẩm đối với người này có thể là chất gây dị ứng với những người khác”. Bạn nên bắt đầu nghĩ về công việc bạn muốn theo đuổi sau khi tốt nghiệp, bởi bạn sẽ cần học chuyên ngành thích hợp để có thể làm việc trong ngành nghề đó.

Nếu bạn may mắn tìm được việc làm trong mùa hè khi còn là sinh viên, thì ít nhất bạn sẽ có vài ý tưởng về những đòi hỏi trong công việc. Thật không may mắn, hầu hết các công việc trong kỳ nghỉ hè được trả lương thấp, không hấp dẫn. Bạn có thể tìm hiểu về việc làm khi nói chuyện với những người đã đi làm hoặc những người bạn quen trong một lĩnh vực công việc cụ thể. Thậm chí, nếu bạn thiếu kinh nghiệm thực tế và không được chia sẻ từ người khác về việc làm, còn có các cách khác để thu thập thông tin.

Nếu bạn không thể quyết định chuyên ngành cụ thể, thì ít nhất hãy cố gắng quyết định lĩnh vực học tập đại cương. Trong vài chương trình đào tạo có rất nhiều sự linh động cho hai năm đầu tiên. Bạn hoàn thành một vài yêu cầu chung cần trong bất kỳ lĩnh vực nào. Như vậy, sau này bạn có thể quyết định chọn chuyên ngành mà không lãng phí sự đầu tư vào các môn học cụ thể.

Khi lần đầu tiên bước chân vào trường đại học, bạn nên tự đánh giá về năng lực và hạn chế của bản thân với tư cách là một sinh viên. Hãy thẳng thắn với chính mình về những môn học bạn cảm thấy khó và về điểm yếu trong các kỹ năng cơ bản.

Nếu bạn cảm thấy các kỹ năng cơ bản của mình – ví dụ như đọc, hiểu và viết không tốt – thì có lẽ bạn nên tham gia lớp học đặc biệt trong một phòng thí nghiệm rèn luyện các kỹ năng đọc và học tập (nếu may mắn có một lớp như vậy trong trường đại học của bạn). Những phòng thí nghiệm này có máy rèn luyện cho bạn đọc nhanh hơn, kiểm tra khả năng nhận thức của bạn qua một loạt câu hỏi về những điều bạn đã đọc. Cũng có những đoạn văn bản được thiết kế để mở rộng vốn từ, tăng khả năng hiểu và nâng cao các kỹ năng học tập của bạn. Thật là ngốc nghếch nếu không tận dụng những dịch vụ này, thậm chí ngay cả khi bạn đã là sinh viên loại khá. Tôi đã theo một trong những khóa học này khi còn là sinh viên đại học và nó đã tăng cường đáng kể các kỹ năng cơ bản của tôi.

Trong việc quyết định môn tự chọn, tôi đặc biệt khuyến khích bạn chọn các môn học yêu cầu kỹ năng viết. Như tôi đã lưu ý từ trước, hầu hết mọi người đều thiếu những kỹ năng viết cơ bản. Một điều chắc chắn là: kỹ năng viết tốt sẽ giúp bạn thể hiện bản thân trong bài kiểm tra luận của tất cả môn học và sẽ giúp bạn dễ dàng vượt qua chương trình ở đại học.

Trong việc lập thời gian biểu cho các lớp học, điều quan trọng là sắp xếp lịch học theo trình tự hợp lý. Nhiều môn

học yêu cầu kiến thức từ các môn thời phổ thông. Điều này tương tự với việc xây dựng một ngôi nhà – bạn cần có nền móng vững chắc trước khi xây các bức tường lên. Trong đề cương bài giảng mỗi môn học ở bậc đại học thường chỉ ra điều kiện tiên quyết cho việc tham dự môn học đó. Tuy nhiên, có lẽ đó là những yêu cầu tối thiểu chứ chưa phải là tất cả những điều bạn cần chuẩn bị. Hỏi nhân viên tư vấn, giáo viên hay các sinh viên khác về những chuẩn bị cần thiết cho các môn học là một ý kiến hay.

Nếu thiếu tự tin trong một nội dung học cụ thể, bạn nên bắt đầu môn học đó ở cấp độ đơn giản hơn. Điều này áp dụng cho những người đã đi làm quay lại trường đại học sau nhiều năm. Thậm chí, việc trước đây bạn học tốt đại số không hoàn toàn có nghĩa là bạn sẵn sàng để học tốt môn tích phân. Bằng việc học các môn học đơn giản trước, bạn sẽ xây dựng nền móng kiến thức vững vàng để sau này dễ dàng nắm bắt các môn học phức tạp. Nếu bạn đăng ký một môn học quá khó, đừng ngỗ nghịch và cố gắng nghe giảng. Hãy khiêm tốn một chút và tìm môn học phù hợp với mức độ kiến thức hiện tại của bạn. Như Khổng Tử đã từng nói: “Biết thì nói là biết, không biết thì nói là không biết, ấy chính là biết vậy”.

Bạn cần phải đặc biệt chú ý khi lựa chọn môn học tự chọn. Nếu trường của bạn cho phép các môn tự chọn chỉ cần đủ điểm qua chứ không tính điểm thì bạn có thể phiêu lưu mà không sợ nguy hiểm cho điểm trung bình của mình.

Tôi khuyên các bạn nên tránh các lớp học qua truyền hình nếu có thể. Các lớp học loại này rất phổ biến khi tôi

còn là sinh viên đại học và là một cách để đối phó với tình trạng thiếu giáo viên. Chúng hiện được áp dụng biến trong một vài trường đại học lớn, đặc biệt trong các lớp học năm thứ nhất hoặc thứ hai. Một vài nhà giáo dục tán thành học qua truyền hình bởi tất cả sinh viên đều có thể nghe giảng từ một giảng viên lão luyện và xuất sắc. Hơn nữa, cách dạy này đảm bảo rằng tất cả sinh viên đều được giải thích thông tin cốt lõi, cơ bản để nắm vững một môn học. Về một khía cạnh khác, tôi lại thấy rằng tôi dễ dàng bị sao nhãng hơn khi học qua truyền hình, đặc biệt khi các sinh viên khác nói chuyện riêng với nhau. Quan trọng hơn nữa, bạn sẽ làm gì nếu bạn có một câu hỏi cần được trả lời ngay để hiểu bài hơn?

Một khi bạn đã lên kế hoạch cho chương trình học tập, hãy cố gắng thực hiện nó. Tuy nhiên, bạn có thể nhận ra là nhiều sinh viên thay đổi chuyên ngành và kế hoạch của họ khi đang học đại học. Nếu bạn chắc chắn mình đã quyết định sai ngành học, tôi khuyến khích bạn thay đổi. Nếu bạn không thích một lĩnh vực học tập cụ thể, thì rất ít khả năng bạn sẽ thích nghề nghiệp trong lĩnh vực đó. Chẳng có nghĩa lý gì khi tiếp tục theo đuổi lĩnh vực sẽ chỉ mang lại cho bạn cuộc sống toàn bất hạnh.

Hầu hết những nhận xét của tôi trong phần này áp dụng cho chương trình đại học, nhưng một vài nhận xét cũng áp dụng cho cả các học viên sau đại học. Kiến thức theo trình tự môn học thường phổ biến hơn trong chương trình sau đại học và các tư vấn viên có xu hướng gần gũi với học viên hơn.

Đặc điểm nổi bật nhất của học tập ở cấp độ sau đại học là nó yêu cầu mức độ chuyên tâm cao hơn so với học đại học. Kiến thức môn học khó hơn đáng kể, các bài học chuyên môn hóa hơn và sâu hơn. Hơn nữa, bạn có thể phải cạnh tranh gay gắt hơn bởi bạn học của bạn thường nằm trong số những người sáng suốt hơn đã tốt nghiệp đại học. Tóm lại là bạn cần phải làm việc rất chăm chỉ và chỉ những người thực sự say mê ngành học mới nên tham gia vào chương trình sau đại học.

Nguyên tắc một

Lên kế hoạch một chương trình học tập

2

Hãy chọn giáo viên hướng dẫn cho mình

*T*rước khi bạn đăng ký một môn học, việc chọn giáo viên hướng dẫn là vô cùng quan trọng, bất kể bạn sẽ học môn học gì. Đôi khi, chỉ có một người dạy một môn, nhưng thông thường là bạn được lựa chọn một trong vài giáo viên hướng dẫn.

Chất lượng của giáo viên hướng dẫn thay đổi đáng kể, cũng như bất kỳ sản phẩm hay dịch vụ nào mua được trên thị trường. Đừng nghĩ rằng tất cả giáo viên đều tốt hoặc giỏi chỉ bởi vì họ đã được đào tạo ở cấp độ cao. Họ khác nhau về tầm kiến thức và quan trọng nhất, khả năng diễn đạt. George Bernard Show đã nhận ra tầm quan trọng của sự khác nhau giữa mọi người khi ông nói: “Chỉ có hai đặc tính trong thế giới này: hiệu quả và không hiệu quả và hai loại người: có năng lực và không có năng lực”. Dù cho

khẳng định này hơi cực đoan, tôi nghĩ rằng bạn đã nắm được nội dung cốt lõi của nó.

Một vài sinh viên thường lựa chọn giáo viên là những người “có tên tuổi” – những người nổi tiếng trong lĩnh vực của họ. Tuy nhiên, nhiều giáo viên lại bỏ ra hầu hết thời gian của họ làm việc trong phòng thí nghiệm hoặc nghiên ngẫm các tạp chí chuyên ngành để có thể viết nghiên cứu, được thăng tiến và gây ấn tượng với đồng nghiệp. Kết quả là họ bỏ rất ít công sức cho việc chuẩn bị bài giảng và trái với mong đợi, bạn tự làm tất cả mọi việc. Một giáo viên hướng dẫn tốt sẽ bỏ ra nhiều công sức vào việc chuẩn bị bài giảng của mình.

Đâu là những phẩm chất bạn nên tìm kiếm ở một giáo viên? Sự tận tụy, kiến thức uyên thâm, sự công bằng và khả năng truyền đạt tốt. Cũng đừng cho rằng giáo viên tốt nhất là giáo viên dễ dãi nhất. Thậm chí, dù cho bạn có thể đạt điểm cao mà không cần làm việc nhiều, bạn sẽ làm gì nếu gặp phải giáo viên khó tính hơn trong môn học tiếp theo? Lựa chọn tốt nhất của bạn là chọn một người vừa là giáo viên tuyệt vời vừa là nhà nghiên cứu có thành tích.

Jacques Delille, tác giả người Pháp, đã nói: “Số phận lựa chọn họ hàng của ta, còn chúng ta lựa chọn bạn bè của mình”. Bạn nên chọn thầy giáo của bạn cũng giống như lựa chọn một người bạn, bởi giáo viên là bạn đồng hành trong quá trình học tập của bạn.

Hầu hết các giáo viên đại học làm công việc này bởi họ yêu nghề dạy học. Xét đến trình độ chuyên môn của họ,

họ chắc chắn có thể tìm được công việc được trả lương tốt hơn nhiều. Nhưng họ ở lại trong ngành giáo dục học bởi họ thích các thách thức trí tuệ và có cơ hội truyền đạt kiến thức cho sinh viên. Dù công việc của người giáo viên được cho là khá dễ dàng, do chỉ yêu cầu một vài giờ giảng dạy mỗi tuần, điều này không phản ánh khối lượng công việc khác như việc chuẩn bị bài giảng và nghiên cứu. Nhiều giáo viên giảng bài nhiệt tình và có những hy sinh đáng kể để giúp sinh viên nắm vững môn học. Hành động của họ cho thấy rõ ràng giáo viên giống những người bạn hơn là kẻ thù, vì mục đích của họ là lợi ích của chính bạn.

Giờ đây bạn đã biết phải tìm kiếm điều gì ở một giáo viên, vậy bạn sẽ làm như thế nào để tìm đúng người? Các giáo viên và sinh viên khác biết ai là giáo viên tốt và tất cả những gì bạn cần làm là tìm cách để lấy thông tin từ họ. Nếu tính cách của bạn cởi mở, bạn có thể làm bạn với các sinh viên và một số giáo viên để họ nói cho bạn nhận xét về các giáo viên khác nhau. Họ có thể cung cấp “thông tin nội bộ” có giá trị về giáo viên tốt nhất và những môn học nên tham gia.

Thời gian khó khăn nhất để thu thập những thông tin này là khi bạn mới bước chân vào trường đại học. Nếu có, bạn chỉ biết một vài sinh viên và giáo viên. Trong trường hợp này, có lẽ bạn phải dựa vào bản tin sinh viên, nơi thỉnh thoảng có thông báo những kết quả bình bầu của sinh viên về các giáo viên. Tuy nhiên, bạn nên thận trọng một chút với thông tin từ bản tin này, bởi nó có thể phản ánh

cách nhìn thiên cận của những sinh viên đánh giá thấp các giáo viên tốt nhưng khó tính và đánh giá cao các giáo viên kém nhưng dễ dãi hoặc vui tính. Hỏi các sinh viên khác để xem cơ sở đánh giá giáo viên của họ. Nghe lời khuyên của những người khác, nhưng bạn phải đưa ra quyết định sau cùng, dựa trên đánh giá đúng đắn nhất của mình.

Tôi thấy rằng nguồn thông tin tốt nhất về giáo viên chính là các giáo viên khác. Nói cách khác, tôi thích các “chuyên gia” hơn là “những người chỉ có kinh nghiệm”. Các giáo viên có thể đánh giá về các giáo viên khác tốt hơn sinh viên. Tuy nhiên, thường không dễ dàng gì lấy được thông tin từ họ, bởi họ không muốn trở thành người thiếu tế nhị khi nói chuyện không hay về một đồng nghiệp. Các giáo viên thường có xu hướng đưa ra nhận xét đồng nghiệp tốt. Bởi vậy, khi tiếp cận một giáo viên để tìm kiếm thông tin, bạn chỉ nên hỏi về giáo viên tốt và đừng hỏi về những giáo viên kém.

Nếu bạn đang cân nhắc lựa chọn một giáo viên hướng dẫn cụ thể, bạn nên nói chuyện với người này trước khi đăng ký lớp học. Điều này sẽ giúp bạn hiểu hơn về thầy cô và sẽ tìm thêm được một vài thông tin về môn học. Bạn có thể biết giáo viên giao bài tập về nhà hay yêu cầu các bài luận, tài liệu nào được sử dụng trong môn học, có bao nhiêu bài kiểm tra được giao và vô số các chi tiết có ích khác. Nếu có đủ thời gian, bạn thậm chí có thể thử ngồi nghe một tiết giảng bài để có được cảm nhận về khả năng của thầy giáo và nội dung môn học.

Hãy nhớ rằng chọn lựa đúng giáo viên hướng dẫn rất quan trọng. Bạn sẽ không mở cuốn *Những trang vàng* để tìm tên của bác sỹ sẽ thực hiện một ca mổ nghiêm trọng cho mình. Bạn cũng sẽ không nhắm mắt khi chọn mua quần áo từ một cửa hàng tổng hợp. Vì vậy, cũng đừng nhắm mắt và dựa vào vận may khi đăng ký một môn học.

Nguyên tắc hai

Lựa chọn giáo viên hướng dẫn của bạn

3

Không bao giờ bỏ tiết

*K*hông bao giờ được bỏ một bài giảng nào. Các câu hỏi kiểm tra sẽ chỉ đến từ bài giảng. Giáo viên hướng dẫn của bạn sử dụng bài giảng để trình bày kiến thức cần thiết để hiểu được môn học. Như đã lưu ý từ trước, giáo viên sử dụng bài giảng để giải thích các khái niệm theo cách sinh viên có thể hiểu được. Ngược lại những gì mà sinh viên thường nghĩ, các giáo viên không hề cố gắng đặt bẫy hay lừa đảo họ. Giáo viên quan tâm tới điều sinh viên cần biết. Nếu bạn có thể chứng tỏ mình nắm vững mọi điều được trình bày trên lớp thì bạn đã làm đủ để đạt điểm 10 trong tất cả môn học.

Khi bạn bỏ tiết là bạn đang tự tạo ra rủi ro cho mình, bởi trong bài kiểm tra có thể xuất hiện những câu hỏi về các kiến thức được nhắc đến khi bạn nghỉ học. Hầu hết các bài kiểm tra tôi làm trong trường đại học có tới 3-4 câu hỏi tự luận. Nếu bạn bỏ một câu hỏi tự luận, bạn được điểm

cao nhất là B, và thường có khả năng là C. Đừng đại dột và liều lĩnh.

Khi tôi nói không bao giờ bỏ một tiết học nào, cũng có nghĩa là đừng bỏ qua một phần của tiết. Luôn luôn cố gắng tới lớp đúng giờ và đừng bỏ về sớm, không thì bạn sẽ mất một phần của bài giảng. Nếu bạn không may mắn, kiến thức bạn bỏ lỡ có thể xuất hiện trong câu hỏi kiểm tra. Các giáo viên hướng dẫn thường sử dụng năm phút đầu tiết để đưa ra những thông báo quan trọng và họ thường sử dụng năm phút cuối để tổng kết những điều được nói đến trong bài giảng hoặc giao bài cho các tiết sau.

Luôn luôn duy trì thái độ tốt trong lớp học sẽ gây ấn tượng với thầy giáo của bạn. Đến lớp đúng giờ, thẳng thắn, siêng năng, luôn mong muốn học hỏi trong lớp và ra về đúng giờ một cách trật tự.

Một sai lầm nhiều sinh viên thường phạm phải là cho rằng họ có thể bỏ tiết và bù đắp cho bản thân bằng cách nghiền ngẫm các bài đọc được giao kỹ càng hơn. Đây là một giả định nguy hiểm. Trong suốt quá trình học đại học, tôi không thể nhớ thậm chí chỉ một giáo viên có bài giảng dựa hoàn toàn trên kiến thức từ sách giáo khoa. Nhiều giáo viên đã nói với tôi rằng phần ghi chép cho bài giảng của họ dựa trên kiến thức họ học khi còn là sinh viên, tất nhiên đã được cập nhật. Các giáo viên có thể cập nhật ghi chép bài giảng của họ dựa trên cuốn sách giáo khoa mới hơn dành cho môn học, nhưng họ ít viết lại toàn bộ nội dung bài giảng của họ hoàn toàn dựa trên cuốn sách mới.

Bởi vậy, khả năng thành công an toàn nhất là tham dự mọi tiết học để có kiến thức chính xác về những gì được trình bày. Đừng giả định về những điều giáo viên của bạn sẽ làm hoặc sẽ không làm.

Thậm chí nếu bài giảng của giáo viên dựa hoàn toàn vào sách giáo khoa, bạn vẫn có thể bỏ lỡ một thứ gì đó quan trọng nếu không tới lớp. Giáo viên sẽ giới thiệu với bạn những kiến thức mới. Bạn có thể rời khỏi phòng học với cách nhìn nhận khác về thế giới so với trước khi bạn bước vào lớp. Trí não bạn chắc chắn sẽ liên hệ ôn tập lại và kết hợp những kiến thức mới này vào một số hoạt động trong ngày, thậm chí khi bạn đang tham gia các hoạt động thường ngày. Hiện tượng này có thể xảy ra trong khi bạn đang thay quần áo, dùng bữa, đi bộ tới lớp và trong vô số các tình huống khác. Có khi bạn thấy mình đang nhầm lại những số liệu mới hay giải quyết những bài toán mới mà giáo viên của mình đã nhắc tới trên lớp. Nếu bạn không đi học đầy đủ, thì hiện tượng học tập này cũng không xảy ra. Thời điểm tồi tệ nhất nếu bỏ lỡ một tiết học là thời gian cuối học kỳ. Nhiều sinh viên bỏ tiết trong giai đoạn này bởi thời khóa biểu của họ quá dày và họ đang gấp rút chuẩn bị cho kỳ thi tốt nghiệp. Nhưng, một vài giáo viên sử dụng những bài giảng sau cùng để ôn luyện lại và phác ra những nét chính của toàn bộ môn học. Một vài người thậm chí đi xa tới mức nói cho bạn các câu hỏi sẽ có trong bài kiểm tra, hoặc ít nhất, phạm vi có thể ra các câu hỏi. Các giáo viên khác sử dụng bài giảng cuối cùng như một tiết hỏi đáp

thông thường và những câu hỏi này xuất hiện trong bài. Nếu bạn bỏ vài bài giảng cuối cùng, bạn sẽ bất lợi hơn bạn cùng lớp trong khi làm bài kiểm tra.

Nếu bạn chắc chắn không thể tham gia một tiết học, đối với tôi điều đó có nghĩa là bạn đang ốm liệt giường, hãy hỏi giáo viên hoặc một trong các sinh viên khá hơn trong lớp để mượn lại ghi chép của họ. Chép lại vào vở của bạn. Nếu bạn không hoàn toàn hiểu mọi điều, hãy hỏi rõ hơn về kiến thức đó. Điều này giúp bạn theo kịp trong thời gian ngắn nhưng không phải là kế sách lâu dài.

Trong suốt chương trình học sau đại học của mình, tôi không bao giờ bỏ hay đến muộn tiết học nào. Có nhiều lúc tôi có lý do để làm thế, nhưng tôi đã cưỡng lại cám dỗ. Tôi nhớ đã có lúc đến lớp với bệnh cúm và sốt cao 40°C. Có lẽ bạn có cảm giác rằng điều này hoàn toàn là sự cuồng tín, nhưng tôi thật sự lo giáo viên có thể thảo luận về các kiến thức xuất hiện trong bài kiểm tra.

Nguyên tắc ba

Không bao giờ bỏ tiết.

4

Luôn ngồi bàn đầu

Bạn có khả năng hiểu tốt hơn bài giảng khi ngồi bàn đầu. Bạn sẽ tiếp thu được nhiều kiến thức hơn do không bị phân tán vì mọi thứ khác xảy ra trong lớp học. Tất cả những điều bạn nhìn thấy là thầy giáo, bảng đen và bạn sẽ tập trung nghe giảng.

Khi bạn ngồi ở hàng ghế đầu, giáo viên dễ nhớ và biết tên bạn hơn. Các lớp học trong trường đại học rộng đến mức giáo viên không bao giờ có cơ hội trò chuyện với nhiều sinh viên. Nhiều người thích ngồi ở giữa hoặc cuối lớp học hơn bởi họ cảm thấy dễ gặp nguy hiểm ở hàng ghế đầu. Họ biết rằng ở hàng ghế đầu họ sẽ khó làm việc riêng và các giáo viên sẽ thường xuyên gọi họ trả lời câu hỏi hơn. Bạn cần phải rất chú tâm nghe giảng khi ngồi ở hàng ghế đầu và bạn nên ngồi ở đấy. Bạn sẽ tiếp thu được nhiều hơn từ bài giảng nếu tỉnh táo và không mơ mộng.

Khi bạn ngồi giữa hoặc cuối lớp học, bạn thường bị sao nhãng vì sự hiện diện của những người khác, bởi cử động, thảo luận và kiểu cách của họ. Nếu bạn ngồi xa hơn ở phía cuối phòng, bạn sẽ thấy bản thân lơ là, “tâm hồn treo ngược cành cây”. Có thể nói hơi quá, nhưng một điều chắc chắn là ngồi gần cuối lớp bạn sẽ khó nghe rõ giáo viên nói và thông điệp thường bị cắt xén. Những sự sao nhãng này sẽ ngăn cản bạn tiếp thu 100% kiến thức.

Bạn có biết người ta nói gì về những sinh viên đại học không? Họ nói rằng 10% ở đó thực sự muốn học, 10% khác không quan tâm chút nào tới điều gì đang diễn ra và 80% còn lại bận với những hình ảnh tình dục tưởng tượng. Bạn sẽ khó suy nghĩ mông lung ở hàng ghế đầu, bởi không có gì khác để nhìn ngoài bảng đen và bạn luôn phải sẵn sàng cho câu hỏi tiếp theo.

Ai đó đã từng nói: “Thời gian trôi nhanh khi bạn vui vẻ”. Thành ngữ được sử dụng theo nghĩa ngược lại khi miêu tả thời gian dường như trôi qua chậm chạp đến mức bạn cảm thấy như đang bị tra tấn. Nhưng khẳng định này là đúng. Tôi có thể nhớ lại lúc nghe một bài giảng chăm chú đến mức khi bài giảng kết thúc, tôi cảm giác như mình mới chỉ vừa bước vào lớp học. Tôi quá mê mải vào những gì đang diễn ra đến mức hoàn toàn mất cảm giác về thời gian. Tôi không hề bị “mê sảng” mà chỉ là “chăm chú hết sức” vào mọi điều giáo viên đang nói. Khi bạn bắt đầu cảm thấy vậy, thời gian nghe giảng trở nên hứng thú hơn.

Giờ đây tôi biết rằng với một lớp học có 30 sinh viên hoặc hơn, không phải mọi người đều có thể ngồi ở hàng ghế đầu. Tuy nhiên theo kinh nghiệm của tôi, có rất ít người muốn ngồi ở hàng đầu, vì vậy rất dễ dàng tìm một chỗ. Đừng thất vọng nếu hàng ghế đầu đã hết chỗ trống vào lúc bạn tới lớp. Trong những lúc như thế, tốt nhất bạn hãy ngồi càng gần hàng ghế đầu càng tốt, ở hàng hai hoặc ba nếu có thể. Lần sau hãy cố gắng đến lớp sớm hơn.

Nếu bạn muốn hiểu toàn bộ những gì giáo viên sẽ giảng, hãy làm theo:

Nguyên tắc bốn

Luôn ngồi bàn đầu

5

Hoàn thành bài tập được giao trước khi tới lớp

Về bạn đang chuẩn bị cho tiết học tiếp theo, bạn cần hoàn thành bài tập về nhà trước khi buổi học bắt đầu. Nếu không, bạn sẽ thấy mình bị rớt lại phía sau.

Bài tập về nhà chủ yếu rơi vào hai dạng: bài tập đọc hiểu và bài tập viết. Bài tập viết cung cấp cho giáo viên của bạn thông tin tức thời về lượng công việc bạn đã thực hiện và mức độ hiểu bài của bạn. Cho dù bài tập đọc hiểu không có cùng chức năng, chúng cũng có tầm quan trọng tương tự đối với việc hiểu bài. Bài tập đọc hiểu sẽ khẳng định bạn hiểu được bao nhiêu từ bài giảng và bạn đã học môn đó tốt đến mức nào.

Nhiệm vụ đầu tiên của bạn là tìm xem cần làm gì qua cách được giao bài tập về nhà. Hầu hết giáo viên sẽ đưa ra đề cương môn học và chính đề cương này hướng dẫn chi

tiết cách học môn đó. Đề cương sẽ chỉ cho bạn nội dung cơ bản của môn học trong cả học kỳ. Tôi thường được thầy giáo đưa cho đề cương liệt kê các bài đọc hiểu và bài viết giao về nhà của mỗi bài giảng. Nếu giáo viên của bạn không cung cấp một đề cương hay mục lục sách cần đọc, bạn nên tự tạo ra cho mình khung kiến thức như vậy. Vào cuối bài giảng, bạn có thể hỏi giáo viên xem nên đọc tài liệu nào cho bài giảng tiếp theo.

Hầu hết các đề cương môn học cũng sẽ liệt kê danh mục sách mà bạn phải đọc trong học kỳ. Tôi đặc biệt khuyến khích bạn hãy mua toàn bộ các cuốn sách giáo khoa bắt buộc hay được khuyên dùng cho một môn học. Giáo viên của bạn đã lựa chọn một cuốn sách giáo khoa cụ thể bởi họ cảm thấy nó nhiều ưu điểm hơn các cuốn sách khác ở nội dung hoặc phương pháp trình bày. Rất có thể nó sẽ là tài liệu hữu ích cho môn học và bổ sung thêm vào kiến thức mà giáo viên của bạn đã giảng. Sau khi hoàn thành môn học, bạn nên giữ lại các cuốn sách giáo khoa để tham khảo. Trong nhiều cuốn sách khác nhau về một chủ đề, cuốn sách mà bạn dùng cho môn học chắc chắn là cuốn sách mà bạn cảm thấy hài lòng và am hiểu nội dung của nó nhất.

Tôi có vài lời khuyên thêm về sách giáo khoa. Mua chúng là không đủ, bạn phải đọc chúng.

Khi nào thì bạn nên đọc các bài tập đọc hiểu về nhà? Như bạn có thể thấy từ tiêu đề của chương này, bạn nên đọc trước tiết học tiếp theo.

Hoàn thành bài đọc hiểu được giao trước tiết học sẽ giúp bạn hiểu bài học đầy đủ hơn và làm cho việc ghi nhớ dễ dàng hơn khi thầy giáo trình bày nó trên lớp. Bằng việc lên kế hoạch học ở nhà của bạn theo cách này, bạn sẽ thấy các bài giảng trên lớp thú vị, đáng quan tâm hơn và tiếp thu kiến thức trên lớp tốt hơn. Bạn sẽ là người nghe chủ động hơn bởi bạn đã có hiểu biết nhất định về môn học.

Nếu có những vấn đề bạn không giải quyết được trong lần đầu tiên đọc tài liệu, thì lớp học là nơi tuyệt vời để đưa ra câu hỏi của bạn. Bạn có thể đặt câu hỏi của mình trước, trong hoặc sau tiết học, vào thời điểm thích hợp. Đừng ngưng ngừng hoặc lo ngại thầy giáo hoặc bạn bè cùng lớp nghĩ rằng bạn ngu dốt vì hỏi một câu ngu ngốc. Nếu bạn có thắc mắc, thì hãy nêu ra; và nếu bạn không có gì để nói, thì hãy giữ yên lặng. Nếu đã hoàn thành bài tập của mình từ trước, bạn sẽ có thể trả lời nhiều câu hỏi mà giáo viên đặt ra. Điều này sẽ tạo ấn tượng rằng bạn rất sắc bén về tư duy và chuẩn bị bài học kỹ càng.

Điều quan trọng là phải nhớ rằng bài tập đọc hiểu là phương tiện để đạt được yêu cầu bài học chứ chúng không phải là mục đích. Nếu bạn đã không hiểu trọn vẹn bài tập đọc hiểu từ lần đầu tiên thì có thể đọc lại nó nếu bạn có thời gian. Nhưng điều này nên được thực hiện trước khi bạn tham dự tiết học thảo luận về các kiến thức đó. Bạn thậm chí không cần đọc lại tài liệu trước bài kiểm tra, bởi nó chỉ là phương tiện để giúp bạn hiểu bài giảng hơn.

Tôi chứng kiến nhiều sinh viên mê tín quá đáng các bài đọc được giao. Họ gạch dưới các đoạn khác nhau trong sách giáo khoa bằng nhiều loại bút đánh dấu khác nhau, họ đọc đi đọc lại vài lần để chuẩn bị cho một bài kiểm tra. Những người hay sử dụng phương pháp này thường là những người không đi học đầy đủ hoặc ghi bài không cẩn thận. Phương pháp này trông có vẻ khoa học nhưng lại lãng phí thời gian. Giáo viên chỉ quan tâm đến việc bạn đã nắm vững kiến thức được trình bày trên lớp tới mức độ nào chứ không cần biết bạn đã học thuộc như vẹt bao nhiêu tài liệu.

Tôi có cảnh cáo cuối cùng cho các sinh viên đang cố gắng tìm đường tắt để tránh những bài đọc hiểu được giao. Đừng cho rằng bạn sẽ không phải thực hiện các bài đọc hiểu bởi câu hỏi kiểm tra sẽ dựa trên bài giảng. Bạn phải làm bài đọc về nhà để hiểu đầy đủ bài giảng. Giáo viên của bạn sẽ không có thời gian để thảo luận tất cả nội dung của môn học trong các bài giảng mà chỉ là những vấn đề nổi bật nhất. Các bài đọc hiểu thường bao gồm nhiều kiến thức bạn nên biết nếu muốn nắm vững môn học. Hãy gặt hái thành quả xứng đáng từ sự đầu tư của bạn ở trường bằng cách luôn luôn làm tất cả các bài đọc hiểu được giao.

Mặc dù các bài tập giao về nhà ở dạng bài viết khá hiếm trong nhiều môn học, nhưng trường hợp này vẫn thường xuyên xảy ra sau mỗi bài giảng môn toán hoặc các môn khoa học. Đây là bản chất của các môn học này, vì bạn có thể nắm vững kiến thức nhờ làm bài tập thực hành và bạn không thể tiếp thu kiến thức tiếp theo khi chưa nắm vững

kiến thức trước đó. Chỉ đơn giản xem giáo viên giải các bài toán trên lớp sẽ không dạy cho bạn cách làm toán. Bạn thường mắc một số sai lầm trước khi học được kiến thức và phương pháp.

Nhiều giáo viên rất cẩn thận đã thu bài tập về nhà, chấm điểm và trả bài cho sinh viên. Việc đó đòi hỏi bạn phải hoàn thành bài tập đúng hạn. Nếu không, bạn sẽ nhanh chóng thấy mình bị rớt lại phía sau và ngày càng khó theo kịp các bạn cùng lớp. Sẽ luôn luôn là khôn ngoan khi nộp đầy đủ các bài tập được giao về nhà.

Bạn không nên coi bài tập được giao về nhà như những hình phạt của giáo viên mà nên nghĩ đó là một phương sách giúp bạn hiểu kỹ hơn nội dung môn học. Do đó, bạn nên giải quyết nó với thái độ đúng đắn và nhiệt tình. Như Ralph Waldo Emerson từng nói: “Không có điều gì vĩ đại từng được thực hiện mà không có sự nhiệt tình”. Nếu bạn không hiểu câu hỏi trong bài tập về nhà, nên hỏi giáo viên để được giảng giải rõ ràng. Hoàn toàn có thể có các câu hỏi tương tự như trong bài tập về nhà trong bài kiểm tra.

Nếu bạn muốn thu được nhiều nhất từ bài giảng trên lớp, hãy làm theo:

Nguyên tắc năm

Hoàn thành bài tập về nhà trước khi tới lớp.

6

Ghi bài cẩn thận

Bạn phải lắng nghe giáo viên trong giờ học và ghi chép mở rộng bài giảng nếu mong muốn đạt toàn điểm 10.

Bước này chắc chắn là phần cốt yếu nhất trong toàn bộ quy trình của tôi. Bạn phải nỗ lực để nắm bắt mọi thứ quan trọng giáo viên trình bày, bởi bạn sẽ được kiểm tra dựa trên kiến thức của các bài giảng tại lớp. Điều này sẽ đòi hỏi bạn sử dụng toàn bộ khả năng nghe, sự tập trung trong suốt bài giảng và có cách ghi chép tốt để ghi lại những gì giáo viên nói. Mục đích của chương này là chỉ cho bạn cách ghi chép và lắng nghe hiệu quả.

Đầu tiên hãy tập trung vào kỹ năng nghe của bạn. Bạn có biết điều gì phân biệt một người nghe tốt với một người nghe kém?

Đặc điểm nổi bật của những người nghe kém là họ chỉ tập trung nghe những gì họ muốn nghe. Họ bị vô số

điều ảnh hưởng và cản trở nghe bài. Chẳng hạn, không hứng thú với môn học, không thích giáo viên, dễ bị sao nhãng vì tiếng ồn trong lớp học hay hoạt động của những người khác và thiếu sự tập trung. Bạn phải tránh những cạm bẫy này nếu bạn muốn trở thành người nghe hiệu quả.

Bạn đã sẵn sàng để trở thành người nghe tốt nếu đang ngồi bàn đầu và đã đọc bài tập được giao trước đó, nhưng còn cần nhiều hơn thế. Bạn sẽ phải tự học cách để trở thành một người nghe tốt, bởi chương trình học bậc đại học thông thường không rèn luyện kỹ năng này.

Không giống như đọc, viết hay suy nghĩ – trong đó bạn có sự kiểm soát hoàn toàn – lắng nghe liên quan tới vai trò của người khác. Để trở thành người nghe tốt, bạn phải là một người dõi theo tốt. Bạn sẽ cần hướng sự tập trung của mình vào lời giảng của giáo viên và tránh đi chệch ra ngoài. Điều này không dễ bởi bạn có thể nghĩ nhanh hơn gấp vài lần tốc độ giáo viên nói. Bạn nên sử dụng khoảng thời gian rảnh này để nghĩ về điều giáo viên đã nói, ghi lại ngắn gọn vào vở của mình và dự đoán trước ý tiếp theo. Nhưng đừng sử dụng quá nhiều thời gian suy nghĩ “quanh quẩn xung quanh ý kiến cũ” hoặc bạn sẽ lỡ mất ý tiếp theo mà giáo viên trình bày. Nếu giáo viên của bạn nói điều gì đó hấp dẫn bạn, tránh nghĩ về nó quá sâu vào thời điểm đó. Có rất nhiều thời gian sau tiết học để suy ngẫm về những ý tưởng hay. Chiến lược tốt nhất là chấp nhận tạm thời thứ đã được nói và là một người theo dõi tốt.

Như vậy, không có nghĩa là bạn nghe theo giáo viên của mình một cách mù quáng. Các giáo viên không biết mọi thứ và họ vẫn thường mắc sai lầm. Nếu giáo viên của bạn nói điều gì đó bạn không hiểu hoặc nghe có vẻ không đúng, thì hãy hỏi kỹ về nó. Nhưng cố gắng thông minh trong cách đặt câu hỏi trên lớp. Đặt một câu hỏi cho giáo viên nếu bạn thực sự cần sự giải thích nhưng đừng thiếu lịch sự khi đặt câu hỏi và ngắt lời giáo viên hay gây rối lớp học. Đặt câu hỏi đáng để cân nhắc thay vì nêu lên câu hỏi chỉ bởi bạn mong muốn được người khác lắng nghe.

Những người nghe tốt thường chăm chú vào bài giảng, bởi họ biết rằng đó là cơ hội để nắm bắt kiến thức. Điều này ngược lại với việc đọc một cuốn sách bởi bạn có thể đọc một đoạn vài lần cho tới khi thấu hiểu nó. Bạn phải luôn luôn chăm chú nghe giảng, nếu không sẽ có nguy cơ bỏ qua những kiến thức quan trọng xuất hiện trong bài kiểm tra sau này. Một cách nghe chăm chú là huy động tất cả giác quan của bạn. Mắt nên kết hợp nhìn bảng và quyển vở ghi của bạn, tai nên tiếp thu lời nói của giáo viên và trí óc nên cố gắng hiểu và tổng hợp bài giảng. Toàn bộ cơ thể nên liên tục làm việc để hiểu mọi ý kiến phát biểu trên lớp. Khi tập trung cao độ, bạn ít có khả năng bị sao nhãng hay ngủ quên.

Cách hiệu quả nhất để trở thành người nghe tốt là ghi chép tốt và ngược lại, để ghi chép tốt, bạn cần làm một người nghe tốt. Nói cách khác, ghi chép tốt và trở thành một người nghe tốt liên quan chặt chẽ với nhau.

Nguyên tắc đầu tiên để ghi chép hiệu quả là mang đầy đủ đồ dùng học tập tới lớp. Hãy chắc chắn là bạn có đầy đủ các dụng cụ cần thiết như thước kẻ, compa...

Cách tốt nhất để tóm được những kiến thức trình bày bởi giáo viên trên lớp là ghi chép cẩn thận trong quá trình nghe giảng. Bạn nên cố gắng viết lại mọi ý kiến quan trọng được giáo viên trình bày trên lớp. Tập trung vào việc ghi lại điều giáo viên nói thay vì cố gắng dịch nó thành lời của bạn – điều sẽ làm sau này. Nếu không bạn sẽ mất một ý kiến quan trọng hoặc sử dụng những từ ngữ thể hiện không chính xác. Đừng cố gắng đặt những phác thảo phức tạp trong bài giảng để tổ chức kiến thức, trừ khi giáo viên đưa ra gợi ý trình bày. Nếu giáo viên vẽ các biểu đồ, đồ thị, và các bảng biểu trên bảng trong suốt bài giảng, chắc chắn phải chép lại nó vào vở ghi của bạn.

Sự hữu dụng của cuốn vở ghi trong kỳ thi thể hiện ở chính thông tin được chép trong đó. Lời khuyên của tôi cho bạn về việc ghi chép được một trong các giáo viên tiếng Anh của tôi đưa ra: “Buồn tẻ và khó nhọc nhưng chính xác”.

Bạn không thể chăm chăm viết ra mọi từ giáo viên nói trừ khi biết tốc ký, nên tôi có cách khác giúp bạn. Tôi đã phát triển một hệ thống chữ viết tắt có ý nghĩa rõ ràng đối với mình, cho dù có thể chúng trông như tiếng Anh bồi đối với một ai khác. Những chữ viết tắt cho phép tôi viết rất nhanh và nắm bắt được hầu hết các vấn đề giáo viên trình bày. Sau đó, tôi có thể lấy những đoạn văn viết tắt này và dịch nó ra thứ tiếng Anh rất dễ đọc, điều bạn cần làm trong bước tiếp theo.

Trong phạm vi cuốn sách này, tôi không thể cung cấp miêu tả chi tiết về hệ thống viết tắt trong ngôn ngữ tiếng Anh của mình. Thay vào đó, tôi sẽ đưa ra những kỹ năng chủ yếu được sử dụng để viết tắt và ghi chép nhanh. Hãy viết tắt những từ thông thường bằng cách sử dụng một vài chữ cái đầu tiên và cuối cùng trong từ; bỏ qua nguyên âm và sử dụng dạng rút gọn những chỗ có thể. Ví dụ, bạn nên viết tắt từ chính phủ “government” là “gov’t”. Thử sử dụng cùng cách viết tắt cho các từ sẽ dễ hơn khi giải mã chúng trong lúc viết lại những ghi chép bài giảng của bạn. Có vài cách viết tắt có thể sử dụng cho các cụm từ tiêu chuẩn như là: ví dụ viết tắt là VD; bằng: =; khác: ≠; và: &; với: v; và không: ko. Bạn không cần viết câu hoàn chỉnh, bỏ qua liên từ, giới từ và các từ không cần thiết để hiểu được ý nghĩa. Tuy nhiên bạn cần cẩn thận tránh bỏ qua các từ có thể thay đổi nghĩa câu văn. Mục tiêu là viết ít nhất mà vẫn giữ được tất cả những cơ sở lập luận, nguyên lý và khái niệm giáo viên trình bày.

Bạn sẽ cần phương pháp tốt để tổ chức tất cả những ghi chép này. Viết ngày tháng ở đầu mỗi bài giảng và đánh số trang để bạn có thể theo dõi việc mình đang làm. Ghi lại những bài tập được giao, những điều nó yêu cầu và thời hạn của nó.

Khi ghi chép trên lớp, bạn nên cảnh giác với những câu hỏi có khả năng kiểm tra. Nếu bạn nghe chăm chú, bạn có thể nhận biết sự thay đổi trong cử chỉ hay giọng nói của giáo viên khi nhấn mạnh một nguyên lý hay khái niệm quan trọng. Khi giáo viên trở nên hào hứng về một vấn đề hay nhấn một điểm đặc biệt, có khả năng là nó sẽ xuất hiện trong bài kiểm tra.

Một vài giáo viên không thể che giấu các cảm xúc của họ và họ thể hiện những ý định của mình vô cùng rõ ràng. Các giáo viên thẳng thắn hơn thường bình luận trên lớp rằng những kiến thức nào đó sẽ là câu hỏi hay trong bài kiểm tra.

Gợi ý của giáo viên thỉnh thoảng cũng lặp đi lặp lại. Do đó, hãy nắm bắt kịp thời. Phát hiện một vấn đề có khả năng là câu hỏi kiểm tra đưa bạn lên trước một bước so với các sinh viên khác, bởi bạn có cơ hội tập trung ý tưởng và chuẩn bị câu trả lời từ trước.

Các giáo sư khác nhau có phong cách trình bày bài giảng khác nhau. Một vài người cung cấp đề cương kiến thức trong các tiết học, những người khác đánh số các ý kiến của họ và lặp lại chúng vài lần để nhấn mạnh và có người lại phát những tổng kết nội dung các bài giảng của họ. Có thể nhận ra phong cách của giáo viên giúp bạn tổ chức kiến thức tốt hơn và thu được nhiều hơn từ các bài giảng bởi bạn biết phải trông đợi điều gì.

Tôi nhận ra rằng mình đã đặt ra một nhiệm vụ rất khó khăn cho một vài sinh viên, bởi nó sẽ đòi hỏi sự lắng nghe và tiếp thu kiến thức hiệu quả hơn. Bạn sẽ cần làm việc chăm chỉ hơn trên lớp, nhanh chóng điều chỉnh nếp làm việc.

Nếu bạn ghi chép đầy đủ như tôi đã phác họa trong phần này, bạn sẽ thấy rằng mình bị cuốn hút hơn vào việc học tập. Cơ thể và tâm trí bạn sẽ làm việc liên tục khi bạn ở trong lớp, phân loại và tổng hợp kiến thức. Khi bị cuốn hút đến mức độ này, bạn sẽ thấy thời gian trôi qua rất nhanh và

bạn ít có nhận thức hơn về khối lượng công việc đang thực hiện. Theo thời gian, bạn sẽ cảm thấy vui vẻ hơn nhờ hiểu sâu sắc kiến thức. Quá trình học tập sẽ trở nên thú vị hơn và bạn sẽ chờ đợi tiết học tiếp theo. Bạn sẽ học để hưởng thụ cảm giác tiến bộ so với các bạn cùng lớp.

Tôi cũng có một cảnh cáo quan trọng – đừng tìm kiếm con đường dễ dàng không cần làm việc chăm chỉ! Bạn không nên nghĩ mình có thể sử dụng máy ghi âm thay vì ghi chép chi tiết trên lớp. Bạn chắc chắn sẽ ít lắng nghe giảng hơn nếu máy ghi âm của bạn đang chạy, bởi bạn biết mình có thể nghe lại nó sau. Rất khó để hiểu được mọi từ ngữ bằng ghi âm khi thầy giáo đang nhắc đến một vài thứ viết trên bảng không còn ở trước mắt bạn. Ngoài ra, mức độ hiểu và nhớ kiến thức sẽ tốt hơn nhiều nếu bạn ghi nó ngay lập tức sau khi nghe. Nếu bạn quyết định sử dụng máy ghi âm, hãy sử dụng nó chỉ để bổ sung cho việc ghi chép cẩn thận trên lớp.

Hiểu được trọn vẹn bài giảng của giáo viên mà không phải ghi chép không miễn cho bạn việc ghi chép. Không có gì đảm bảo rằng sau này bạn sẽ còn nhớ kiến thức. Cách duy nhất chắc chắn là ghi chép cẩn thận và chi tiết. Điều này đòi hỏi phải làm việc chăm chỉ, như Thomas Edison đã nói: “Chẳng gì thay thế được sự chăm chỉ”.

Nguyên tắc sáu

Ghi chép bài giảng cẩn thận.

7

Chép lại bài trước tiết học tiếp theo

*B*ạn nên xem và chép lại phần ghi bài thêm lần thứ hai, trước tiết học tiếp theo.

Tôi thường sử dụng hai cuốn vở ghi khác nhau cho mỗi môn học. Tôi sử dụng cuốn đầu tiên để viết những lưu ý tóm tắt bài giảng bằng bút chì. Sau đó, tôi diễn đạt lại phần ghi chép bằng bút mực vào cuốn thứ hai trước khi đến tiết học tiếp theo. Bộ vở viết bằng bút mực không bao giờ rời khỏi phòng học của tôi. Do các quyển vở rất quan trọng trong việc học, bạn không được làm mất chúng. Làm theo cách này, bạn sẽ có một bộ vở lưu lại nếu bạn làm mất cuốn vở ghi mà bạn thường mang tới lớp.

Ngay sau khi ngồi nghe một bài giảng, hãy chọn địa điểm yên tĩnh để tập trung được vào điều bạn đã viết trên lớp và chép lại vở ghi của bạn. Khi viết lại bài giảng, bạn sẽ suy nghĩ lại về những kiến thức được trình bày trong lớp học. Bạn đang dịch lại những ghi chép viết tắt thành các

câu và ý hoàn chỉnh. Trong thời gian viết lại này, chắc chắn bạn có thể phân tách rõ hơn các ý chính, ý phụ trong bài giảng. Điều đó sẽ có ích nhằm tổ chức các ghi chép của bạn dưới dạng đề cương.

Tôi không khuyên bạn sắp xếp lại kiến thức bài giảng trong quá trình viết lại, mà chỉ thêm vào các tiêu đề để phác thảo rõ hơn khung bài giảng. Cũng là một ý tưởng hay khi cho thêm các nhận xét và phê bình cá nhân của riêng bạn vào ghi chép lại này, nhưng với một ký hiệu rõ ràng cho biết nó là của bạn chứ không phải của giáo viên. Chúng có lẽ rất hữu dụng nếu bạn được yêu cầu trình bày ý kiến về một vấn đề trong bài thi.

Hãy chắc chắn rằng bạn thực sự hiểu điều bạn viết ra. Viết lại ghi chép của bạn theo cách chủ động, tìm hiểu về ý nghĩa và tầm quan trọng trong những ý kiến của giáo viên và cụ thể là sự liên quan của chúng với các câu hỏi thi có khả năng.

Nếu những ghi chép của bạn có chỗ khó hiểu mà bạn không thể tự mình giải quyết, hãy hỏi giáo viên để giải quyết trước hoặc trong tiết học tiếp theo. Bạn có thể tới gặp giáo viên trong giờ hành chính nếu cần thêm thời gian giải quyết một vấn đề đặc biệt khó khăn. Ý kiến phản hồi của bạn còn gửi thông điệp quan trọng cho thầy giáo rằng bạn là một sinh viên nghiêm túc, luôn chủ động trong học tập.

Cách hữu hiệu nhất để nắm vững bài học là viết lại chúng, bởi điều này bắt bạn suy nghĩ lại cẩn thận về chúng. Những ghi chép của bạn sẽ được diễn đạt theo cách bạn

hiếu nhất. Bạn sẽ thấy dễ dàng hơn nhiều khi ôn tập qua những ghi chép lại của mình sau này, bởi bạn sẽ không phải học lại kiến thức.

Bằng cách viết lại những ghi chép của bạn trước tiết học tiếp theo, bạn sẽ ôn tập lại kiến thức một cách hiệu quả. Nếu sau một khoảng thời gian dài bạn mới chép lại, bạn sẽ không thể nhớ nổi điều giáo viên đã nói để bổ sung vào các phần thiếu sót. Khi bạn chép lại phần ghi bài của mình, bạn nhớ kiến thức hơn và bắt đầu tiếp thu nó. Kiến thức nhận được theo cách này có sức lưu lại lớn hơn. Tôi thấy mình vẫn nhớ được nhiều kiến thức đã học vài năm trước. Điều này rất quan trọng. Như ai đó từng nói: “Giáo dục là thứ mà bạn còn lại sau khi đã quên hết mọi thứ bạn được học”.

Lời khuyên của tôi về việc viết lại bài giảng có thể gây tranh cãi, nhưng tôi cảm thấy rằng nó là một trong những yếu tố quan trọng nhất trong quy trình học tập của mình. Hầu hết các hướng dẫn học tập khác khuyên sinh viên phác thảo đề cương phần trình bày của giáo viên trong mỗi bài giảng, giải thích suy nghĩ của giáo viên theo ngôn ngữ của bạn. Họ khuyên sinh viên đọc lại ghi chép bài giảng không lâu sau tiết học và bổ sung chúng nếu cần thiết. Họ thấy nó hiệu quả hơn khi viết lại hoàn toàn những ý kiến của giáo viên – điều đã được ghi lại trung thành trong vở ghi bài ở lớp. Tất cả những gì tôi có thể nói với các bạn là tôi đã thử cả hai cách và phương pháp của tôi có tác dụng nhất. Bạn có thể so sánh điểm số của tôi với những tác giả tán thành quan điểm khác.

Tuy nhiên, rất khó thuyết phục sinh viên về tầm quan trọng của chép lại bài giảng. Cho dù đó là nhiệm vụ rất đơn giản, dễ thực hiện, nhiều sinh viên sẽ coi nó là việc vụn vặt không đáng làm. Những sinh viên đó xem nó như hoạt động không cần thiết, gian khổ và tiêu tốn thời gian. Họ cảm thấy chép bài một lần là đủ để nắm vững kiến thức. Rất có khả năng họ sẽ không đọc lại ghi chép của mình cho tới trước khi kiểm tra và ngạc nhiên vì không hiểu mọi thứ mình đã ghi chép.

Cho dù chép lại bài tốn nhiều thời gian hơn một chút nhưng về lâu dài nó sẽ tiết kiệm thời gian ôn tập. Bạn đã hoàn toàn nắm vững được kiến thức, nên quá trình ôn tập sẽ dễ dàng và thú vị hơn rất nhiều.

Phương pháp đúng đắn là phân phối thời gian hợp lý để bạn có thể viết lại ghi chép bài giảng của tất cả các môn học trước tiết học tiếp theo và đồng thời hoàn thành bài tập đọc được giao của mình. Bạn sẽ phát triển quy trình cho phép bạn hoàn thành mọi thứ đúng dự kiến mà vẫn còn dư thời gian cho các hoạt động vui chơi, giải trí. Nhưng bạn không thể bỏ qua bất cứ bước nào của quy trình. Chép lại bài giảng là tối cần thiết!

Tôi dừng lập luận của mình tại đây với thực tế đã được chứng minh sau đây. Những thí nghiệm trong lý thuyết thông tin đã chỉ ra rằng trung bình con người chỉ nhớ khoảng 20% những gì họ đọc, 40% thông tin được nghe sau khi đọc, và 60% nếu họ viết lại chúng. Bởi vậy, dù bạn đã làm đủ bài tập được giao, tới lớp thường xuyên,

nghe bài chăm chú và ghi chép bài giảng cẩn thận, bạn mới chỉ biết đủ để đạt được điểm trung bình. Với cách chép lại bài giảng của mình, bạn sẽ nâng mức độ ghi nhớ lên trên 60%.

Các bước còn lại trong cuốn sách này sẽ chỉ cho bạn cách tăng khả năng nắm bắt kiến thức gần mức tuyệt đối nhất.

Nguyên Tắc Bảy

Chép lại bài giảng trước tiết học tiếp theo

8

Bắt đầu ôn bài một tuần trước khi kiểm tra

*K*hông có gì ma thuật trong khoảng thời gian một tuần, mà vấn đề là bạn phải ôn bài sớm để làm bài thi tốt. Rất nhiều thứ có thể đạt được chỉ trong một tuần!

Thực sự, bạn đã ôn tập cho kỳ thi nhiều hơn một tuần nếu bạn thường xuyên chép lại bài giảng trong suốt cả học kỳ. Nếu bạn làm theo các bước trước đó, bạn sẽ nắm kiến thức vững hơn. Tuy nhiên, điều này không có nghĩa là bạn có thể sử dụng trọn vẹn toàn bộ kiến thức đang có trong đầu cho một bài kiểm tra. Với thời gian, các ý tưởng và khái niệm đã từng rất rõ ràng trong trí não của bạn bắt đầu mờ nhạt dần. Bởi vậy, bạn nên ôn tập kỹ lưỡng vở ghi trước khi làm bài kiểm tra.

Hầu hết giáo viên thông báo lịch thi từ rất sớm cho bạn thoải mái ôn tập, thường là vào đầu học kỳ. Điều này sẽ cho

phép bạn lập kế hoạch thời gian biểu của mình cẩn thận. Nếu giáo viên của bạn không cung cấp thông tin thì hãy tự đi tìm hiểu.

Một vài giáo viên thích tạo ra sự bất ngờ bằng cách tiến hành kiểm tra vấn đáp không được thông báo trước để được đảm bảo rằng sinh viên vẫn thường xuyên ôn bài. Cho dù tôi không đánh giá cao cách làm này, nhưng nếu nó xảy ra, bạn sẽ được chuẩn bị tốt hơn các bạn cùng lớp nếu luôn luôn chép lại bài giảng trong suốt học kỳ.

Để chuẩn bị cho một bài thi, tất cả những điều bạn cần làm là xem lại bài giảng đã được chép lại cẩn thận. Như tôi đã lưu ý trước đây, bạn sẽ không phải quay lại và ôn tập bất kỳ bài đọc hiểu về nhà nào. Xem lại vở ghi bài giảng của bạn có lẽ là một việc không khó nhọc, do bạn đã viết lại chúng theo cách dễ đọc. Kiến thức hoàn toàn ăn vào trí óc của bạn, do bạn đã viết lại quyển vở một lần. Tất cả điều bạn cần là xem lại đầy đủ kiến thức để sử dụng hợp lý. Khi bạn kiểm soát được kiến thức, bạn sẽ kiểm soát được tình hình.

Bạn nên bắt đầu việc ôn tập trước kỳ kiểm tra một tuần bằng cách đọc qua vở ghi của mình với một tốc độ nhàn hạ. Đừng bỏ ra quá nhiều thời gian trong lần đọc lại đầu tiên để cố gắng nắm vững tất cả kiến thức hoặc dồn mọi thứ trong vở ghi vào trí nhớ. Lần đọc đầu tiên này có nhiệm vụ như món đồ giải khát và tạo ra sự tin tưởng rằng bạn hiểu được những kiến thức trong bài kiểm tra sắp tới. Một vài giai đoạn ôn tập tiếp theo sẽ giúp bạn nắm vững hoàn toàn kiến thức.

Cách tốt nhất để nắm vững kiến thức là đọc đi đọc lại vở ghi bài của bạn vài lần. Sau khi hoàn thành việc đọc lại vở ghi lần đầu tiên, có lẽ bạn còn khoảng năm đến sáu ngày trước kỳ thi. Hãy cho phép bản thân xả hơi ngắn rồi bắt đầu lần ôn tập thứ hai. Tiến hành lần ôn tập thứ hai theo cách chủ động hơn lần thứ nhất. Chắc chắn bạn đã phân biệt rõ ràng các nội dung chính, phụ và hiểu những định nghĩa quan trọng. Nếu bạn thấy mình không thể ghi nhớ các kiến thức chi tiết trong lần duyệt lại này, hãy liên hệ nó với thực tế bởi như thế sẽ dễ nhớ hơn nhiều. Thỉnh thoảng bạn có thể nắm một vài từ khóa giúp mình nhớ ra toàn bộ nội dung kiến thức.

Bạn sẽ thấy lần ôn lại thứ hai này tương đối dễ hơn lần đầu tiên. Khi bạn xem lại kiến thức lần thứ hai, bạn sẽ bắt đầu nắm bắt trình tự nội dung, bởi kiến thức vẫn còn tươi mới trong trí óc bạn từ lần ôn tập đầu tiên. Quá trình ôn tập này sẽ giúp bạn tiếp thu kiến thức để vận dụng theo ý mình. Bạn sẽ thoải mái và tự tin hơn khi nắm vững kiến thức.

Sau khi hoàn thành lần ôn tập thứ hai, bạn hãy cho phép mình xả hơi và bắt đầu lần ôn tập thứ ba. Tới thời điểm này, bạn gần như có thể lường trước nội dung của trang tiếp theo chứ không chỉ trình tự của nội dung. Quan trọng hơn, bạn sẽ bắt đầu tổng hợp kiến thức từ các phần khác nhau, điều thường được yêu cầu trong bài thi. Bạn sẽ bắt đầu cảm thấy tự tin về mức độ nắm vững kiến thức của mình và mong đợi tới kỳ thi để thể hiện.

Bạn có thể lặp lại quá trình ôn tập này nhiều lần theo ý bạn trước khi kiểm tra, nếu thời gian cho phép. Số lần bạn thực hiện việc ôn tập của mình càng nhiều thì mức độ nắm vững kiến thức của bạn càng cao. Để chuẩn bị cho kỳ kiểm tra, nguyên tắc chung là không bao giờ ôn tập vở ghi bài giảng của bạn ít hơn ba lần. Nhưng cũng đừng nghĩ rằng bạn phải ôn lại vở ghi của mình đến mười lần để nắm vững hoàn toàn. Nói chung, bạn cần:

Nghi tới các câu hỏi kiểm tra có khả năng. Không thể nào đoán trước toàn bộ các câu hỏi sẽ xuất hiện trong bài kiểm tra. Tuy nhiên, vẫn đáng bỏ thời gian thử dự đoán các câu hỏi có thể gặp. Điều này có lẽ không khó, do kiến thức sẽ có xu hướng tập trung vào một số chủ đề chính nào đó mà có thể bạn sẽ dễ dàng nhận ra sau vài lần ôn tập vở ghi. Đặt cho bản thân những câu hỏi có tính giả thuyết và trả lời chúng. Tổ chức kiến thức trong trí óc bạn và nghĩ về trình tự các ý bạn viết trong bài thi. Chủ động ôn lại giúp bạn nắm bắt các kiến thức tốt hơn và nhớ nó lâu hơn. Đó là sự tập luyện rất tốt giúp bạn chuẩn bị tốt cho một kỳ thi.

Viết lại các công thức và biểu đồ. Những lĩnh vực như toán học, kinh tế học và hóa học sử dụng nhiều biểu tượng, phương trình và đồ thị. Xem lại vở ghi bài giảng của bạn vài lần có lẽ không đủ để cho bạn nắm nhuần nhuyễn và trọn vẹn kiến thức. Trong những trường hợp này, bạn có thể tăng cường việc ôn tập của mình bằng cách viết lại phương trình và đồ thị cho tới khi cảm thấy hoàn toàn thoải mái với chúng. Bạn sẽ thấy mình có thể nhớ lại các biểu tượng toán

học dễ dàng hơn nhiều nếu viết chúng ra vài lần. Bài tập này đặc biệt hữu dụng cho phần đồ thị bởi nó sẽ giúp bạn nhớ mối quan hệ của các đường khác nhau và tên chính xác cho các trục.

Bạn có thể viết lại những biểu thức này trên một cái bảng, tờ giấy hoặc bất cứ thứ gì bạn chọn. Phương pháp tôi đã sử dụng là viết trực tiếp vào vở ghi bài. Tôi viết phần ghi chép bài giảng cố định của mình trên những trang cố định khác, để khoảng trống cho các biểu thức tôi cần luyện tập. Sau đó, tôi có thể so sánh những biểu thức này với ghi chép bài giảng của tôi trên trang đối diện để chắc chắn rằng mọi thứ đều đúng. Bài tập này sẽ rèn luyện tốt cho bạn trước kỳ thi. Nếu bạn thấy mình gặp khó khăn với một biểu thức hay đồ thị toán học cụ thể, thì chép nó vào mẫu giấy riêng để có thể xem lại chúng thường xuyên – cho tới ngày thi nếu có thể.

Chú ý tới các tài liệu phân phát trên lớp. Các giáo viên thỉnh thoảng cung cấp tài liệu đọc thêm nếu họ không có thời gian để trình bày tất cả kiến thức trên lớp hoặc nếu tài liệu liên quan đến nhiều nội dung môn học. Chỉ việc giáo viên đưa tài liệu này ra đã cho bạn thấy sự quan trọng của nó. Như William James đã nói: “Một điều là quan trọng nếu ai cũng nghĩ rằng nó quan trọng”. Bạn nên coi tài liệu như một phần bài giảng. Điều này có nghĩa là bạn nên viết lại tất cả nội dung tài liệu (miễn là nó không quá dài) như đã làm với phần chép bài. Đảm bảo rằng bạn nhận ra mối liên hệ giữa nó và kiến thức trình bày trên lớp.

Trong trường hợp ít khả năng xảy ra là giáo viên thông báo sẽ kiểm tra trên một phần đọc hiểu cụ thể, bạn cũng nên coi những tài liệu này như một bài giảng. Điều này không có nghĩa bạn nên viết lại tất cả bài tập đọc hiểu, nhưng bạn nên chắc chắn rằng mình nắm vững chúng. Trong hầu hết các trường hợp, phác thảo các phần liên quan của bài đọc hiểu và ôn lại phác thảo cùng với ghi chép bài giảng của bạn là đủ cho việc chuẩn bị một bài kiểm tra.

Nếu bạn phải ghi nhớ điều gì, thì hãy ghi nhớ nó. Trong hầu hết các môn học ở đại học, bạn sẽ không phải ghi nhớ nhiều kiến thức, sự am hiểu là một kỹ năng quan trọng hơn nhiều. Tuy nhiên, vài môn học sẽ có những nguyên lý và định nghĩa then chốt bắt buộc phải nhớ. Trong hầu hết trường hợp, bạn có thể nắm vững chúng bằng cách viết lại những ghi chép của bạn, khóa chúng vào trí nhớ lâu dài khi ôn tập. Nếu điều này là ko đủ, bạn sẽ phải làm thêm một việc gì đó để ghi nhớ kiến thức. Vấn đề là hầu hết sinh viên không biết cách ghi nhớ thông tin. Họ liếc vào các từ ngữ trên một trang giấy trong một khoảng thời gian dài, hy vọng hấp thu thông tin qua một quy trình tương tự với sự thẩm thấu. Đó là một phương pháp lạc hậu.

Sau đây là phương pháp dễ thực hiện sẽ giúp bạn ghi nhớ thông tin hiệu quả hơn. Ghi lại thông tin bạn cần nhớ lên một tấm thẻ 7x12 cm. Viết từ ngữ hoặc nguyên lý trên mặt trước và ý nghĩa các thông tin tương ứng của nó vào mặt sau của tấm thẻ. Trong những khoảng thời gian rỗi của bạn, liếc qua mặt trước tấm thẻ và xem mình nhớ điều gì ở

mặt sau. Lặp lại thao tác này nếu cần thiết cho tới khi bạn nắm vững được kiến thức.

Hãy ôn tập một cách liên tục và có tổ chức. Bắt đầu ít nhất một tuần trước khi kiểm tra nên bạn có nhiều thời gian để ôn tập và nắm vững kiến thức. Hãy ôn tập liên tục từ đầu tới cuối tuần chứ đừng cách vài ngày mới ôn một lần. Tôi biết điều này rất khó khăn nếu thời gian biểu của bạn bận rộn – vì bạn vẫn đang học một số môn học và tham dự các hoạt động ngoại khóa – nhưng bạn chỉ phải chịu khó trong thời kỳ này. Học tập liên tục là quan trọng nếu bạn muốn nắm vững kiến thức. Nó giúp bạn kiểm soát được các kiến thức rất nhanh chóng bởi bạn không phải quay lại và nhớ chỗ bạn đã dừng lại vào lần đọc trước. Tôi đã cố gắng thực hiện việc ôn tập, ghi chép bài giảng của mình tất cả các ngày trong tuần lễ trước kỳ thi, ngoại trừ chính ngày thi.

Bạn sẽ thấy mình ôn hiệu quả hơn nếu bạn học trong vài tiếng mỗi lần thay vì sử dụng nhiều khoảng thời gian nhỏ. Các khoảng thời gian học ôn dài rất hiệu quả để hiểu mối tương quan giữa các chủ đề khác nhau trong một môn học. Đây chính là cơ sở để xây dựng đề thi. Một vài sách hướng dẫn học tập khuyên chúng ta “nghĩ nhanh” và học thuộc trong các khoảng thời gian ngắn. Tôi không đồng ý với phương pháp này. Triết lý của tôi là “nghĩ kỹ” để hoàn thành nhiều công việc và đạt điểm cao nhất trong kỳ thi.

Không bao giờ học cho đến phút cuối cùng trước giờ thi. Nếu bạn đang học ôn rất chăm chỉ cho bài kiểm tra,

hãy ôn luyện điều độ và dừng vào ngày hôm trước – hoặc ít nhất một vài giờ – trước khi bạn đi kiểm tra. Như Benjamin Disraeli đã nói: “Cần sự điều độ ngay cả trong sự quá độ”. Học cho tới phút cuối cùng là một trải nghiệm cần xem lại. Điều đó có nghĩa là bạn bị động, bởi vì bạn không bắt đầu đủ sớm để nắm vững kiến thức. Bạn sẽ cảm thấy tự tin hơn nhiều nếu không phải nhồi nhét mọi thứ vào đầu trong giờ cuối cùng trước khi thi. Ngoài ra, trí óc bạn cần nghỉ ngơi một chút trước khi làm bài thi, bởi bạn sẽ cần tất cả sinh lực và sự minh mẫn để làm một bài thi xuất sắc. Tầm quan trọng của việc nghỉ ngơi không hề bị cường điệu quá mức. Bạn phải có tinh thần thanh thoi nhưng sắc sảo để thể hiện đúng tiềm năng của mình trong bài thi.

Bạn không nên lo sẽ quên rất nhiều thông tin vào lúc kiểm tra nếu đã bắt đầu việc ôn tập của mình trước một tuần. Kiến thức sẽ được nhớ rất tốt nếu bạn thực sự hiểu các khái niệm và mối liên hệ tương quan giữa chúng chứ không phải chỉ nhớ các mẫu thông tin rời rạc. Trí nhớ của bạn sẽ tốt hơn nhiều nếu có thể gắn kiến thức mới với một vài khía cạnh quan trọng trong cuộc sống của bạn. Mục tiêu của giáo dục không chỉ để nâng cao kiến thức của bạn mà còn cho bạn kinh nghiệm đối phó với thực tế. Như Alfred Lord Tennyson đã nói: “Kiến thức đi, khôn ngoan ở lại”.

Tôi biết một số sách hướng dẫn gợi ý thành lập các nhóm học tập để ôn thi, nếu bạn có thể tìm những người học giỏi, nghiêm túc và sẵn sàng chia sẻ một phần kiến

thức của họ. Tôi chưa bao giờ sử dụng phương pháp này và thẳng thắn mà nói, tôi nghĩ mình sống độc lập nên thậm chí chưa bao giờ thử. Tôi cảm thấy mình có thể nắm vững kiến thức hoặc nếu cần thiết thì tìm kiếm sự giúp đỡ từ giáo viên. Đối với tôi, học tập là một nỗ lực đơn độc chứ không phải công việc xã hội. Một điều chắc chắn: làm bài thi là hoạt động đơn độc bởi bạn bè của bạn sẽ không ở đó để trợ giúp; nếu họ ở đó thì việc đó gọi là gian lận.

Hãy nhớ rằng, nếu muốn làm bài thi tốt, bạn phải học bài tốt. Dừng một phút nào nghĩ có lẽ sẽ may mắn và làm tốt bài thi mà không cần học. Nếu bạn tới phòng thi với cái đầu trống rỗng, đừng mong chờ điểm tốt. Như Benjamin Franklin đã nói: “Một cái túi rỗng không thể đứng thẳng”. Chiếc túi được đổ đầy đến đâu và bạn có thể đứng thẳng như thế nào phụ thuộc vào việc bạn học được bao nhiêu. Hãy làm theo:

Nguyên tắc tám

Bắt đầu ôn bài một tuần trước kỳ kiểm tra

9

Làm bài kiểm tra thật tốt và hoàn thành kỳ thi bằng sự tự tin

A nguyên tắc đầu tiên và tiên quyết khi làm bài kiểm tra là bạn cần biết điều mình phải làm. Chương 2 của Phần 2 liên quan tới các kỹ năng cơ bản khi làm bài kiểm tra. Chương này bao gồm chiến lược chung để làm bài kiểm tra và các chiến lược cụ thể để làm nhiều dạng bài kiểm tra khác nhau. Chương hiện tại giả định rằng bạn đã làm tốt bài kiểm tra và bây giờ chuyển sang những kỹ thuật mới và bí quyết làm bài kiểm tra. Nếu bạn chưa nắm vững các kiến thức trong Chương 2, Phần 2, thì hãy đọc kỹ lại nó trước khi đọc chương này.

Nếu bạn đã thực hiện tám bước đầu tiên trong quy trình của tôi, bạn đã nắm vững kiến thức. Nhiệm vụ của bạn bây giờ là thể hiện điều này trước giáo viên. Nếu giáo viên hỏi về một vấn đề nằm trong phần kiến thức đã học thì bạn rất

dễ trả lời. Tuy nhiên, nếu bạn có một giáo viên ít sáng tạo, bạn sẽ được hỏi để nhai lại nguyên văn kiến thức trong bài kiểm tra. Các bài kiểm tra độc đáo nhất đòi hỏi bạn phải sử dụng thông tin có sẵn để giải quyết vấn đề mới mẻ và do đó cần đến sự kết hợp thông tin bằng những phương pháp không được dạy trong trường. Điều này giống như cách bạn tiếp cận các vấn đề trong thế giới thực. Bởi thông thường, chúng không rơi vào điển hình đơn giản trình bày trong những cuốn sách giáo khoa. Các ý tưởng mới luôn luôn khó nắm bắt, dù trong học tập hay trong cuộc sống.

Các giáo viên đặc biệt thích yêu cầu bạn áp dụng phương pháp đã được giảng dạy ở lớp học để giải quyết những vấn đề mới. Các phương pháp này giống như túi dụng cụ của người thợ thủ công lành nghề. Bạn phải biết công cụ nào cần và cách sử dụng chúng trong vấn đề cụ thể. Các công cụ rất quan trọng cho những môn học như vật lý và khoa học xã hội. Ví dụ, phân tích biểu đồ và phương trình toán học là công cụ không thể thiếu của các nhà kinh tế học. Các môn học khác nhau đòi hỏi những hệ thống công cụ khác nhau. Trong một bài kiểm tra, bạn cần chứng tỏ cho giáo viên thấy là bạn biết cách sử dụng công cụ nghề nghiệp như một người làm thuê thạo việc.

Bạn nên làm bài kiểm tra bằng một trí tuệ cởi mở. Khi làm bài kiểm tra, bạn không nên cố gắng ép các câu trả lời chính xác theo khuôn đúc những lời ghi chép. Giáo viên có thể yêu cầu bạn áp dụng kiến thức của mình theo cách khác. Đôi khi bạn cần phải thoát khỏi cách suy nghĩ thông

thường và thật sáng tạo để có được câu trả lời hay. Nếu bạn đã học chăm chỉ phần ghi bài giảng trong tuần trước khi thi, tức là bạn đã đưa dồn dập vào tâm trí mình một lượng lớn thông tin. Trí óc sẽ xử lý thông tin này trong tiềm thức, khám phá mối tương quan giữa các cơ sở lập luận, nguyên lý và ý tưởng khác nhau. Sự chuẩn bị trước này sẽ tạo ra ý thức sáng tạo cho bạn khi làm bài kiểm tra.

Để phát huy trọn vẹn tiềm năng sáng tạo của mình, bạn nên xem xét bài kiểm tra bằng quan điểm đúng đắn và sự tự tin cao. Bạn nên nghĩ bài kiểm tra như một cơ hội để thể hiện cho giáo viên biết bạn đã học được nhiều thế nào. Nếu bạn đã và đang làm theo quy trình tôi đưa ra, bạn sẽ làm tốt bài kiểm tra vì bạn đã nắm vững nó. Nếu bạn tự tin thì bạn có nhiều khả năng làm bài tốt bởi đã có tinh thần, thái độ đúng đắn. Nếu sự tự tin của bạn thấp, chắc chắn bài làm kém. Đó là điều có thể tiên đoán và nguyên nhân là ở chính bạn.

Chúng ta đã nghe những huấn luyện viên thể thao nói về tầm quan trọng của sự tự tin khi thi đấu thể thao. Sự tự tin về mặt tinh thần giúp cho vận động viên phát huy phong độ cao nhất và giành lợi thế so với các đối thủ. Làm một bài kiểm tra cũng tương tự như một sự kiện thể thao, bởi bạn đang ganh đua với giáo viên và những người khác trong lớp, thậm chí với bản thân mình, theo một nghĩa nào đó. Bởi bạn sẽ cố gắng đến gần câu trả lời hoàn hảo. Cũng như trong một cuộc thi đấu thể thao, bạn nên hướng quyết tâm lên cao và tự tin để đạt tới đỉnh cao.

Ngược lại với sự tự tin là nỗi sợ hãi. Nhiều người cảm thấy sợ hãi và lo lắng khi nghĩ tới việc phải làm một bài kiểm tra. Họ hồi hộp, lo âu và thậm chí khó chịu với các cuộc thi bởi sợ thất bại. Họ bị ám ảnh về hậu quả thê thảm và không may mắn sẽ rơi xuống đầu mình nếu không làm được bài kiểm tra. Họ sợ bị người thân, giáo viên và bạn bè chỉ trích, chế nhạo. Một vài người rất lo lắng khi phải đi thi bởi cảm thấy có quá nhiều nguy cơ. Những người đã dành lượng thời gian lớn cho việc học có thể cho rằng họ phải đạt được điểm số cao bù lại những nỗ lực mà họ đã bỏ ra. Ý nghĩ không làm bài tốt có thể khiến họ bồn chồn và lo lắng. Họ lo âu về bài thi đến nỗi khả năng suy nghĩ và lập luận bị ảnh hưởng, thậm chí họ còn gây ra những lỗi mà họ không ngờ tới.

Bạn không nên lẫn lộn nỗi sợ thất bại với ham muốn thành công. Một chút cảm xúc và sự dâng trào mạnh mẽ hoóc-môn adrenalin có thể nâng cao trí thông minh và mài bén sự sắc sảo tinh thần, cải thiện điểm số của bạn. Đây là cách phản ứng lại rất khác của nỗi sợ hãi.

Hầu hết những nỗi sợ và cảm giác thiếu an toàn của sinh viên khi làm bài kiểm tra là do thiếu tự tin. Những sinh viên đạt kết quả kém ở các kỳ thi trong quá khứ hoặc những người không có lòng tin vào việc chuẩn bị trước cho bài kiểm tra là những người dễ rơi vào hội chứng này nhất. Bạn có thể tin chắc rằng mình sẽ hoàn thành tốt các kỳ thi nếu làm theo các phương pháp của tôi. Khi bạn đạt được nhiều thành công hơn trong các kỳ thi, nỗi sợ hãi sẽ

được xua tan bởi đã làm mọi điều có thể để hiểu rõ tiềm năng của mình.

Làm thế nào để rũ sạch nỗi sợ hãi? Nếu bạn đã từng sợ hãi khi làm bài kiểm tra, bạn sẽ thấy thay đổi tình trạng đó ngay lập tức khó khăn thế nào. Bạn sẽ đương đầu với nỗi sợ hãi dễ dàng hơn nếu bạn có nhiều hiểu biết về chủ đề của bài kiểm tra. Mỗi kỳ thi giúp bạn đánh giá và định lượng kiến thức môn học và chỉ ra chỗ cần phải trau dồi thêm. Quan trọng là bạn hiểu được rằng các kỳ thi không đánh giá giá trị thực chất của một cá nhân, mà chỉ đánh giá xem anh ta biết những gì về môn học cụ thể trong thời gian cho trước. Các kỳ thi sẽ ít đáng sợ hơn nếu bạn hiểu được điều này. Bạn không nên hạ thấp lòng tự trọng chỉ vì làm chưa tốt một bài kiểm tra.

Các bài kiểm tra là công cụ học tập cần thiết, cung cấp cho bạn và giáo viên những thông tin quý giá để đánh giá thành tích và sự tiến bộ của bạn. Bạn phải thừa nhận rằng không ai hoàn hảo – tất cả nhân loại buộc phải mắc sai lầm. Mục tiêu của bạn nên là mắc phải các lỗi lầm trước kỳ thi, rút kinh nghiệm và tránh lặp lại trong bài thi. Không may là thường không dễ làm được điều này. Hầu hết các giáo viên sẽ đưa ra đáp án đúng cho các câu hỏi khi họ trả bài kiểm tra. Nếu bạn đã mắc sai lầm trong kỳ thi, bạn nên xem lại những chỗ sai để không mắc lại trong bài kiểm tra tiếp theo, thi cuối kỳ, môn học tiếp theo hoặc vấn đề gặp trong cuộc sống. Nếu có thể rút kinh nghiệm từ các sai lầm của mình, bạn sẽ mau chóng trưởng thành.

Các bài kiểm tra cũng giúp bạn học được điều gì đó từ giáo viên. Mặc dù các giáo viên thường không cho lại các câu hỏi cũ, nhưng họ biểu lộ một phong cách nào đó trong dạng và phạm vi câu hỏi đưa ra. Bạn nên cố gắng hiểu hệ phương pháp của giáo viên, cũng giống như thám tử tài giỏi nghiên cứu các khuôn mẫu hành vi của kẻ phạm tội để ngăn chặn bước tiếp theo. Sau khi đã làm bài kiểm tra đầu tiên, bạn nên phân tích tình hình. Giáo viên đã cho một bài tiểu luận hay tự luận hay dạng bài nào khác? Kiểu câu hỏi nào được đặt ra? Có nhấn mạnh vào ghi nhớ các cơ sở lập luận, hiểu các ý tưởng và mối tương quan giữa chúng, hay vận dụng các nguyên lý không? Giáo viên quan tâm đến các chủ đề chính hay những chi tiết vụn vặt? Đánh giá hệ phương pháp của giáo viên giúp bạn chuẩn bị cho bài kiểm tra tiếp theo và bài kiểm tra cuối kỳ.

Bạn cũng sẽ hiểu các kỳ thi hơn nếu hiểu cách chấm thi. Hầu hết giáo viên cho điểm theo cách phân loại gần giống với cách phân loại thông thường bằng con số. Nói theo cách khác, chỉ vài sinh viên được điểm cao, còn hầu hết sẽ ở mức trung bình và chỉ một vài người trượt. Như Gore Vidal, tiểu thuyết gia người Mỹ đã nói: “Thành công thôi chưa đủ, cần phải có cả thất bại”. Nhiều giáo viên thích chấm điểm theo thang điểm thông thường bởi như vậy sẽ khách quan. Nhưng lý do thực có lẽ là nó thuận tiện hơn việc thiết lập những quy chuẩn trung bình. Đôi khi bạn thấy giáo viên thông báo rằng mọi người có thể đạt điểm 10 hoặc cũng có thể đạt điểm 0, nhưng điều này rất hiếm

hoi. Ban giám hiệu trường sẽ không để giáo viên giữ quan điểm này quá lâu. Thông thường bạn sẽ phải cạnh tranh quyết liệt để giành được những điểm 10.

Khi bạn được đánh giá theo thang điểm, điểm số chỉ là cơ sở đánh giá độ thông minh của bạn so với các bạn cùng lớp trong một môn học. Nếu có một số sinh viên giỏi trong lớp thì sự cạnh tranh sẽ rất khốc liệt. Còn lại, số lượng lớn sinh viên kém sẽ nằm ở điểm thấp của đường cong điểm số.

Bạn nên biết rằng chấm điểm các bài thi tự luận luôn có tính chủ quan và hay thay đổi. Điểm số của bạn chắc chắn là hệ quả của việc chấm bài các sinh viên khác trước đó. Điểm số của bạn cũng sẽ là hệ quả của các năng lực đặc biệt mà giáo viên cho là quan trọng, ví dụ như sự thấu hiểu các ý tưởng, cách tổ chức và trình bày các tranh luận, ngữ pháp, chính tả, nét chữ. Hoặc giáo viên đánh giá mức độ hiểu bài của bạn trên cơ sở sự chuyên cần và nhiều nhân tố khác nữa. Bạn cần chú ý đến điều mà giáo viên cho là quan trọng. Thường khó phát hiện ra điều này từ trước. Khi bạn đã quen với phong cách của giáo viên, bạn sẽ biết phải nhấn mạnh điều gì trong các bài kiểm tra.

Sinh viên có thể tránh được những vấn đề thường gặp trong thi cử nếu tập trung vào nắm vững môn học thay vì nhắm tới điểm số. Thực tế, hai điều này luôn song hành. Có thể bạn hiểu rõ môn học nhưng mọi thứ không diễn ra như bạn mong muốn trong kỳ thi. Nếu điều bạn nhấn mạnh là nắm vững môn học và nỗ lực hết mức có thể, bạn

sẽ cảm thấy hài lòng mặc dù điểm số không cao như bạn hy vọng. Sẽ luôn luôn có các cơ hội khác để bạn chứng tỏ kiến thức của mình.

Tôi không khuyên bạn nên bằng lòng với điểm kém, mà thay vào đó, bạn cần có thời gian để đạt tới thành công. Mục tiêu tối thượng của bạn nên là trở thành sinh viên xuất sắc.

John Lyly, tác giả người Anh, đã từng nói: “Hãy để tôi nắm chặt các cơ hội”. Kỳ thi chính là cơ hội để bạn thể hiện những điều mình biết trước giáo viên.

Nguyên tắc chín

*Làm bài kiểm tra khôn ngoan và trải qua kỳ thi
của bạn với trọn vẹn sự tự tin*

10

Cho giáo viên thấy điều bạn đã học được vào kỳ thi cuối kỳ

Demosthenes, chính trị gia Hy Lạp, đã nói: “Mỗi lợi thế trong quá khứ được phản xét trước ánh sáng của vấn đề sau cùng”. Những ưu điểm và bất cập trong toàn bộ học kỳ sẽ được phản ánh trong bài kiểm tra cuối kỳ của bạn. Điểm bài kiểm tra cuối kỳ có ảnh hưởng rất lớn tới điểm tổng kết của bạn bởi nó là điểm cuối cùng. Nhiều giáo viên hướng dẫn tính điểm tổng kết cho sinh viên căn cứ vào điểm bài kiểm tra cuối kỳ mà không quan tâm tới cả quá trình học. Điều đó giống với đạo đức Thiên Chúa giáo – bạn có thể ăn năn hối lỗi và chuộc lỗi vào giây phút cuối cùng.

Đầu tiên bạn cần phải dự đoán chính xác kiến thức nào sẽ được hỏi tới trong bài kiểm tra cuối kỳ. Hầu hết giáo

viên sẽ đưa ra giới hạn kiến thức trước kỳ thi. Bạn nên hỏi giáo viên về bài kiểm tra cuối kỳ, nó bao gồm kiến thức cả học kỳ hay chỉ tính từ bài kiểm tra trước đó. Câu trả lời sẽ quyết định bạn nên ôn tập như thế nào cho bài thi cuối kỳ. Nếu bài thi cuối kỳ chỉ bao gồm kiến thức tính từ bài kiểm tra trước đó, thì bạn nên ôn tập như cách ôn tập bài kiểm tra bình thường, tức là đọc lại vở ghi bài giảng từ bài kiểm tra trước. Nếu bài thi cuối kỳ bao hàm toàn bộ kiến thức môn học, bạn phải đọc lại vở ghi từ bài giảng đầu tiên. Điều này có lẽ không quá khó bởi bạn đã ghi nhớ các kiến thức đó.

Cho dù phạm vi kiến thức của bài thi cuối kỳ bao nhiêu thì đó cũng là khối lượng công việc lớn vào cuối học kỳ. Thời gian thi cuối kỳ rất đặc biệt bởi bạn đang hoàn thành nốt cả học kỳ và hầu hết các bài kiểm tra hết môn đều diễn ra ở thời điểm này. Khoảng một tháng trước khi thi cuối kỳ, bạn nên sắp xếp lại thời gian biểu và nắm lịch thi của từng môn. Bạn phải xác định xem sẽ cần bao nhiêu thời gian để chuẩn bị cho mỗi bài thi. Nếu thời gian biểu của bạn bị bó hẹp, bạn cần bắt đầu học ôn trước vài tuần thay vì một tuần như thông lệ trong suốt học kỳ.

Bạn nên ôn tập lại kiến thức cho bài thi cuối kỳ theo cách thức khác với các bài kiểm tra thông thường. Như một quy tắc chung, các bài kiểm tra giữa học kỳ nhằm kiểm tra kiến thức của bạn bằng các chủ đề rất cụ thể. Nhưng, câu hỏi trong bài thi cuối kỳ chủ yếu xoay quanh các chủ đề chính xuyên suốt học kỳ. Hãy tập trung vào những chủ đề chính

khi bạn ôn tập bài giảng trong vở ghi. Điều này tương đối đơn giản nếu bạn làm theo phương pháp của tôi, bởi bạn đã hiểu và ghi nhớ kiến thức đó trong quá trình học. Sau khi bạn đã nhận dạng được chủ đề chính, hãy ôn lại kiến thức chi tiết xoay quanh các chủ đề này.

Như một phần của việc chuẩn bị thi cuối kỳ, bạn nên xem lại các bài kiểm tra trước đó. Cho dù ít có khả năng câu hỏi tương tự sẽ xuất hiện trong bài thi cuối kỳ, bạn sẽ hình dung được mô típ câu hỏi của giáo viên. Chắc chắn rằng bạn sẽ trả lời được các câu hỏi đó. Hầu hết giáo viên sẽ chữa bài kiểm tra khi trả chúng cho sinh viên và chỉ ra cách trả lời hay. Bạn có lẽ đã ghi chép cẩn thận bài chữa này lại như các bài giảng thông thường. Nếu bạn chưa hiểu hết, đừng ngượng ngùng và hỏi lại giáo viên. Mục tiêu chính của bạn là nắm vững toàn bộ kiến thức của cả học kỳ và tránh mắc lại những sai lầm trước đó khi thi cuối kỳ.

Nếu có thời gian, bạn cũng nên cố gắng tìm kiếm các bài thi cuối kỳ mà giáo viên đã đưa ra vào các học kỳ trước. Một vài giáo viên lưu hồ sơ các bài kiểm tra trước đó trên khoa hay thư viện và sẵn sàng cung cấp mọi người, đôi khi các sinh viên khác hoặc các nhóm học tập cũng lưu giữ bài kiểm tra. Mục tiêu của bạn là nắm được các dạng câu hỏi mà giáo viên sẽ cho trong bài thi cuối kỳ. Cho tới khi kết thúc học kỳ, bạn đã hình dung được về phương pháp ra đề của giáo viên trong các bài kiểm tra thông thường, nhưng họ lại muốn có điều khác biệt trong bài kiểm tra cuối kỳ. Vì vậy, khi xem các bài kiểm tra cuối kỳ trước đó, bạn sẽ hình

dung về số lượng, bản chất và phạm vi câu hỏi. Nhưng bạn cũng đừng lãng phí thời gian trả lời các câu hỏi đó bởi ít có khả năng nó sẽ được hỏi lại.

Nền tảng tinh thần của bạn trong tuần thi cuối kỳ cũng rất quan trọng. Bạn nên làm bài kiểm tra với một trí tuệ minh mẫn. Nếu bạn đã dành đủ thời gian cho việc học tập, bạn sẽ rất tự tin và thoải mái khi làm bài thi. Nếu cũng giống như hầu hết sinh viên, bạn không dành đủ thời gian cho việc ôn tập, cả tuần thi sẽ tương tự như một tuần sống trong địa ngục.

Thật tỉnh táo khi sử dụng thời gian cho việc học tập, bởi nó sẽ trôi đi rất nhanh nếu bạn lãng phí. Hãy luôn ghi nhớ: bài kiểm tra cuối cùng là bài thi quan trọng nhất của học kỳ và bạn phải quan tâm đúng mức tới nó. Làm theo các phương pháp học tập được giới thiệu ở đây, tự tin vào bản thân, bạn chắc chắn sẽ thành công!

Nguyên tắc mười

*Cho giáo viên của bạn thấy điều bạn đã học được
vào kỳ thi cuối kỳ*

Phần IV

Làm cho quy trình trên
hiệu quả đối với bạn

1

Các mẹo học tập

*B*iết làm một điều gì đó không đủ, bạn còn phải hành động đúng đắn để đạt được mục tiêu của mình. Nếu bạn muốn trở thành một sinh viên đạt toàn điểm 10, bạn phải biết những thói quen học tập nào cần rèn luyện và những thói quen nào phải tránh.

Bạn có chỉ ra được sự khác biệt giữa thói quen học tập tốt và thói quen xấu, và bạn có biết nguyên lý cơ bản của việc học tập hiệu quả không? Câu trả lời thật đơn giản. Như Rudyard Kipling viết trong bài thơ *Đứa con của voi* (The Elephant's Child):

Tôi có sáu người hầu chân thật

(Họ dạy cho tôi tất cả những gì tôi biết)

Tên của họ là Cái gì, Tại sao, Khi nào

Như thế nào, Ở đâu và Ai.

Bạn không cần hỏi hai trong số sáu người hầu xem “Ai” sẽ học (bởi đó chính là bạn) và “Tại sao” việc học tập lại quan trọng (nếu bạn đã đọc chương “Tầm quan trọng của học vấn”). Hãy nghe xem bốn người hầu còn lại nói gì về các phương pháp học tập đúng đắn.

Học khi nào. Nếu muốn có kết quả học tập tốt hơn, bạn cần phải nỗ lực hàng ngày. Điều đó không có nghĩa ngày ngày bạn phải học không ngừng nghỉ hoặc mỗi ngày phải học cùng một thời lượng. Nhưng bạn nên cố gắng mỗi ngày hoàn thành một việc gì đó để thấy mình tiến bộ.

Một số cuốn sách hướng dẫn học tập chủ trương bạn phải điền vào những cuốn lịch phức tạp để biết mình có bốn phần làm gì từng phút, từng giờ và từng ngày trong suốt cả học kỳ. Theo đó, bạn cần sắp xếp các khoảng thời gian riêng biệt cho từng môn học, từng bữa ăn, từng hoạt động thể thao, xã hội, giao lưu với bạn bè... Tôi thấy phương pháp này phạm sai lầm nghiêm trọng. Không chỉ có sinh viên mà tất cả mọi người sẽ không bao giờ muốn tuân thủ một thời gian biểu mang tính kỷ luật sắt thép như vậy. Làm theo nó, bạn sẽ có cảm giác toàn bộ cuộc sống của mình đã được định trước và nhanh chóng chán học tập. Hãy sử dụng cuốn lịch theo đúng chức năng vốn có của nó là ghi lại những ngày có ý nghĩa. Hãy đánh dấu ngày của các sự kiện quan trọng, ví dụ như các kỳ thi, hạn nộp và bảo vệ luận văn... để biết mình còn bao nhiêu thời gian ôn tập và chuẩn bị, nhưng đừng để các cuốn lịch quy định cuộc sống của bạn!

Mỗi lần, bạn chỉ nên lập kế hoạch học tập của mình trong phạm vi vài ngày. Hầu hết các môn học chỉ có vài tiết một tuần nên bạn luôn có đủ thời gian chuẩn bị cho tiết học tiếp theo. Vậy là về căn bản, bạn đã hiểu cần phải làm gì. Bạn cần đọc bài sẽ học trong tiết sau, viết lại nội dung bài đã đọc, chuẩn bị cho một bài kiểm tra (nếu có vào tuần sau) hoặc làm các bài tập khác. Mục đích của bạn là sắp đặt công việc cho vài ngày sắp tới, sao cho vừa hoàn thành nhiệm vụ để ra cho tất cả các môn học vừa có thời gian cho các hoạt động khác. Khi sắp xếp thời gian biểu chỉ cho một số ngày, bạn có thể linh hoạt thay đổi nó theo cách cần thiết để sử dụng thời gian hợp lý.

Cũng vì mục đích đó, hãy cố gắng làm bài tập trong những khoảng thời gian không có các hoạt động khác chen vào. Ví dụ, bạn có thể đọc trước bài hoặc ghi lại bài giảng giữa các tiết học, khi mà thông thường có lẽ bạn đang lãng phí thời gian. Còn khoảng thời gian giữa lúc bạn ngủ dậy và tiết học đầu tiên thì sao? Hoặc giữa tiết học cuối cùng và giờ chơi môn thể thao bạn muốn tham gia? Tận dụng hiệu quả những khoảng thời gian xen kẽ nhỏ bé này, bạn sẽ hoàn thành được rất nhiều việc. Cách bạn hoạch định thời gian của mình phụ thuộc chủ yếu vào thời gian mà bạn muốn để trống dành cho giải trí, ban ngày đối với người này, có thể là buổi tối với người kia. Hãy cho phép mình có thời gian thư giãn, nếu không bạn sẽ kiệt sức, và hãy coi đó là phần thưởng khi hoàn thành công việc. Như thế, bạn sẽ có thêm động lực để học tập.

Học ở đâu. Bạn có thể học ở bất kỳ nơi nào, chỉ cần bạn thấy đủ thoải mái và thư thái để hoàn thành một khối lượng công việc đáng kể. Có những sinh viên học hiệu quả nhất khi ngồi trên một chiếc ghế hay trong một căn phòng chuyên dụng. Họ gắn chúng với việc học tập; khi ở đó, họ làm việc siêng năng và tách mình khỏi những điều gây sao nhãng đến từ bên ngoài. Những người khác lại thích học trong thư viện vì không khí gợi cảm hứng học tập của nó. Không có nơi nào là góc học tập hiệu quả nhất và thích ứng với tất cả mọi người.

Nhân tố quan trọng nhất là lựa chọn một địa điểm giúp bạn tập trung sâu trong khoảng thời gian kéo dài. Nhiều sinh viên khó giữ được tập trung và thường bị kiệt sức chỉ sau vài giờ học bài, trong khi những người khác không hề bị ảnh hưởng vì môi trường ồn ào hay yên tĩnh. Hầu hết mọi người có thể tự điều chỉnh để quen với mức độ tiếng ồn trong một căn phòng nếu họ để hết tâm trí vào việc học, nhưng khó khăn sẽ lớn hơn nhiều nếu căn phòng chuyển liên tục từ yên tĩnh sang ồn ào và ngược lại. Nhiều người lại bị sao nhãng vì tâm trạng và suy nghĩ của mình chứ không vì các hiện tượng bên ngoài. Ví dụ, bạn mất tập trung khi nghe một ai đó nói trong thư viện dù với giọng rất nhỏ, bởi bạn biết làm như thế là không lịch sự, hoặc khi những người bạn cùng phòng ký túc chơi một bản nhạc bạn không thích hay vừa học vừa gõ ngón tay lên mặt bàn. Chỉ cần chuẩn bị trước về mặt tinh thần cùng với một chút thực tế và rèn luyện là bạn thoát khỏi ảnh hưởng của những sự cố thường gặp như vậy.

Cũng phải thừa nhận rằng có nhiều địa điểm hoặc thời điểm học tập hiệu quả khác ngoài “khu vực” quen thuộc của bạn. Như đã lưu ý ở trên, bạn sẽ thường ôn lại những khái niệm đã học, thậm chí song song với các hoạt động thường ngày như mặc quần áo, dùng bữa, đi bộ tới lớp... Trò chuyện với bạn bè và thầy cô sau giờ học cũng là một dịp để thực hành các kỹ năng mới hoặc thu được kiến thức mới. Tôi từng có những cuộc thảo luận rất lý thú khi đi nhà hàng với các nhóm bạn. Những dịp như vậy đặc biệt thú vị nếu bạn đi cùng những người có học thức, bởi nhóm có thể thảo luận về các chiều hướng khác nhau của cùng một vấn đề.

Học cái gì. Bạn đọc các bài được giao và chép lại bài giảng trước khi vào học tiết sau, hay ôn bài trước kỳ kiểm tra, làm luận văn. Nhưng chúng ta hãy nói cụ thể hơn về việc học cái gì.

Khi bạn ngồi xuống để học, hãy nghĩ đến việc bạn muốn hoàn thành vào ngày hôm đó. Bạn sẽ học môn học nào và theo thứ tự nào? Bạn có kế hoạch đọc bao nhiêu trang hoặc bao nhiêu chương từ cuốn sách lịch sử của mình, bạn dự định giải bao nhiêu bài toán, viết bao nhiêu bài luận tiếng Anh ...? Hãy thách thức bản thân đạt hoặc vượt mục tiêu đặt ra. Nếu làm việc chăm chỉ hàng ngày, bạn sẽ thấy mình tiến bộ thực sự và được sống với cảm giác hoàn thành trọn vẹn công việc.

Tôi thấy nghĩ về mong muốn hoàn thành công việc dễ hơn nghĩ đến việc mình sẽ học trong bao lâu. Bạn tâm về

khoảng thời gian bỏ ra cho mỗi môn học có thể gây sao nhãng, bởi bạn sẽ chăm chăm nhìn đồng hồ để xem đã có thể kết thúc chưa. Đừng đặt ra các mục tiêu tham vọng tới mức không thể hoàn thành được, bởi điều này sẽ chỉ làm bạn tuyệt vọng thôi.

Sự phong phú cũng là một yếu tố tạo cảm hứng quan trọng. Vì vậy, hãy thay đổi thứ tự các môn bạn đang học. Sau khi học những môn mang tính định lượng có vẻ khô khan như toán học chẳng hạn, có lẽ bạn nên đọc một cuốn tiểu thuyết cho môn tiếng Anh hay một chương trong cuốn sách sử của mình. Bạn cũng có thể học xen kẽ các môn bạn thích và các môn làm bạn ít hứng thú hơn. Nếu bạn ghét hóa học nhưng thích văn học Anh, hãy cho phép mình đọc tiểu thuyết sau khi đã làm bài tập thí nghiệm. Bạn sẽ thấy sự xen kẽ này giúp bạn thư giãn và học được trong khoảng thời gian dài hơn mà không thấy chán nản hoặc cần phải nghỉ ngơi nhiều. Bạn sẽ thấy Anatole France, nhà văn người Pháp, có lý khi nói rằng con người sinh ra như để tìm thấy sự thư giãn trong công việc.

Đừng bao giờ bỏ bê môn học nào, ngay cả khi bạn thấy nó nhàm chán và nhạt nhẽo. Mục tiêu của bạn là đạt điểm 10 trong tất cả các môn học, chứ không chỉ riêng những môn bạn thích. Bởi nếu không, bạn có nguy cơ rớt lại quá xa đằng sau và một khi tình trạng bỏ bê kéo dài, bạn sẽ không bao giờ bắt kịp được.

Học như thế nào. William James đã từng khẳng định rằng không ai khốn khổ bằng người không có thói quen

nào khác ngoài sự do dự. Trước khi ngồi vào bàn học, hãy xem bạn thực sự muốn học vào thời điểm đó hay muốn làm một việc khác. Bạn có thể học sau nếu có việc quan trọng phải làm, nhưng nên tránh trì hoãn việc học chỉ vì không thích một môn học hay vì lười biếng. Đẳng nào bạn cũng sẽ phải học sau khi đã hoàn thành những việc làm mình hứng thú hơn, vì vậy cần cố gắng tự giác và duy trì kỷ luật cá nhân để ngồi xuống và thực hiện công việc mà bản thân thấy cần thiết và bắt buộc, dù bạn có thích hay không.

Khi đã ngồi xuống, hãy tập trung hết sức và đừng để bất cứ điều gì khác xen vào quá trình suy nghĩ của bạn. Bạn nên tiếp cận việc học tập của mình với sự nhiệt tình, chân thành và quyết đoán. Để sử dụng thời gian có hiệu quả nhất, bạn nên ngồi xuống và bắt đầu học ngay. Nếu bạn đang ở trong giai đoạn khó khăn, có ít cảm hứng học tập, thì hãy bắt đầu bằng một vài khía cạnh tương đối dễ dàng để có thể nhẹ nhàng bắt nhịp dần dần. Thỉnh thoảng, bạn do dự khi bắt đầu học một môn bởi nó có vẻ khó, nhưng hãy yên tâm là khi đã tập trung vào, bạn sẽ thấy nó đơn giản hơn bạn nghĩ.

Luôn luôn tập trung vào một việc, bỏ qua các việc khác để cố gắng hoàn thành nó. Đừng vừa học vừa xem ti vi hay nói chuyện với bạn bè. Bạn không thể cùng lúc hoàn thành tốt hai hoạt động tách rời.

Bạn sẽ hoàn thành khối lượng công việc lớn hơn khi làm việc liên tục trong một khoảng thời gian kéo dài. Với tôi chẳng hạn, thời gian đó là kỳ nghỉ cuối tuần, bởi tôi làm việc mà không bị gián đoạn. Làm việc liên tục, bạn sẽ

không phải quay lại xem lần trước mình đã dừng ở đâu. Hơn nữa, bạn cũng thấy rõ hơn mối tương quan giữa các ý tưởng với nhau. Bạn sẽ ngạc nhiên trước khối lượng công việc làm được nếu mỗi lần bạn ngồi học nhiều giờ liền. Tuy nhiên, đừng học tập trong khoảng thời gian quá dài, chỉ khiến cho toàn bộ trải nghiệm trở nên buồn chán hoặc làm bạn kiệt sức và phản tác dụng.

Khi học trong một khoảng thời gian dài, hãy đặt ra các giờ nghỉ giải lao định kỳ để thay đổi nhịp độ làm việc hoặc chuyển sang học một môn khác. Bạn cần ít nhất từ năm đến mười phút giải lao cho mỗi giờ làm việc, nhưng hãy lên kế hoạch. Bạn cũng có thể làm vài việc nhà, ví dụ như giặt quần áo, lau nhà, chuẩn bị bữa ăn... vào giờ nghỉ. Như thế, đầu óc bạn được nghỉ ngơi trong khi vẫn hoàn thành thêm một số việc, dù nhỏ, trước khi quay trở lại với việc học. Tất nhiên, trong quãng thời gian quá ngắn đó, bạn cũng có thể nghỉ ngơi và không làm gì. Nhu cầu thỉnh thoảng bỏ qua mọi việc cũng là tất yếu trong cuộc sống.

Sau khi đã học tập chăm chỉ cả ngày và làm xong bài được giao vào buổi tối, đừng lên giường ngay; nếu vậy, bạn sẽ thấy mình đang bị cuốn vào một guồng quay mệt mỏi. Hãy bỏ một ít thời gian để làm các hoạt động thường ngày như: đánh răng, chuẩn bị sẵn các tài liệu sẽ học ở trường vào ngày hôm sau, nói chuyện với một người bạn... Nếu bạn đi ngủ ngay, tôi cam đoan là bạn sẽ nằm đó trong nửa giờ hoặc khoảng khoảng thời gian như vậy với cái đầu quay như chong chóng.

Hãy rèn luyện những thói quen tốt. Bạn có thể tăng khả năng học tốt ở trường bằng cách tuân theo một vài quy tắc lành mạnh và đơn giản. Luôn luôn nghỉ ngơi thật đầy đủ, bởi khi mệt mỏi, bạn không thể suy nghĩ kỹ càng hay tập trung. Luôn luôn ăn ba bữa một ngày, bởi mức năng lượng của bạn sẽ rất thấp nếu bạn không ăn uống đầy đủ. Nên cố gắng tránh xa quà vặt vì chúng sẽ làm bạn uể oải. Như một vận động viên lành nghề, bạn cần phải ở đỉnh cao phong độ để thi đấu.

Tập thể dục hàng ngày sẽ giúp bạn làm việc hiệu quả và suy nghĩ minh mẫn hơn. Bạn sẽ cần vài cử động cơ giãn gân cốt sau khi đã ngồi học nhiều giờ. Kết hợp đi bộ, đạp xe và chơi tennis chẳng hạn, giữ sức khỏe về cả thể chất lẫn tinh thần, cho mình cơ hội nghĩ về những gì đang làm. Sở thích của bạn có thể là chạy bộ, bơi lội hoặc các môn thể thao nhóm, nhưng dù lựa chọn của bạn là gì, hãy giữ cho thân thể khỏe khoắn và tinh thần bạn sẽ phấn chấn, sáng khoái và minh mẫn.

Tránh xa những thói quen xấu. Bạn sẽ thấy việc rèn luyện các thói quen tốt dễ dàng hơn nếu bạn biết cách tránh xa thói quen xấu. Tránh xa các hoạt động tiêu tốn thời gian quá nhiều. Một ví dụ tiêu biểu là việc xem ti vi. Bạn có thể mất rất nhiều thời gian khi ngồi xem các chương trình ti vi mà bạn không thực sự quan tâm. Với nền giáo dục chất lượng cao, bạn sẽ có cơ hội tốt để hưởng thụ các trải nghiệm trong cuộc sống thực tế. Hãy lựa chọn và chỉ xem các chương trình bạn thực sự thích. Các việc tiêu tốn thời

gian cổ điển khác là tán gẫu với bạn bè và chơi bài. Những hoạt động này có thể rất vui nhưng bạn sẽ được gì khi trò vui kết thúc? Ít thời gian hơn cho việc học tập và những việc khác!

Nếu bạn thấy mình không đủ nghị lực để từ bỏ những thú vui này, thì có lẽ tốt hơn là nên đứng ngoài cuộc. Như Mark Twain đã nói: “Ở ngoài thì dễ hơn là từ bỏ”.

Chúng ta thường thấy khó hoàn thành mọi thứ mình muốn vì sử dụng thời gian không hiệu quả. Tất cả chúng ta đều có thể có lợi từ việc áp dụng các nguyên tắc quản lý thời gian. Bước đầu tiên, hãy quan sát kỹ cách bạn đang sử dụng thời gian của mình trong suốt một tuần. Đây là những lúc bị lãng phí? Theo dõi thời gian là cách dễ dàng nhận ra việc sử dụng thiếu hiệu quả. Nếu bạn trung thực với bản thân, bạn chắc chắn sẽ biết được một số trường hợp mình đang sử dụng thời gian không tốt.

Nếu trong quá khứ bạn không hề có các thói quen học tập tốt, thì có lẽ bạn cần thay đổi cách sống của mình. Tôi nhận ra rằng thay đổi lối sống chỉ qua một đêm không dễ, do thói quen trở thành thâm căn cố đế. Mark Twain cũng đã nói: “Thói quen là thói quen và không dễ gì thay đổi ngay mà chỉ có thể sửa từng chút một”. Bạn nên bắt đầu sửa các thói quen xấu của bạn từ hôm nay thay vì chờ tới ngày mai.

Học quá nhiều cũng là thói quen xấu như học quá ít. Bạn đừng bao giờ trở nên quá say mê và chìm đắm vào việc học tập mà coi nhẹ sức khỏe tinh thần và thể xác của

mình. Chúng ta biết một số cá nhân ở trường đại học thường xuyên trong tình trạng “mơ màng” như thể họ vừa rơi xuống trái đất từ một hành tinh hay thiên hà khác. Tất cả chúng ta đều từng thấy những nhân vật chỉ đánh răng và chải tóc mỗi tháng một lần và dường như mặc quần áo mượn của người họ hàng nào đó. Một vài người mãi mê học tập đến mức quên mất rằng họ còn là một phần của nhân loại – và họ không nhất thiết phải là người đạt được điểm cao nhất. Kiểu hành vi này không chỉ làm người khác khó gần gũi với bạn mà còn phản tác dụng.

Vâng, có thể bạn đã học quá nhiều. Mục đích của bạn nên là học đủ để đạt điểm 10 trong tất cả môn học và tham gia hoạt động giải trí trong thời gian còn lại.

Thời đi học là khoảng thời gian tươi đẹp trong cuộc đời mỗi người, nhưng hầu hết chúng ta không biết cách sử dụng nó hiệu quả. Đã bao nhiêu lần bạn bị cuốn vào các trò tiêu khiển để cảm giác tội lỗi hành hạ mình, vì đúng ra bạn nên ngồi học bài? Những cảm giác trái ngược xuất hiện từ các sinh viên thiếu tự tin vào khả năng của họ và không biết học bao nhiêu thì đủ để đạt kết quả tốt. Nếu bạn đang thực hành theo quy trình của tôi, có lẽ sẽ không có những cảm giác này bởi bạn biết mình đã làm mọi thứ cần thiết để đạt điểm 10. Bạn có thể tham gia tích cực vào các hoạt động giải trí bởi bạn sẽ không bị ám ảnh bởi ý nghĩ mâu thuẫn này.

Những người đã đi làm quay lại trường học sẽ thấy rằng họ phải chú ý tới các thói quen học tập hơn là những bạn cùng lớp vừa mới ra trường. Các sinh viên lớn tuổi có thể đã quên nhiều kiến thức đã học trước đây. Bản thân kiến thức cũng có thể đã thay đổi và các phương pháp học tập cũ chắc chắn rơi vào quên lãng từ lâu. Thậm chí, vấn đề còn tồi tệ hơn khi những sinh viên lớn tuổi phải cạnh tranh trực tiếp với các sinh viên trẻ tuổi hơn, vốn có sự nhanh nhạy, quen thuộc với những kiến thức mới nhất và dường như có thời gian vô tận để học. Yếu tố cuối cùng này là một sự khác biệt cốt yếu. Sinh viên lớn tuổi thường đảm nhiệm nhiều trách nhiệm khác như làm cha mẹ, nghĩa vụ vợ chồng, người chủ gia đình, nhân viên... Họ khó có đủ thời gian hoàn thành tất cả những việc vụn vặt của cuộc sống, tới trường và ôn thi. Các phương pháp học tập được trình bày ở đây sẽ đặc biệt hữu ích cho sinh viên lớn tuổi, bởi chúng không những chỉ ra phương pháp học tập để đạt thứ hạng cao nhất mà còn hướng dẫn cách thực hiện nó trong khoảng thời gian ngắn nhất. Để bổ sung các mẹo học tập nữa dành cho sinh viên lớn tuổi, tôi giới thiệu một cuốn sách lý thú của tác giả Jerold Apps, *Các kỹ năng học tập cho người đã đi làm trở lại trường học* (Study Skills for Adults Returning to School).

John Ruskin, tác giả người Anh đã nói: “Để một người hạnh phúc trong công việc của họ, cần phải có ba yếu tố

sau: “phù hợp, không mất quá nhiều thời gian và phải có cảm giác thành công”. Hãy duy trì các thói quen học tập tốt và bạn sẽ đạt được cả ba yêu cầu này.

Nguyên tắc một

Phát triển các thói quen học tập tốt và rèn luyện chúng thường xuyên nếu bạn muốn trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10

2

Tổng kết

Tôi đã gói gọn toàn bộ những gì đã biết về cách thức để trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10. Tôi đã nhắc lại thành công của những cá nhân khác từng đạt được điều đó và thảo luận về tầm quan trọng của nền giáo dục chất lượng cao. Tôi đã chỉ cho bạn cách nâng cao khả năng của mình trong các kỹ năng cơ bản như đọc sách, làm bài kiểm tra và viết bài luận. Và tôi đã trình bày một quy trình hoàn hảo bắt đầu với phương pháp lên kế hoạch học tập và chỉ ra cho bạn cách để tiếp thu được nhiều nhất kiến thức giảng trên lớp, cách làm bài tập, cách ôn thi và cách để đạt điểm 10 trong mọi bài kiểm tra. Hơn nữa, tôi đã gợi ý một vài mẹo học tập giúp bạn học hiệu quả, tiết kiệm thời gian trong suốt quá trình học đại học.

Với kiến thức về những vấn đề này, liệu bây giờ bạn có thể hy vọng để trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10 chưa? Chưa, bạn còn phải cần nhiều hơn thế!

Điều quan trọng nhất mà bạn cần làm để quy trình tôi đưa ra hiệu quả đối với bạn là làm đúng theo nó. Bạn sẽ không đạt được toàn điểm 10 chỉ vì bạn đã đọc và hiểu được toàn bộ nội dung cuốn sách. Bạn phải thường xuyên luyện tập theo mỗi bước tôi đã phác ra trong suốt cả học kỳ. Nếu không, bạn sẽ chẳng thể đạt được kết quả tốt nhất. Tôi biết điều này từ kinh nghiệm bản thân và từ những người đã từng áp dụng phương pháp của tôi. Chỉ một vài người có đủ tinh thần và nghị lực để làm đầy đủ theo quy trình này. Những người tin tưởng và làm theo nó đã nhận ra lợi ích to lớn trong khi những người thực hiện thất thường chỉ nhận được một ít hoặc không có chút tiến bộ nào.

Bạn không chỉ phải làm theo quy trình, mà còn phải làm việc rất chăm chỉ. Tôi có thể chỉ cho bạn cách nhận ra năng lực của mình, nhưng tôi không thể vẫy một chiếc đũa thần và giải thoát bạn khỏi công việc của chính bạn. Làm việc chăm chỉ là con đường duy nhất dẫn tới thành công.

Ngay cả những thiên tài vĩ đại nhất trên thế giới cũng phải làm việc rất chăm chỉ để đạt được thành công. Hãy nghe chính họ nói. Trong cuốn tự truyện của mình, Thomas Edison đã nói: “Thiên tài gồm 1% trí tuệ và 99% mồ hôi và công sức”. Horace, nhà thơ La Mã đã nói: “Cuộc sống không cho những kẻ phàm tục chúng ta bất cứ thứ gì mà không phải làm lụng chăm chỉ”.

Điều gì bạn sẽ phải thực hiện để làm việc chăm chỉ như vậy? Bạn sẽ phải học tập với niềm đam mê và ý chí vươn lên mạnh mẽ. Điều đó ám chỉ rằng bạn quan tâm đến việc

minh đang làm, nhận ra tầm quan trọng của nó, có tham vọng và trí tuệ để làm việc chăm chỉ nhằm đạt được mục đích. Động lực thúc đẩy là sự phấn đấu liên tục để xuất sắc, không sẵn sàng chấp nhận bất cứ điều gì ngoài những điều tốt nhất và kiên trì cố gắng cho dù hoàn cảnh khó khăn đến mấy.

Khi bạn trau dồi kiến thức của mình qua việc học tập, sẽ có động cơ thúc đẩy hơn. Như Laurence Sterne, tiểu thuyết gia người Anh, đã lưu ý: “Ham muốn tri thức, như sự khát khao giàu có, tăng lên cùng với thành quả thu được”.

Sinh viên thường gặp khó khăn để tìm động cơ học tập bởi họ thích làm những việc khác. Họ mong chờ được ra trường và thoát khỏi việc học tập để đi ra thế giới bên ngoài, nơi họ có thể kiếm tiền. Và khi đã đi làm, họ thấy rằng môi trường không hề dễ chịu. Làm việc kiếm tiền đôi khi còn là sự tra tấn lớn hơn cả trường học. Như C.S.Lewis, tiểu thuyết gia người Anh, đã miêu tả cuộc sống: “Học, nghỉ hè, học, nghỉ hè cho tới khi chúng ta rời trường học và rồi làm việc liên tục. Ít nhất, khi còn đi học bạn có nhiều thời gian rảnh hơn. Do bạn sẽ có quãng thời gian đi học nhất định, bạn phải quyết tâm để học tập chăm chỉ và làm cho nỗ lực đó đạt hiệu quả cao nhất.

Quan trọng là thực hiện những nỗ lực cao nhất của bạn ngay từ đầu, trong khi vẫn còn đủ thời gian để tìm được một công việc tốt sẽ mang lại nguồn tài chính lớn về sau. Một vài nhà tuyển dụng không thích tuyển các nhân viên có tuổi, bởi họ nhận thấy khả năng thích nghi của những

người này ít hơn. Nhiều người làm việc chăm chỉ và có kinh nghiệm hơn khi họ chín chắn, nhưng điều này đôi khi tới quá muộn. Không có trình độ học thức, bạn chỉ có thể quanh quẩn trong một công việc nhàm chán không yêu cầu cao, làm gãy lưng và hủy hoại tinh thần cũng như hạn chế khả năng tài chính của bạn.

Nếu bạn khó tìm ra động lực thúc đẩy bản thân, thì tôi có vài lời khuyên cho bạn. Vào lúc bạn băn khoăn xem kết quả học tập có xứng đáng với toàn bộ công sức mình bỏ ra hay không, hãy lấy ra tờ giấy rồi liệt kê mục tiêu của mình. Nhắc lại cho bản thân biết về các việc bạn đang cố gắng thực hiện. Phải hiểu rằng bạn đang tiến hành đầu tư cho tương lai, bởi kết quả học tập sẽ ảnh hưởng quan trọng tới vị trí của bạn trong cuộc sống. Nếu học tập giúp nâng cao năng lực của bạn, thì bạn và xã hội cùng có lợi. Bạn nhận được lợi ích cho bản thân với thu nhập cao hơn và xã hội được lợi ích trình độ dân trí cao và một nền kinh tế phát triển hơn. Như John Stuart Mill, nhà kinh tế học người Anh, đã nói: “Trị giá của một đất nước, về lâu bền, là giá trị của những cá nhân tạo lên nó”. Nhìn vào “bức tranh lớn” và vị trí của bạn trong nó đôi khi sẽ giúp bạn có động lực làm việc chăm chỉ hơn.

Thậm chí, dù đang làm việc rất chăm chỉ, bạn cần hiểu rằng mình không thể đạt được mọi thứ ngay. Bạn sẽ nhận ra sự tiến bộ trong điểm số ngay khi bắt đầu thực hiện phương pháp học tập của tôi, nhưng có lẽ cần thêm một chút thời gian để học tập hiệu quả hơn. Bạn sẽ cảm thấy

thư thái hơn khi tiến gần đến mục tiêu và hiểu ra rằng phải mất một thời gian dài để rèn luyện thói quen học tập và đạt được mục tiêu. Như tổng thống Theodore Roosevelt đã nói: “Tôi sẽ là người như hiện nay tôi đang trở thành”. Tập trung vào việc bạn cần làm để trở thành sinh viên đạt toàn điểm 10, thay vì nóng lòng đạt điều đó ngay lập tức.

Cho dù tôi nhận toàn điểm 10 cho tất cả các bài kiểm tra trong các môn học của tôi ở chương trình sau đại học, tôi vẫn còn nhớ rõ những lúc bù đầu vì học hành. Mọi thứ sẽ xảy ra cùng lúc: hạn nộp luận văn, thời gian kiểm tra liên tục... Vào những lúc này, bạn phải giữ cho trí óc mình mẫn để làm việc. Sau đây là lời khuyên từ tướng George S. Patton: “Phẩm chất sống còn mà một người lính phải có là sự tự tin, kiên quyết và tự mãn”. Khi bạn cảm thấy mình đang trong một cuộc chiến với bài vở, bạn cần sự tự tin này.

Nếu đã làm mọi thứ để cải thiện tình hình, bạn nên mong đợi một phép màu. Bạn sẽ phải trải qua những thời khắc buồn chán, cho dù thực hiện chi tiết quy trình của tôi, nhưng tôi chắc chắn rằng bạn sẽ tiến bộ rõ rệt ngay từ đầu. Nếu bạn làm theo quy trình của tôi cẩn thận, cuối cùng, bạn sẽ thành công bởi đang đi đúng đường. Hơn nữa, bạn sẽ thấy việc học tập trở nên thú vị hơn. Nó là xu hướng tự nhiên của con người khi thích thú điều gì đó họ làm tốt. Quy trình của tôi sẽ giúp bạn vượt trội và tìm thấy hứng thú từ việc liên tục đạt điểm cao trong các bài kiểm tra.

Bạn có thể hy vọng gì sau tất cả những nỗ lực của mình? Văn hào Pháp La Rochefoucauld đã nói: “Hầu hết chúng

ta đánh giá một người chỉ bởi sự thành đạt hay giàu có của họ". Nghiên cứu đã chỉ ra rằng những người đạt kết quả cao trong trường học cũng có khả năng thành công hơn trong các lĩnh vực khác. Khi còn đi học, họ có xu hướng kết bạn, tham gia vào các hoạt động ngoại khóa và giữ nhiều chức vụ trong lớp hơn. Họ có xu hướng thành công hơn trong nghề nghiệp của mình, ít nhất là xét theo lương bổng. Nói chung, việc học tập sẽ ảnh hưởng đến mọi khía cạnh cuộc sống của bạn.

Nếu tôi biết được các nguyên tắc trình bày trong cuốn sách này khi bắt đầu vào học đại học, tôi có lẽ đã đạt được mục tiêu nhanh hơn nhiều. Giờ đây, bạn đã đọc cuốn sách này và bạn hãy làm theo những lời khuyên trong đó.

Nguyên tắc hai

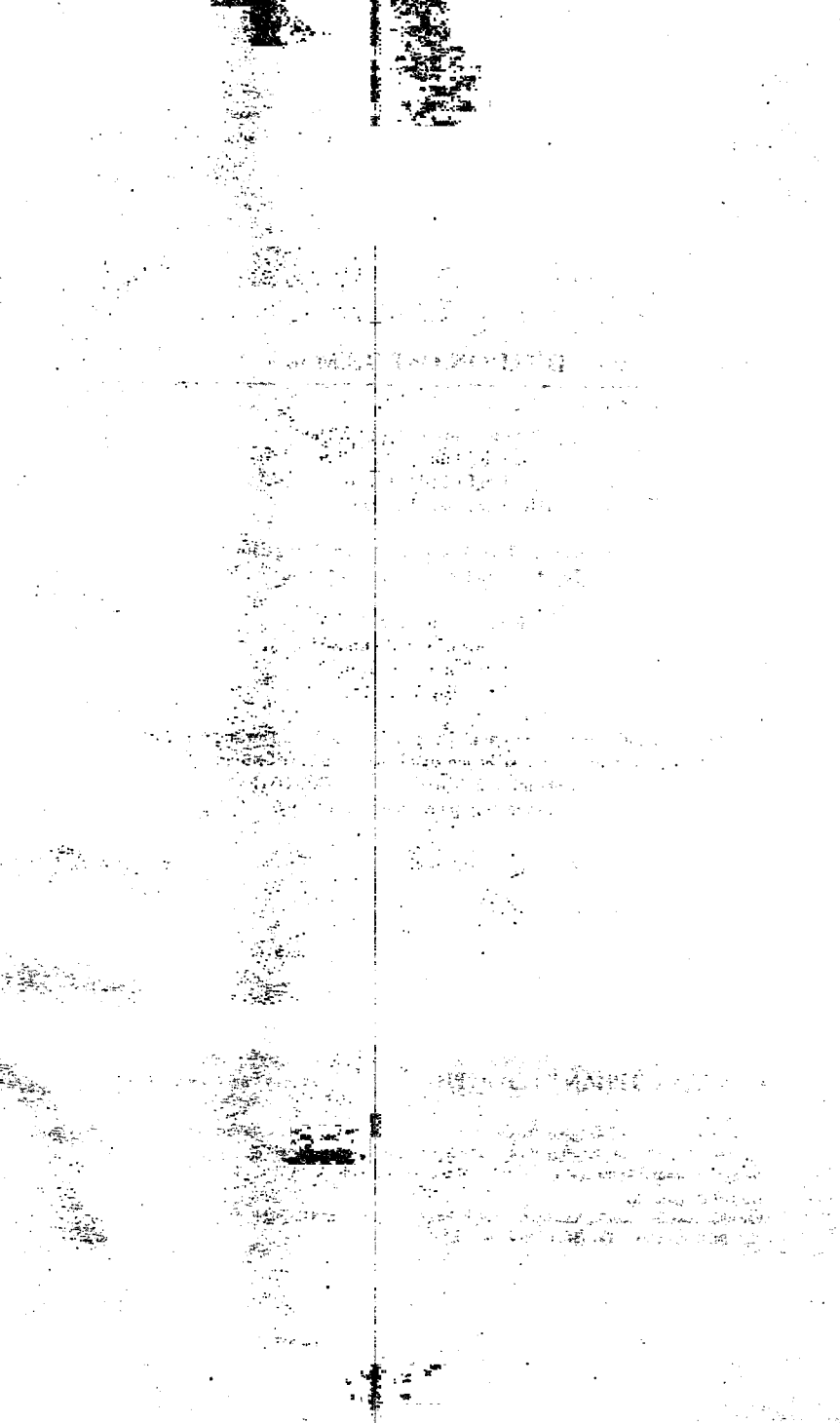
Là chính mình và trở thành mẫu người mà chúng ta mong muốn là mục đích duy nhất của cuộc sống

Giới thiệu tác giả

Gordon W. Green hoàn toàn đủ tư cách để viết cuốn sách này. Ông nhận được điểm 10 trong tất cả các môn học khi tham gia chương trình sau đại học cho tới khi nhận được bằng tiến sỹ kinh tế từ Đại học George Washington vào tháng hai năm 1984. Kết quả này thực sự đáng nể vì Tiến sỹ Green vừa tham gia chương trình sau đại học bán thời gian vào buổi tối, vừa đi làm ban ngày và thực hiện nghĩa vụ gia đình. Thậm chí, với thời gian biểu bận rộn như vậy, ông vẫn còn thời gian cho các hoạt động giải trí. Tiến sỹ Green cho rằng thành công của ông do một quy trình học tập duy nhất mà chính ông phát triển, là nội dung của cuốn sách này.

Tiến sỹ Green cũng là trưởng ban Chính phủ tại Cục dân số Hoa Kỳ, nơi ông quản lý việc chuẩn bị các số liệu thống kê về tình trạng tài chính và việc làm của chính phủ, cũng như số liệu thống kê về giáo dục và thực thi án hình sự. Ông cũng quản lý số liệu thống kê về thu nhập, nghèo

đổi, lực lượng lao động và của cải tại Cục dân số. Luận án tiến sỹ của ông nhận được sự chú ý trên cả nước, bao gồm một bài trên trang bìa *New York Times*, đăng trên vài tạp chí và tờ báo khác, và ông từng xuất hiện trên đài truyền hình quốc gia để thảo luận về những khám phá của ông. Tác phẩm của ông được phát hành rộng rãi trong tạp chí định kỳ của chính phủ, các tờ báo và tạp chí chuyên ngành. Tiến sỹ Green sống với vợ, bà Maureen, và ba con tại Fairfax Station, bang Virginia.

ĐỂ LUÔN ĐẠT ĐIỂM 10

Nhà xuất bản Lao động – Xã hội
Ngõ Hoà Bình 4, Minh Khai,
Hai Bà Trưng, Hà Nội
ĐT: 04.3246920 Fax: 04.6246915

Chịu trách nhiệm xuất bản: Nguyễn Hoàng Cầm
Chịu trách nhiệm nội dung: Vũ Anh Tuấn

Biên tập: Đinh Thanh Hoà
Sửa bản in: Trần Thị Khuyến
Bìa: Trần Văn Phụng
Trình bày: Vũ Lệ Thu

In 3.000 cuốn, khổ 13 x 20.5 cm tại Công ty Cổ phần In và Thương mại PRIMA
Giấy chấp nhận đăng ký kế hoạch xuất bản số: 176-2013/CXB/39-15/LĐXH
Quyết định xuất bản số: 616/QĐ-NXBLĐXH.
In xong và nộp lưu chiểu quý IV-2013.

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ALPHA

www.alphabooks.vn

TẠI HÀ NỘI

Trụ sở chính: 176 Thái Hà, Đống Đa, Hà Nội

*Tel: (84-4) 3 722 6234 | 35136 *Fax: (84-4) 3 722 6237 *Email: info@alphabooks.vn

Phòng kinh doanh: *Tel/Fax: (84-4) 3 773 8857 *Email: sales@alphabooks.vn

TẠI TP. HỒ CHÍ MINH

Văn phòng đại diện: 380/5A Nam Kỳ Khởi Nghĩa, Phường 8, Quận 3, TP. Hồ Chí Minh

*Tel: (84-8) 2210 8588 *Fax: (84-8) 3 8484 986

ALPHA EDITION / HỌC TẬP

Gordon W. Green đã nhận bằng tiến sĩ kinh tế tại Đại học George Washington năm 1984 với điểm số tuyệt đối cho mọi môn học. Trong khi đó, ông vẫn làm tốt công việc, chăm sóc gia đình, nuôi dạy con cái, và luôn dành thời gian thư giãn, gặp gỡ bạn bè.

Còn bạn, để luôn xuất sắc trong mọi môn học mà vẫn có thời gian cho các hoạt động khác, bạn phải có trí thông minh thiên tài? Không. Điều bạn cần là sự cố gắng, lòng quyết tâm, suy nghĩ tích cực và một phương pháp học tập tối ưu. Để luôn đạt điểm 10 của Gordon W. Green sẽ cung cấp cho bạn phương pháp tuyệt vời này.

Đối với tất cả những ai đi học, cuốn sách này thật sự mang lại thành công cả ở trường học và trong cuộc sống.

"Một cuốn sách tuyệt vời, một chỉ dẫn sâu sắc và đầy tính thực tiễn. Cuốn sách đặc biệt hữu ích và cần thiết cho tất cả những ai muốn sở hữu một tư duy logic và sử dụng thời gian thông minh hơn."

Terrel H. Bell, Giáo sư, cựu Bộ trưởng Bộ Giáo dục Hoa Kỳ

"Cuối cùng cũng có một cuốn sách hướng dẫn cách học tập dễ hiểu, dễ áp dụng, đưa ra được những lời khuyên đúng đắn và thật sự thú vị. Gordon Green có lẽ chính là một Dale Carnegie cho thành công học đường."

Sar Levitan, Giáo sư, Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Chính sách Xã hội - trường Đại học George Washington

Đặt mua sách tại:
Không gian Sách Quân trị Kinh doanh
www.bizspace.vn
176 Thái Hà, Đống Đa, Hà Nội | 04 - 7300 6878

ISBN: 978-604-65-0306-4

Để luôn đạt điểm 10

8 936037 745534

Giá: 49.000đ

Tìm mua ebook của Alpha Books tại Apple Store, Alezaa.com...

